1901. HARMINCZÖTÖDIK ÉVFOLYAM. 314! SZÁM. BUDAPEST, CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 14,

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor
Egy fél évre . . 20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 13 k. 40 fil. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyelországokba, Svájcz-, Romania- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 18 k. 40 fil.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTERBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31 bis, Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11, Bloomsbury square.
Frankfurtban a M.: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L. és Társa valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg L. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai. I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler. I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
Vezércikk: Az igazi betegség.
A petíciók alaki kellékei.
A transzvál háboru.
Az evangelikusok egyetemes gyülése.
Üzenet a Marsból. (A vigs.inház ujdonsága.)
Téli kiállítás
Kuruczok világa
A főváros közgyülése.
A bécsi polgármesterek párbaj-ügye.
Közgazdaság: Helyi érdekü vasutaink.
Vallomások. Irta: Oberon.
Regény: Gorgojev Foma. Irta: Gorjkij Maxim.

Az igazi betegség.

Az orvosi tudomány mai rendkivüli fejlettsége mellett sem jutott el odáig, hogy minden emberi betegség titkát megfejtse. Vannak néha oly esetek is, a mikor nem adhat magyarázatot a betegség természetéről, mégis ismer ellene hathatós gyógyszert. Viszont vannak jóval többször oly esetek, a mikor a tudomány pontosan meg tudja állapitani a betegség csiráját és fejlődését, de nem képes ellenében semmi biztos gyógykezelést megjelölni. Ez az utóbbi tehetetlenség jellemzi a modern orvosi tudomány ama legnagyobb vivmányát is, hogy nem egy vészes kórság keltő okát az élősdi baczillusokban tudja kimutatni. Látja az első veszedelmet, látja az ellenséget, de nem találja meg ellenében a védelem kellő fegyverét. Máskép van ez az állami élet kórságos bajainál. Itt a betegség ismerete és a betegség gyógyitása mindig együtt jár. Megtörténhetik, hogy a közvélemény, maguk a közvéleményt vezérlő szellemek is nem tudnak tisztába jönni egy általánosan érezhető bajnak oka és mivolta felől. De az igazi államférfiu az, a kinek áthaló pillantása az eszmék és vélemények zavarán keresztül föl tudja fedezni a közbetegség valódi forrását. És a kik meg tudják állapitani a betegség diagnozisát, azoknak egyben föltétenül ismerniök kell az orvoslás módját is. Ilyen a baj, ilyen meg a gyógyszer: ez a politikai kezelésnek két elválhatlanul kapcsolatos eleme.

Ezért az állami betegségek történetében páratlan eset az, a mit hazankban manapság tapasztalunk. Általánosan érezzük valamennyien azt a sorvasztó bajt, mely évek hosszu sora óta állami életünk természetes és egészséges fejlődését lehetetlenné teszi és immár lényeges szerveket hüdéses állapotba ejtett. És eljutottunk odáig is, hogy a közvélemény szinte egyhangu megegyezésben jelöli meg a betegség természetét. A mi a legfőbb: maguk a kormány tagjai, a kik az uralkodó politikáért felelősek, ők sincsenek kétségben a felől, hol kell keresniök a nagy betegség örökkön tápláló méregforrását. Milyen meghatva olvastuk ma a kormány estcsillagos félhivatalosában a sugárzó kinyilatkoztatást, hogy nem gondoskodtunk eddig arról az anyagi alapról, mely nélkül a modern állam épületét fentartani nem lehet. Beszélt-e a bölcs Dániel valaha ily bolcsen? Az az estcsillagos félhivatalosság felénk küldi már a hajnalcsillag fényét is, biztatván bennünket azzal, hogy Széll Kálmán a gondviselés választottja, ki oly hosszu pusztai vándorlás után elvezet bennünket a megváltó gazdasági politika igéretföldére. Bárha csillagos profecziákra mit sem adunk mi, kik nem vagyunk asztrologusok, gyönyörködünk abban a fényben, melyet elsötétitett földi valóságokra vetnek. Vitathatlan igazsággá lett már hazánkban, hogy gazdasági életünk egyoldalusága miatt hovatovább nem birjuk meg a mai állami élet sokoldalu feladatait és ezekkel járó sokszoros terheit. A mit a Tiszakorszak örök alkuvásban szentikáló politikusai azelőtt oly önteiten hirdettek, tudniillik, hogy Magyarország természettől agrárius országnak van rendeltetve és semmi közvetlen szükség sincs arra, hogy ebből az egyoldalu gazdasági rendből kibontakozzék: ez a tétel ma már jóformán ki van küszöbölve a közélet fogalmai közül. Alig akad még egy-egy agrárius kakas, ki a maga eldugott portájáról ezt az állitást büszkén a levegőbe rivalogná. Ugyancsak nevetséges kis kakasok.

Ám itt következik be a képtelen fordulat. Tisztán látják és helyesen állapitják meg a betegséget; de nyomban kizárják a megfelelő, sőt egyedül lehetséges gyógyitást. Meg kell már egyszer szabadulnunk a gazdasági egyoldalusagtól, hogy a mai államháztartás nelkülözhetlen jövedelmeihez biztos és állandó forrasokat teremtsünk. Igy hallottuk és halljuk elég hangzatosan olyik kormányférfiu ajkáról. És mit ajánlanak, mit cselekesznek ők, hogy a hirdetett szükségnek tényleg eleget tegyenek? Csak a világért sem valami határozott gyógyitás! Semmiesetre sem tudományosan kipróbált eljárás! Elég lesz a látszat kedvéért valami értelmetlen pepecselés, és ha nem megy máskép, folyamodjunk a babonás kuruzslóhoz. Meg ha közvetlen életveszedelem fenyeget is sebünk elüszkösödéséből, ne engedjük hozzá a mütökést. Annál inkább használhatjuk a reklám-piluláit, melyeket ujságokban hirdetnek. Van-e az opportunizmusnak nyomorultabb jelensége az államférfiak politikájában, mint az, mikor saját szavaik és tényeik azt áruljak el, hogy van komoly meggyőződésök bizonyos irányban és mégsem mernek e szerint cselekedni? Mit bizonyit az iparteremtésnek és iparpártolásnak ama lokális és töredékes természetü akcziója, melyet főkép a kereskedelmi minisztérium, de néha a kormányzat más ágazata is kinos-keservesen folytat? Hiszik-e az intézők csak egy pillanatra is, hogy ilyen uton a gazdasági élet nemzetközi törvényeit meg lehet változtatni? Ahogy eddig ennek az akcziónak tényleges eredményeit láttuk, mi egyébről győződtünk meg, minthogy az ilyen uton a magyar állam legsürgősebb feladata, a magyar társadalom legégetőbb kérdése közönséges üzleti szédelgésnek leszen kiszolgáltatva? A kormány igy gyakorlati kisérletek után is szerzi be arra a bizonyságot, hogy a gazdasagi egyoldaluságból nincs más kivezető ut, olyan, melyet állami szükségeinkre komolyan számba venni lehetne, mint *az önálló vámterület!* Ki hiszi el, hogy a kormány bármely tagja ezt komolyan máskép hiszi?

A kormány teljesen ismeri a betegséget; a kormány maga hirdeti a gyógyitás szükségét és lehetőségét; a kormány nem lehet kétségben az egyedül hatásos orvoslás felől sem. De milyen rettegve fordul el, ha ezt a módozatot említik előtte, maga még nevét sem meri kiejteni. Hát megint ki fog-e keresni valamit a gondviselésnek ama kézipatikajából, melyet mindig magával hord? A ki nagy betegség válságos fordulóján csak a gondviselés sugallta bűbájos szerekkel akar segiteni, bünös kuruzslást követ el, s ugy tudjuk törvényeink értelmében rögtön a rendőrségnek kellene kezét rátennie. Látjuk, hogy a nemzeti életet pusztító betegség mellett maguknak a gyógyitó orvosoknak van egy irtózatos, szinte gyógyithatlan betegségök. Régi öröklő betegsége minden kormányunknak: a gyáva hódolat Bécs előtt.

Az orvos betegségét kellene előbb megszüntetni, hogy a beteg a szükséges ielkiismeretes kezelésben részesüljön. De persze, a félhivatalos esthajnalcsillag tündökölve hirdeti, hogy Széll Kálmán politikája fogja helyrehozni mindazt, mit állami életünk gazdasagi alapjanak megteremtésére az előbbi kormányok elmulasztottak. Oh szép igéret, a jövőnek gyönyörü csillogása. De ha majd a megszámlálhatlan beszédek ködéből ezt a Széll-politikát kihámozzuk, nem fog-e ránk nevetni az igazi szélhámos politika csillaga?

Budapest, november 13.

A képviselőház csütörtökön délelőtt tiz órakor ülést tart, melyen megkezdik a felirati vita tárgyalását. Azonban alkalmasint napirend előtt szóba kerül Chernel mandátumának sorsa s minden valószinüség szerint jelentős vitát fog provokálni. Gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke, átiratot intézett ugyanis a kuria elnökéhez, melyben elvi jelentőségü döntést kér abban a kérdésben, melyet a Chernel György választása ellen benyujtott petícziára hozott kuriai visszautasító végzés a képviselőház hétfői ülésében felidézett. A kuria elnöksége — mint félhivatalosan jelentik — ma átiratban válaszolt Apponyi kérdésére s e válaszban a kuria már előbb hozott álláspontját fejti ki és tartja fenn határozatait. A napirend előtti felszólalások után az előadó fogja a majoritás felirati javaslatát elfogadásra ajánlani, azután pedig *Kossuth* Ferencz, a függetlenségi és 48-as párt elnöke terjeszti be a párt felirati javaslatát hosszabb beszéd kiséretében. Ha idő lesz, akkor *Rakovszky* István is benyujtja a néppárt felirati javaslatát.

Az összeférhetlenség és a főrendek. A képviselői összeférhetlenségről szóló törvény külön szakaszban mondotta ki, hogy a főrendiházra nézve az összeférhetlenségi eseteket külön törvény fogja szabályozni. Ez kötelezettségvállalást jelentett nem csupán s nem is első sorban a törvényhozás részéről, hanem a kormány részéről, melynek a feje a képviselőháznak azt a szándékát, hogy az összeférhetlenségi törvényt a főrendiházra is kiterjessze, épen ennek a szakasznak az inditványozásával háritotta el. Méltán feltünést kelthetett tehát, hogy a trónbeszédben, mely a törvényhozásra váró legapróbb részletkérdésekre is kiterjedt, egyetlen szónyi vonatkozás nem volt erre a dologra, mely mai alakjában immár nemcsak a parlamenti tisztesség és függetlenség, hanem a két ház egyenlő méltóságának kérdése is. A trónbeszéd nem említvén a dolgot, természetesen nem emlékezik meg róla a többség felirati javaslata sem. Kormánypárti körökben meg is magyarázzák, hogy miért. Az összeférhetlenség kérdését a képviselőház magára nézve mindig a maga kérdésének tekintette s ezért, mikor a képviselők összeférhetlenségéről a kormány inicziativája nélkül törvényt alkotott, számon kivül hagyta a főrendiházat. Annak magának kötelessége gondoskodni arról, hogy meglegyenek erkölcsi tisztaságának és politikai függetlenségének azok a feltételei, a melyeket a képviselőháznál megkövetelt akkor, midőn a törvényjavaslathoz hozzájárult. A kezdeményezés azonban e részben a főrendiházat illeti, a mely bizonynyal teljesiteni is fogja kötelességét, hiszen elfogadta a törvényt, a melynek egyik szakasza világos és határozott követelés a főrendi összeférhetlenség szabályozására. Az inicziativának azonban erre nézve magából a főrendiházból kell kiindulnia. Ezért nem foglalkozott a kérdéssel sem a trónbeszéd, sem a képviselőházi többség felirati javaslata. Annál erősebben várja tehát mindenki, hogy a főrendiház feliratában, melyet a bizottság holnapután tárgyal, be fog jelentetni, hogy a képviselőházon már megkezdett parlamenti reform tekintetében a főrendiház is megkezdi a szükséges lépéseket, vagyis magára nézve is inicziálja egy összeférhetlenségi törvény megalkotását. Ezt a törvényt megalkotni a parlamentnek törvényes, a kormánynak pedig politikai obligója van. A főrendiház uraira nézve pedig gentleman-kötelesség is, hogy megtisztitsák magokat olyan üzleti foglalkozások gyanujától, melyeket a képviselőkre nézve törvényhozói szavukkal ők maguk is a parlamenti tisztességbe és függetlenségbe ütközőknek jelentettek ki.

Miniszterjárás Bécsbe. Félhivatalosan jelentik Becsből: *Széll* Kálmán és dr. *Körber* miniszterelnökök ma befejezték az autonóm vámtarifa ügyében folytatott tanácskozást. Körber a tegnapi nap folyamán még egyszer felkereste Széll Kálmán miniszterelnököt és másodizben is tanácskozott vele. Osztrák politikai körökben a két miniszterelnök tanácskozása azzal az eredménynyel járt, hogy most már semmi akadálya sincs annak, hogy megkezdjék a vámtarifa második olvasását. Evégből az érdekelt osztrák miniszteriumok szakreferensei valószinüleg már hétfőn Budapestre utaznak és a magyar szakreferensekkel együtt hozzáfognak a második olvasáshoz, mely a vámtarifa összes részleteire kiterjedő érdemleges tárgyalás lesz. Az előkészitő munkálatokat még ebben az esztendőben befejezik. Ha még a vámtarifa második olvasása után is szüksége mutatkoznék a két kormányelnök személyes tanácskozásának, akkor ennek idejét később fogják megállapitani.

A *király* ma délben *Széll* Kálmán miniszterelnököt kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök a Burgból a külügyminiszteriumba ment, a hol gróf Goluchowskival hosszabb ideig tanácskozott. A közös külügyminiszter már tegnap délután meglátogatta a miniszterelnököt lakásán. Délután Széll Kálmán miniszterelnök visszatért Budapestre, hogy jelen lehessen a képviselőház holnapi ülésén.

Lukács László pénzügyminiszter, a ki tegnap délután érkezett Bécsbe, tárczáját érdeklő ügyekben tanácskozott *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszterrel és ma reggel visszatért Budapestre.

A király ma délután félkettőkor báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztert külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után a miniszter visszatért Budapestre.

Gromon Dezső lemondása. Mint biztos forrásból értesülünk, *Gromon* Dezső honvédelmi miniszteri államtitkár közelebbről megválik állásától és helyét *Jekelfalussy* altábornagy, a hadügyminiszterium osztályfőnöke fogja elfoglalni. Ez a változás a honvédelmi minisztériumban előkészitője a honvédelmi minisztérium vezetőjének személyében később bekövetkező változásnak.

A petíciók alaki kellékei

A petíciók nagy számuknál fogva a legélénkebb érdeklődést keltették fel. S most a vizeket még jobban felzavarta, hogy a képviselőház elnöke s inditványára maga a képviselőház egy képviselő ügyében lehetőnek jelentette ki, hogy az egyebek közt elkésés okából is elutasitott kérvényt 15 nap alatt 10 más választó magáévá tegye.

A ház elnökének álláspontja azon alapszik, hogy a törvény 11. §-a mindazokban az esetekben megadja 10 választónak az emlitett jogot, a mikor a kuria a kérvényt *alaki* kellékek hiánya miatt végleg visszautasitja vagy a kérvényezők azt visszavonták, vagy az eljárás a felek meg nem jelenése miatt szünik meg.

Most az első esetről van szó; ha tudniillik a kérvényt a kuria *alaki* kellékek hiánya miatt végleg visszautasitja.

Az a vita, a melyet a ház elnökének az eljárása keltett, azt az érdekes jogi kérdést veti fel, mikor tekinthető a kérvény alaki kellékek miatt visszautasitottnak, vagyis mik a kérvény alaki kellékei?

A törvény erre a kérdésre feleletet nem ad. Mert második fejezetében általánosan rendelkezik a kérvény kellékeiről és sem a fejezet czimében, sem egyes szakaszaiban meg nem jelöli, hogy mely kellékek alakiak és melyek másfajta kellékek.

A képviselőház elnökének kétségtelen tévedését is bizonyára az okozta, hogy a törvény 11. §-ában használt azt a kifejezést, hogy akkor van joga tiz választónak a kérvényt tizenöt nap alatt magáévá tenni, ha *alaki* kellékek hiánya miatt utasitotta vissza a kuria, mindazokra a kellékekre értette, a melyek a törvény emlitett második fejezetében felsorolta tnak s melyek egy részének hiánya esetében a harmadik fejezetben levő 31. §. szerint a kuria a kérvényt visszautasitja. Pedig világos, hogy az általános fogalom helyébe a különöset behelyezni, helyes törvénymagyarázat mellett nem lehet. Tehát nem minden kellék alaki kellék s igy nem minden kellékhiány miatt elutasitott kérvényre adja meg a törvény tiz választónak azt a jogot, hogy 15 nap alatt a kérvényt magukévá tehetik.

A kérdés már most az, hogy ha a kuria a törvény 31. §-ának valamelyik esetében a kérvényt tárgyalás nélkül elutasitja, mikor tekin-

Vallomások.

— Egy iróné hagyatékából. —

Irta: Oberon.

Öreg vagyok és érzéketlen, rideg és emberkerülő. Magamban élek, nincs családom, nincsenek jó barátaim és nincsenek ellenségeim. Nem gondol rám senki, nem haragszik rám, nem gyülöl és nem szeret senki.

Tegnap töltöttem be hatvanadik életévemet. A házmesterné, mikor behozta reggel a kávémat, elbámult, hogy az ünnepiő ruhám volt rajtam s a nyakamon az a fehér csipkekendő, a mi innen-onnan negyven esztendős lesz s a mit a mai nap tiszteletére vettem ki a naftalinos skatulyából. Adtam neki egy-két koronát és megmagyaráztam, miért adom.

— A születésnapom van. Ma lettem hatvan esztendős. Azt akarom, hogy valakinek legyen valami haszna abból, hogy megöregedtem.

A jó asszony bezsebelte a pénzt és mosolygva távozott.

Fucsa, hogy ez a némber mindig mosolyog, valahányszor annyira leereszkedem, hogy szólok neki valamit magamról. Azt kell hinnem, hogy igen különösnek talál mindent, a mit mondok. Lehet, hogy épen bolondnak tart.

Ime egy eset.

A minap nem találtam az ókulárémat. Keresem a tokjában, nincs ott. Keresem a pamlagon, a székeken, a szekrények tetején, a tükör-áliványon, az ágyban: sehol, sehol.

— Asszonyság — mondom neki — nem látta a szemüvegemet?

— Nem én — feleli — de nyuljon csak asszonyom a zsebébe, bizonyára ott lesz.

És mi történt? Alig hogy a zsebembe nyultak, érzem, hogy ott a szemüveg. De kihuzom a kezem gyorsan és boszuságot tettetve mondom:

— Itt sincs. Hát hol lehet? Asszonyság, keresse, keresse kérem. Ha dolgoznom kell, okvetlenül szükségem van rá.

— Asszonyomnak dolgoznia kell? — kérdi és már kezd mosolyogni. — Ha én lennék asszonyom helyén, sohase dolgoznék. Hanem ülnék selyemruhában az ablak mellett és reggeltől estig lenézegetnék az utczára Tartanék cselédeket, a kik mindég körülöttem sürögnek-forognak és lesik, mit parancsolok nekik. Én csak tudnám a módját, ha pénzem volna! De asszonyom, alig hogy felébred: leül az iróasztalához és ir. Persze, hogy igy aztán nincs étvágya és mindég szomoru. Kellene ide vendégeket hivni, a kik mindenféléről elbeszélgetnek és felviditják.

— Ugyan asszonyság — mondom neki — hagyjon fel már a sok beszéddel!

De ő fel sem veszi, hogy megintem. Nagyot csap a porolóval a divánra és furcsa nevetésével mondja:

— A mi pedig a szemüveget illeti: meg mernék esküdni, hogy a zsebében van. Csak restelli bevallani.

Istenem — milyen dolog ez? Szinte megdöbbentő! Ez az asszony, a ki versenyt pálinkázik az urával, ez a durva, müveletlen teremtés keresztül lát rajtam és nyiltan rámutat arra, a mit titkolni akarok előtte.

Teremtőm, hát idejutottam!

No de — csak semmi érzelgés! Ugy veszem észre, nekem már minden fáj. Ez azt jelenti, hogy elvesztettem az egykor erős egyéniségemet, mely legyőzött minden bántó, kicsinyes és felületes csatározást, a mik elől ki nem térhettem. Bolondság.

Most jut eszembe: az „Uj Világ“ szerkesztője levelet irt. Arra kér, hogy irjak az ujságja számára egy ifjusági regényt. Ejha! Miért nem mindjárt gyermek-regényt? Kis tarka boczikról, a kik gyöngyöt legelésznek, s a kiket angyal-pásztor őriz. Igazán pompás!

Én, a kinek liráján egykoron áthangzott az emberi lélek millió vihara, szenvedelme. Én, a ki csak arról daloltam az embereknek, a mi bennök és bennem isteni. A ki odavágtam büszkén egy világ szemébe, hogy minden magasztos emberi érzésnél magasztosabb az, a miről beszélni nem lehet, dalolni nem szabad . . .

De én daloltam róla mégis . . . és a filiszterek elsötétült arczczal fordultak félre és titokban, a szájuk szögletén ott rezgett egy kis idege a csodálatnak és a lelkesültségnek. Oh, akkor fiatal voltam. Dus, fekete volt a hajam, szememben az erő és a vidámság ragyogott. Sokan szerettek, sokan irigyeltek, sokan gyülöltek is. Ah, és ezt tudni milyen édes volt akkor nekem!

Emlékezem. Minden dalom nyomán dicséret harsant fel. Kicsinyek és nagyok körülvettek hódolatukkal. S volt olyan is, a ki azt mondta, hogy értékesebb bennem az asszony a költőnél. Én szerettem sokat és nagyon is mindig egyforma hévvel. Könnyelmü voltam és léha, mint maga Zeus. És megimádtattam magamat azok által, a kiket mások imádtak. Beh szép volt istenem! Ifjuságom érzetében önző, tehetségem érzetében büszke. Szegénységemben oly dus, hitemben oly nagy, akaratomban oly merész. Nem féltem semmitől, nem aggasztott semmi. Beh szép volt, istenem! El-elfog káprázata néha a mult szivárványos emlékeinek. Elringat, befon, magához ölel és álmaimban néha visszaad mindent, a mit a sors és idő tőlem elrabolt.

Lehetséges-e? Néha ugy érzem, megifjodva lépek az iróasztalomhoz. Lehajtom fejem a kis virágtartó fölé, melybe naponkint friss rózsákat helyez egy kedves, finom kéz. Az illatszeres üvegcsémből néhány cseppet öntök a tenyeremre és széjjeldörzsölöm. Aztán felbontom a leveleimet és olvasom belőlük, hogy szép vagyok, fiatal, istentől megáldott csoda. És nevetek rajtuk és örülök nekik és a tüzbe vetem őket. Aztán látom magamat az utczán, a tömeg között. A mint mosolygok, emelt fővel járok s derüs szemmel nézem, fényes fogataikon a cziczomás asszonyokat. És nem vágyom gazdagság után, mert mindent megadott az isten, a mi az életemet széppé teheti.

Káprázat, káprázat! A tükröm ime egy szikár öreg nőt mutat, fehér haju, redős homloku öreg asszonyt, kopott fekete ruhában, kiégett szemekkel.

Teremtőm, hogy jutottam ilyen magányos öregségre? Hova lettek azok, a kik szerettek? A kiket szerettem? Évek óta nem irok semmit a világnak. Magamnak, a fiókomnak gyüjtöm össze gondolataimat.

Két nagy vaskos könyv tele van azzal, a mit átéltem. Hosszu, fárasztó történet. Halálom után nem olvassa el senki. S én mégis csak irok, egyre irok hozzá. Miért? Kinek? Ha tudnám!

A multkor sajátságos eset történt velem. Valahová el kellett mennem hazulról. Leszálltam a kocsimról és bementem egy boltba. A mint belépek, a lábaim gyökeret vernek a meglepetéstől. Az áruasztal előtt egy fiatal nő állt, háttal fordulva hozzám, szöveteket nézegetett. Vele szemben tükör volt, a mely egész alakját, arczát visszatükrözte.

Én megdöbbenve álltam meg és néztem. Az a fiatal nő — én voltam. Én, tulajdon magam husz éves koromban. Az én alakom, az én arczom s a mikor megszólalt, a saját mély, tompa búgó hangomat hallottam megcsendülni.

És ez nem halluczináczió, ez nem rögeszme, ez nem a megfásult idegek hirtelen fölérezése által előidézett ködkép.

Az a fiatal nő ott az én arczommal, az én termetemmel, az én hangomon beszélve, a tulajdon másom, csodálatos életrekelése önönmagamnak.

Mikor kilépett a boltból, a fejbólintása is hasonlitott az én egykori köszöntésemhez. Türelmetlenül kérdezősködtem utána a kereskedőtől.

— Az N. kisasszony — mondta. — N. F. urnak a leánya, ha tán tetszik ismerni.

Megrendültem.

Hogy ismerem-e? Hisz az az ember éveken át szeretett engem! Körülöttem volt, elhalmozott hódolatával és imádatával. Feleségül akart venni és én kinevettem, elkergettem magamtól, meg ujra visszahivtam. Játszottam vele és megaláztam. Mindazáltal hü volt és ragaszkodó s csak a mikor látta, hogy daczára minden áldozatának, nem boldogul velem: tünt el szemeim elől. Később, vagy tiz év mulva azután megnősült. De én nem láttam őt soha, a feleségét sem. Azt tudtam róla csak, hogy nyugodt, csendes családi életet él.

De ez a leány, az ő leánya, a kinek minden vonása az én ifjukori vonásaimhoz hasonlit? Lehetséges ez? Hogy az az ember soha sem szünt meg engem szeretni. Az az ember rám gondolt élete minden perczében! Az első öleléssel, melylyel a hitvesét magáévá tette, engem ölelt magához és szerelmes hevületében az én vonásaimat látta és adta annak a gyermeknek, a kit egy idegen asszony ajándékozott neki. Istenem, milyen tudatlan és vak voltam, hogy nem láttam meg ez ember lelkének töméntelen kincsét s hogy félreismertem nem becsültem meg óriási vonzalmát irányomban. Ő volt, bizonyára ő volt az egyetlen, a ki igazán szeretett és szeret még most is az emlékemért.

Nagy ég! Csodák kellenek ahhoz, káprázatos csodák, hogy rábukkanjunk az élet egynémely apró kis igazságaira.

És ime megtörtént. Itt van. Láttam. Láttam a tulajdon szemeimmel. Egy idegen, de a kinek minden vonása örökség én tőlem. Egy idegen, és senkinek sincs annyi joga szivére ölelni őt, mint nekem.

Az én lelkemből teremtett lélek, egy második *én*.

Istenem, csak kevés hija volt, hogy utána nem mentem és meg nem szólitottam őt:

— Leányom, nem adnál nekem is egy kis szeretetet? Én vagyok az anyád.

Azóta nem merek az utczára menni. Itthon ülök s még az ablaktól is távol tartom magamat. Félek, hogy egyszer erre jön, fölnéz és . . .

De most végzem. A házmesterné otromba lépteit hallom az előszobában. Az étlapot hozza a vendéglőből. A szemüvegem. Igen . . . eldugom. Hogy azt higyje: még mindig nem került elő. Nem akarom, hogy minden dolgomba belekotyogjon. Rettenetesek az ilyen emberek. Már jön. Csakugyan az étlapot hozza. Szemüveg nélkül irok s tettetem, mintha nem látnám meg.

— Ugyan ne tessék már rontani a szemét — mondja és nevet.

Már megint nevet. . . .

Alig várom, hogy kimenjen a szobámból és magamra hagyjon. De nem. Most lekuporodik a kályha elé és piszkálgatni kezdi a tüzet. Aztán megteriti az asztalt. Szörnyüség, a hogy az evőeszközökkel csörömpöl.

— Lassabban, asszonyság, lassabban — figyelmeztetem őt. De ez nem alterálja. Nagyokat fordul, hogy a szoknyája szelétől szinte megmozdulnak a székek.

— Bizony, a magamfajta csak ilyen parasztos. Hja, mások az uri szobalányok! Azok halkan járnak, mint a macskák, én meg mindenhez odaütődöm. Ha asszonyomnak leánya

tendő a kérvény alaki kellékhiány miatt visszautasitottnak s mikor egyéb kellék hiánya miatt, mert e szerint van vagy nincs lehetőség arra, hogy 15 nap alatt tiz választó az eljárást folytassa.

A 31. §. öt esetben rendeli a kérvény ilyen elutasitását.

Az első eset az, a mikor a kérvény *elkésett*. Hogy ez nem alaki kellék, azt már kiemeltük s ezt bővebben bizonyitani csakugyan nem szükséges. Méltán hangzott fel a házelnök felfogása ellen az, hogy e szerint egyáltalán nem lehetne elkésésről szó, mert az utólagos 15 napi határidő mindig felélesztené a már megszünt jogot; aztán hogy léphetne az az uj tiz választó olyan jogokba, a melyek már elenyésztek. Elenyésztek pedig a törvényben meghatározott *elévülés* folytán, a mely nem az alaki jogba tartozó intézkedés, de nyilván anyagi jogszabály s már ezért sem sorolható az alaki kellékekre vonatkozó rendelkezés közé.

A második esete a 31. §-nak, ha a kérvényt nem tiz erre jogosult választó adta be, továbbá ha ezek választói joga, személyazonossága szabályszerüen bizonyitva nincs. E rendelkezések közt már disztingválni kell. Az, hogy a választói jogosultság s a kérvényezők azonossága a törvényben meghatározott módon igazoltassék, alaki kellék. Ehhez kétség nem férhet s ez az alaki kellék fogalmából önként értetődik. Más kérdés, vajjon alaki kellék-e az, hogy tiz egyén irja alá a kérvényt s ezek az illető kerület választói legyenek.

Az, hogy valamely jog kit illet meg: nem alakszerüség; ez minden bizonynyal nem az eljárás keretében, de az anyagi jog által szabályozott kérdés. Kivételnek e törvény szempontjából sincs helye; tehát azt a közjogi jogositványt, hogy a választópolgárok a választást megtámadhatják, a közjog anyagi intézkedésének kell tekinteni, ebből folyólag azt, hogy csakis ezek vannak arra jogositva s igy, hogy a kik ezt a jogot gyakorolják, választók, alaki kelléknek tekinteni nem lehet. De nem lehet a törvény azt a rendelkezését sem az alaki kellékek közé sorozni, hogy csak tiz választó együttesen adhatja be a kérvényt. Mert ez ugyanennek a közjogi jogositványnak a közelebbi szabályozása, illetőleg az egyes választó jogának korlátozása.

Világos már most, hogy ha a kérvényt azért utasitja vissza a kuria, mert azt tizen alá nem irták, a visszautasitás nem alaki kellékek miatt történik, s igy ez esetben sem lehet annak helye, hogy 15 nap mulva 10 választó azt magáévá tegye. Vagyis e hiány esetében a kérvény a törvény világos értelme szerint a kuria előtt többé eljárás tárgya nem lehet. Nehezebb eset az, ha a kérvényt tizen irták ugyan alá, de nemcsak nincs igazolva az, hogy mind a 10 kérvényező választó, hanem ezek közül egy vagy több tényleg nem választópolgár az illető kerületben.

A kuria, a mint más visszautasitás esetében, ugy ennél is egyszerüen megjelöli a visszautasitás okául szolgáló hiányokat, de nem nyilatkozhatik arra, hogy *alaki* kellékek vagy más kellék hiánya miatt utasitja vissza a kérvényt. (Ezzel praejudicálna az utólagos kérvény jogosultságának, holott ezt külön köteles előzetes tárgyalás alá venni.) Ezenkivül arra adat sincs a kuria előtt, hogy az aláirók mind választók-e. — E szerint ha 15 nap alatt beadatnék az uj kérvény, arra — ha azt egyéb ok ki nem zárja — tárgyalást kell ugyan kitüzni, de ezen bizonyithatják a választást védők, hogy az első kérvény 10 aláirója nem volt mind választó. — Ha ez a bizonyitás sikerül, a második kérvény is elutasitandó, mert a fentiek szerint nemcsak az nem alaki kellék, hogy csak a választópolgárt illeti meg a kérvényezés joga, de az sem az, hogy ezt tizen együttesen gyakorolhatják. Ha tehát, bár utólag kitünik, hogy nem volt mind a tiz első aláiró választó, megállapitandó, hogy az első kérvény nem alaki, de egyéb kellék hiányában szenvedett.

A 31. §. 3-ik pontja akkor ad jogot a kuriának a visszautasitásra, ha a kérvényben nincsenek az érvénytelenségi okok a törvénynek megfelelően megjelölve.

Ennél a pontnál bizonyára igen sok érvet lehetne pro és contra felhozni. Mert az érvénytelenségi ok, mint a megtámadás egyik feltétele, nyilván megint az anyagi jogba vágó kellék. De miután a törvény csak ennek a megjelölését kivánja, elfogadhatjuk, hogy itt alaki kellékről van szó.

Itt azonban más nehézséggel állunk szemben. A törvény 11. §-a ugyanis a 15 nap alatt benyujtandó uj kérvényre világosan azt rendeli, hogy annak csakis az első kérvényben megjelölt érvénytelenségi ok alapján van helye. Már most ha az első kérvényben több érvénytelenségi ok van felsorolva s ezek közül egy vagy több szabályszerüen meg van jelölve, mig a többi felhozott oknál ez a megjelölés hiányzik, a kuria a visszautasitásra nincs jogositva, hanem ezt a meg nem jelölt érvénytelenségi okot a tárgyalás köréből kizárja. A mikor tehát a kuria a kérvényt azért utasitja el, mert az a 31. §. c) 3-ik pontjának nem felel meg, akkor abban szükségképen egyetlen egy érvénytelenségi ok sincs megjelölve és igy nincs lehetőség arra, hogy az uj kérvény benyujtassék, mert nincs olyan megjelölt érvénytelenségi ok, a melyre azt alapitani lehetne. Tehát a visszautasitásnak ebben az esetében, habár alaki kellék hiánya volt a visszautasitás oka, mégis kizártnak tekintendő az első kérvény felujitása.

A 31. §. utolsóelőtti pontja azt a hiányt emliti, ha a kérvény nem magyar nyelven szerkesztetett vagy a kérvényezők aláirása nincs hitelesitve, végül az utolsó pont arról a hiányról intézkedik, ha a 3000 korona költségbiztositék le nem tétetik s a letétel a kérvény mellett nem igazoltatik.

Az utolsóelőtti pontbeli hiányokra nézve nem szorul indokolásra, hogy azok alaki kellékekre vonatkoznak. A költségbiztositékra pedig könnyü kimutatni, hogy az a jognak minden terén az eljárási jogokban nyer szabályozást. A biztositékadás tehát alaki kellék s annak, valamint a letétel igazolásának elmulasztása ilyen kellék hiányát álapitja meg.

E két utolsó pont esetében tehát az uj kérvény jogosultságához semmi kétség nem férhet.

Látnivaló mindezekből, hogy a törvény helyes magyarázata szerint korántsem lehet minden visszautasitott kérvényre nézve az uj kérvényezésnek helye; sőt az esetek nagy részében az kizártnak jelentkezik.

Dr. Okolicsányi Géza.

Budapest, november 13.

A gyomai jelölésre vonatkozólag a konderosi függetlenségi párt elnöke a következők közlésére kért bennünket:

Igaz, hogy a jelölő gyülésen azon községek közül, melyek *Haviár* Dani jelöltségét támogatták, felszóltás folytán *Győry* Elek jelöltségéhez csatlakoztak *Köröstarcsa* és *Doboz* községek és *Szeghalom* egy része; *Endrőd* pedig nem küldvén hivatalos képviselőt, nem jött figyelembe, s igy csupán *Kondoros* maradt meg jelöltje Haviár mellett. Csakhogy az ott megjelent kiküldöttek állásfoglalását kötelezőnek venni nem lehet s azért ma ugy áll a jelöltség ügye, hogy Haviár Daninak joga van azon községek bizalmához, melyek otthon őt jelölték; ezek: Köröstarcsa, Kondoros és Szeghalom egy része, továbbá *Fábry* Károly jelöltségének ejtése után *Doboz*, melynek küldöttei Haviár mellett nyilatkoztak. A mi Endrődöt illeti, ott a nagy számu függetlenségi választó Haviár párti. Ezek szerint a Haviár jelöltsége is olyan támogatásban részesül, mint a Győry Eleké.

A jászberényi választás következményei. Jász-Nagykun Szolnok vármegye közigazgatási bizottsága ma *Lippich* Gusztáv főispán elnöklete alatt ülést tartott. A közgyülés a belügyminiszter leiratára a képviselőválasztás alkalmával hivatalból észlelt szabálytalanságok és esetleges visszaélések miatt *Török* Aladár választási elnök ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el és ennek foganatositására dr. *Tóth* János országgyülési képviselőt, *Haraszti* Tivadar birtokost, *Bagossy* Károly alispánt és dr. *Benkő* Albert főjegyzőt küldte ki. — Jászberényben a ma tartott városi képviselőtestületi közgyülésen a központi választmány kilencz Apponyi pártiból és három Almássy-pártiból alakult meg.

A csaczai választás. A csaczai kerület szabadelvü párti választópolgárai a *Hieronimy* Károly lemondásával megüresedett mandátumra *Láng* Lajos egyetemi tanár, valóságos belső titkos tanácsost jelölték. Lángot küldöttségileg kérik fel a jelöltség elfogadására. Csaczán, mint egy zsolnai táviratjelenti, e hónap 23-án lesz a képviselőválasztás. Erős küzdelem lesz a szabadelvü párt és a néppárt között s a néppárti kortesek már most is nagy agitációt fejtenek ki jelöltjük érdekében.

EGYHAZ.

Kerületi közgyülés. Az *erdélyi* ref. egyházkerület tegnapi közgyüléséről a következőket jelenti tudósitónk:

A ref. egyházkerület folytatólagos gyülésén a jövő évi költségvetés tárgyalásánál, mely 25 000 korona deficitet mutat, nagy vita támadt. Az igazgatótanács azt javasolja, hogy az egyháznak a központba bevont tőkéi után az eddigi 5% helyett 4%-ot fizessenek.

Pokoli theol. tanár erre csak egy évre adott felhatalmazást az igazgató tanácsnak. A tőketulajdonosok biztositandók volnának, hogy a közgazdaság javulása után visszakapják az 5% ot.

Ugron Zoltán szemrehányást tesz a káros pénzügyi spekulációért.

Bánffy elnök az igazgatótanácsot védi, mely a kerület érdekében mindig önzetlenül járt el. Többek hozzászólása után elfogadták az igazgatótanács javaslatát, de Pokoli inditványát a kamat leszállitására vonatkozólag a gyülés magáévá tette.

Ugron bizalmatlansági javaslatát egyhangulag elvetették.

Az evangelikusok egyetemes gyülése.

Tömörülni, egyesiteni az erőket, ez ma a jelszava minden felekezetnek. És e jelszó alatt nem pusztán csak egy hirtelen elhangzó kifejezését kell értenünk egy hamar ellobbanó fellángolásnak, hanem olyan komoly küzdelem előjelét, melynek lefolyása kétségtelenül még nyomokat fog maga után hátrahagyni nemzeti és állami életünk jövendő fejlődésében is. És ki merné tagadni, hogy mindezt az egyházpolitikai törvények idézték elő, melyek az egyes felekezeteket a tétlenség öléből mintegy váratlanul s akaratuk ellenére vezették ki a küzdelemnek arra a terére, melyen ha helyeiket becsülettel megálják, csak saját maguk jobblétét és előhaladását munkálkodják. És épen ezért épen ezek a mozgalmak czáfolják meg legerélyesebben azokat, kik az egyházak elnyomásáról és üldözéséről beszélve, ugy igyekeznek feltüntetni az államot, mint az egyházak ellenségét. Hisz mindaddig, mig az egyes felekezetek a saját hit- és valláserkölcsi elveik erejével igyekeznek hatni a tömegre, csak az államnak tesznek szolgálatot, csak annak fundamentumát erősitik. De mihelyt uralkodni akarnának, mihelyt kimondják ezt a végzetes tételt: *az állam örök isteni törvényeknél fogva az egyház szolgája kell, hogy legyen,* a becsületes munka teréről azonnal a forradalom utjára lépnek és itt már érezni fogják azt a világi hatalmat, melylyel szemben többé győzelemre nem számithatnak. Nem azé az egyházé lesz tehát a jövő, mely *világuralomra* törekszik, hanem azé, mely hit és valláserkölcsi elveivel leginkább tud hatni.

A közelebb lefolyt katholikus nagygyülésnél is láttuk ezt a nemes törekvést, habár nem tagadhatjuk, hogy némely szónok beszédéből nagyon kicsillámlott az a harczias kedv, mely bármi áron is viszont szeretné látni a letünt *kanoszoi* fényes napokat.

A magyar katholikus nagyközönség azonban sohasem értett egyet ezekkel a fekete lovagokkal és igy ezeknek talajuk itt ebben az országban nem lehet.

Épen ezért a felekezeti békesség érdekében nagyon helyes dolognak tartjuk, hogy az evangelikusok mai közgyülésén báró *Prónay* Dezső egyáltalában nem reflektált a fekete lovagok nagyhangu frázisára, hanem ünnepélyes komolysággal, a békesség hangján szólva, jelzé megnyitó beszédében egyházának feladatát.

Az ülés lefolyásáról tudósitónk a következőket jelenti:

Az *ágostai hitvallásu evangelikus* egyház ma reggel kezdte meg egyetemes közgyülését a Deák-téri ev. gimnázium disztermében.

Reggel 9 órakor istentisztelet volt a Deák-téri templomban, melyen *Poszvék* Sándor egyetemes főjegyző végezte a lelkészi szolgálatot.

A közgyülés 10 órakor kezdődött s azon a többek között jelen voltak: Báró *Prónay* Dezső egyetemes felügyelő, *Baltik* Frigyes, *Sárkány* Sámuel, *Zelenka* Pál és *Gyurátz* Ferencz püspökök, *Zsilinszky* Mihály, *Laszkáry* Gyula, *Szentiványi* Árpád és *Ihász* Lajos ker. felügyelők. Továbbá *Fabiny* Teofil, báró *Podmaniczky* Géza, gömöri *Szontágh* Pál, *Veres* József orsz. képviselő, *Benza* Gyula igazgató stb.

A mai ülésen báró *Prónay* Dezső egyetemes felügyelő és *Baltik* Frigyes, mint legidősebb püspök elnököltek.

Báró *Prónay* Dezső világi elnök az ülést a következő beszéddel nyitotta meg:

Méltóságos és főtiszeletü egyetemes gyülés!

Midőn az uj század elején, annak első esztendejében tiszteiettel üdvözlöm evang. egyházunknak egyetemes közgyülésünkön összegyült tagjait, mindenekelőtt arra kell utalnom, a mi a kezdődő századnak az egyházra nézve legnagyobb fontosságu jelensége.

Kétségtelen, hogy a legujabb időkben a közfigyelem nagyobb mértékben fordul a vallásos kérdések felé. Kétségtelen, hogy a közelmulthoz viszonyitva, a vallásos érzés, vagy legalább annak külső megnyilvánulásai élénkebbnek látszanak.

A vallásos érzés ezen megélénkülésén örvendenünk kellene. De a vallásos érzés ezen külső nyilvánulásainak megélénkülése mellett érdekesebbé válnak a felekezeti ellentétek is és a felekezetek közötti viszony oly irányban kezd módosulni, a mi irányban való fejlődés a hazánkban a közelmultban uralkodó szellemmel szemben legalább is meglepő. Ennélfogva természetes, hogy egyházunknak jövője az, a mi első sorban foglalkoztat, a mi gondolkodásunknak és gondoskodásunknak legfőbb tárgya.

Nem nehéz annak az okát felderiteni, hogy miért lett ismét élénkebb az érdeklődés a vallási kérdések iránt.

A mult században oly meglepő, oly óriási volt a haladás az anyagi téren s oly meglepő a természettudományok haladása is, hogy az szinte elkápráztatta az emberiséget. De sem az ipari termelés, a közlekedés, szóval az összes anyagi javak előállításánál feltünő óriási haladás, sem a tudománynak bámulatos fejlődése nem adta meg az emberiségnek azt, a mit ettől várt. Nem tette boldogabbá az emberiséget, sőt az óriásinak látszó haladással legalább arányban álló viszonylagos megelégedésnek sem lett forrásává.

Odafordul tehát az emberiség ismét, a hova csalódások és kiábrándulások után fordulnia kell. Megnyugvást keres a keresztyén hitben, mert uj eszmét, melynek erkölcsi értéke lenne és a melynek lényege ne volna meg a keresztyénségben, a lefolyt tizenkilencz század, a tudomány rendkivüli haladása mellett, mégsem alkotott, mégsem nozott létre.

A valódi keresztyénség most is az az eszmény, a melytől még nagyon távol állunk és a melynek megközelitése emberiség legjobbjainak törekvése. Ámde az emberiség a megnyugvást a hitben is csak ugy és oly mértékben fogja megtalálni, a mily mértékben megközelitheti a tiszta és valódi keresztyénséget.

A keresztyénség lényege pedig nem más, mint a vallásosságnak és erkölcsiségnek azonossága.

Ebből vonhatunk következtetést a különböző keresztyén felekezetek jövője tekintetében is.

A keresztyénség örök igazságai felette állanak az idők változásainak, de a szegény, gyarló ember azon törekvései, a melyek ezen örök igazságok megvalósitására irányulnak, az ember gyarlóságánál fogva nagyon is alá vannak vetve az emberiség minden viszontagságainak. Ebben keresem én az okát és magyarázatát a különféle keresztyen felekezet keletkezésének.

Az egyházak mint külső társadalmi szervezetek bizonyos mértékig összefüggnek az állami alakulásokkal és egyéb társadalmi viszonyokkal és törekvésekkel is. Ezeket a viszonyokat sem szabad szem elől tévesztenünk és számolni kell a gyakorlati élet követelményeivel is.

Mindezekből már most önként következik, hogy a vallásos érzés megélénkülésének oka az erkölcsi megujulás utáni vágy és törekvés, és az az egyházé a jövő, mely mint társadalmi szervezet az emberiség erkölcsi megujulására irányuló törekvésében a leghatásosabbnak fog bizonyulni. (Helyeslés. Éljenzés.)

Bizzunk abban, hogy ez evangeliumi egyházunk. E tanácskozásainkat pedig, a melyeknek feladata egyházi közigazgatási ügyeinknek intézése, kezdjük meg ezzel a bizalommal.

Dr. *Baltik* Frigyes püspök inditványára a közgyülés a *Prónay* beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni rendelte.

Győry István jegyző mint előadó beterjeszti a főfelügyelő évi jelentését.

A miniszteri rendeletek kapcsán tudomásul vették az erdélyi püspöki czim kérdésében küldött leiratot, de csak a mult évi határozat fentartásával, mely a jogsérelmet megállapitja.

Elrendelte a közgyülés, hogy a Busbak Ádám-féle hagyaték kamatait a theologiai akadémia javára forditsák.

Az egyetemes egyházi törvényszék az elmult évben tiz ügyben itélkezett. Mély megilletődéssel emlékezik meg a felügyelői jelentés dr. *Pulszky* Ágost és dr. *Matuska* Péter elhunytáról. Mindketten tevékeny részt vettek az egyházi ügyek intézésében. *Szilágyi* Dezső halálát nagy veszteségnek tartja a jelentés a protestáns egyházakra nézve. Inditványozza, hogy a Pulszky- és Matuska-családokhoz, valamint a testvér református egyházhoz részvétiratot intézzenek.

A gyülés egyhangulag fogadta el az inditványt.

Dr. *Zsigmondy* Jenő főjegyző több rendbeli miniszteri leiratot ismertetett. Ezek közül legfontosabb az volt, a mely a keresztelési anyakönyvek hibáinak kijavitására vonatkozott. Ezt az ügyet a két protestáns egyház közösen kiküldött bizottságának ügykörébe utalni ajánlja, hogy igy a reform. egyházzal egyöntetüen állapitsák meg.

Laszkáry Gyula csatlakozik az előadó véleményéhez. A miniszter ugy kivánja, hogy ilyen ügyekben egyértelmü megállapodásra jusson a két egyház.

Veres József a dolgot nem utalná át, mert ha dogmatikai kérdés a vezetéknevekbe tollhibaként bekerült tévedések kijavitása, akkor ugy is ide tartozik, miután a két egyház dogmatikai dolgokat nem tárgyal együttesen; ha pedig közgazdasági ügy, akkor még kevésbbé utasitható a közös bizottsághoz.

Dr. *Zsigmondy* Jenő előterjeszti, hogy a *zágrábi* ev. egyházközség bejelentette a dunántuli ev. egyházkerülethez való önkéntes csatlakozását.

Az egyetemes gyülés általános helyesléssel fogadta a bejelentest. Helyben hagyták továbbá az *antonovácsi* és *koszovácsi* ev. egyházaknak a somogyi esperességhez való önkéntes csatlakozását is.

Stromp László beterjeszti a pozsonyi egyet. teol. akadémia évi jelentését. Az akadémia számadásának ismertetése után azon örvendetes tényt jelentette be az előadó, hogy a Pozsonyban felállitott teologusok Otthonának költségvetésében mutatkozó hiány fedezésére báró Prónay Dezső ötszáz koronát adományozott.

A nemes adományt hálás köszönettel fogadták.

Az egyház egyeteme elé utalta a teol. akadémia tanári kara azon kérdést, hogy mint járjanak el, ha akár jogászok, akár más pályán levők, más egyháznak teologiát már végzett tagjai ev. teologiai vizsgálatot akarnak tenni.

Dr. *Baltik* Frigyes analog eset szerint gondolja megoldhatónak a kérdést. A püspököknek a gimnáziumi osztályok összevonásánál van intézkedési joguk — mert ne lehetne itt, ez esetben is. Ajánlja, hogy bizassék a kérdés elintézése esetről-esetre a püspökökre.

Gyurátz Ferencz szerint a kérdés elintézésére nézve feltétlenül illetékesek a theol. akadémiák vezető testületei is. Azokat be kell vonni az intézkedés megtételének kérdésébe.

Az egyház-egyetem kimondta, hogy ily esetekben a püspökök intézkednek a theologiai tanárkarok meghallgatásával.

Göby Imre a tanügyi bizottság jelentését terjesztette be. Eszerint a *bányai* és *dunántuli* egyházkerületektől beérkezett az összes tanügyet felölelő rendtartás és tanitási tervezet. A beérkezés azonban oly késön történt meg, hogy annak alapos megvitatására a tanügyi bizottságnak nem volt ideje. Ezért az egyetemes gyülés e fontos dolog elintézésével ujból megbizta a bizottságot.

Nagyobb s mozgalmasabb vitát keltett a népiskolák és polgári, gimnáziumi s tanitóképző-intézetbe behozandó bibliai olvasókönyv kérdése, melyről a tanügyi bizottság azon elv elfogadását hozza ajánlatba, hogy ha szemelvény lenne készitendő a bibliából, akkor sem szabad a biblia hiteles szövegétől az olvasókönyv szövegének eltérnie.

Báró *Podmaniczky* Géza a szentirást a tanuló kezéből nem venné ki.

Gyurátz Ferencz püspök a biblia megválogatott helyeinek összeállitásával tartaná helyesnek az emlitett olvasókönyv létesitését.

Poszvék Sándor Svájczra és Németországra hivatkozik, nagyon időszerünek vélné kisebb koru tanulók számára a bibliai olvasókönyv megirását.

Händl Vilmos hasonló értelemben szólal fel.

Báró *Prónay* a bibliai olvasókönyv szerkesztése mellett foglal állást és 1000 koronát ajánl fel e czélra és inditványozza, hogy a tanügyi bizottság adjon előbb irányt s tervezetet arra nézve, hogy osztályonkint mit és mennyit lehet felvenni a bibliából a szóban forgó olvasókönyvbe.

A gyülés elfogadta a felügyelő inditványát.

Göby Imre a tanügyi bizottságnak a tankönyvek engedélyezésére vonatkozó jelentését terjeszti be.

A közgyülés a jelentést tudomásul vette.

Händl Vilmos a *Luther* kátéjának kiadására nézve inditványozta és határozatot kért arra nézve, hogy eredetiben, másitatlan szövegével adják ki, mert a jelenlegi kiadásokban annyi az eltérés, hogy szinte szimbolikus tanokkal meg nem egyező dolgok is vannak némelyikben.

A gyülés megbizta a tanügyi bizottságot, hogy a Luther-kátének jó magyarsággal és teljes szövegben leendő lefordítása iránt intézkedjék.

Az összes iskolák ez évi statisztikai adatait észrevétel nélkül fogadták el.

Az ülést holnap folytatják.

VIDÉK.

* **Megyebizottsági tagok választása Csongrád megyében.** Szentesen ma ment végbe a megyebizottsági tagok választása, mely a függetlenségi és 48-as párt teljes diadalával végződött. A város négy kerületében huszonnégy megyebizottsági tagot választottak s a Molnár Jenő pártja egyetlen egy jelöltjét se tudta beválasztatni. A választás eredménye a városban nagy lelkesedést keltett. A Kossuth-párt vezetői közül, a kiknek a megbizatásuk most lejárt, ujra beválasztattak: Dr. *Tarnády* Antal, dr. *Purjesz* János, *Szathmáry* Ede, *Fränkl* Albert, *Kanász Nagy* Sándor, *Berczeli* Dániel. — Csongrádon a megyebizottsági tagválasztáson a szabadelvü párt jelöltjei 308 szavazatot kaptak a Hegyi-pártiak 258 szavazatával szemben.

* **A soproni polgármester nyugdijazása.** *Gebhardt* József soproni polgármester beadta nyugdijazása iránt való kérvényét. Gebhardt igazgatósági tagja volt a soproni épitő- és földhitelbanknak s ezért ellene is bünvádi eljárást inditottak, a mi felfüggesztését vonta volna maga után.

GORGYEJEV FOMA.

— OROSZ REGÉNY. — 47

Irta: GORJKIJ MAXIM.

A lidécznyomás megszünt. . . . . Foma felébredt.

Kicsiny, kétablakos szobában volt, és az első, a mit megpillantott, egy kiszáradt fa volt. Az ablak előtt állott, vastag törzse korhadt kérgével és durva ágaival elfogta a világosságot, a görbe, fekete, levéltelen galiyak szomoruan és erőtlenül nyultak ki a levegőbe, hajladoztak és halkan, panaszosan ropogtak. Esett. A viz patakokban omlott le az üvegtáblákon, és zokogva csorgott alá a tetőről. Ezzel a siró hanggal összevegyült egy másik: vékony, szaggatott, sietős toll-perczegés, és mormogás.

volna, az majd kedvére tenne mindent. De igy . . .

Lecsapom a tollat és rátámadok:

— Menjen ki, takarodjék! Mit fecseg itt ostobaságokat?

Vállat von és megy.

Ha leányom volna — tünödöm magamban. Ki mondja, hogy nincs? Igen, van. A multkor láttam. Szép, erős növésü, büszke leány, nagy, lelkes szemekkel. A milyen én voltam ezelőtt harminczöt évvel.

Hátha elmennék hozzá és ide hivnám? Megkérném, hogy legyen itt velem, mert szörnyü magános igy az élet. Talán, ha elmondanék neki mindent, a mi ifjuságomtól idáig velem történt: megértené a vágyódásomat egy fiatal teremtés után, a ki az én ifjukori arczvonásaimat viseli.

Megmutatnám neki a fényképeket és a festményeket abból az időből és tán megilletődne, Igen el kell hozzá mennem. Mikor? Most, most azonnal. Hol a köpenyeg, a kalapom? Asszonyság, asszonyság, hamar egy kocsit! Gyorsan. Igen, elmegyek hazulról. . . . Az ebéd? . . . Majd később. Most el kell mennem. Csak gyorsan a kocsit! Igy. És most menjünk . . .

Foma nagynehezen arra forditotta beteg, nehéz fejét a vánkoson, és kis embert pillantott meg, a ki az asztalnál ülve tollával kaparta a papirt, helyeslően bólintgatott, ide-oda forgatta kerek fejét, vállait vonogatta, és egész kis testével, melyet csupán alsóruha és hálóing fedett, folyton fészkelődött a szőken, mintha valami forrón ülne és nem tudni miért nem képes fölkelni. Sovány és vékony bal keze majd homlokát dörzsölgette, majd furcsa jeleket irt le a levegőben. Meztelen lába kaparta a földet, nyakán lüktetett a kitagadt ere, sőt még a füle is mozgott.

Ha arcza Foma felé fordult, meglátszott vékony ajka, mely valamit suttogott, hegyes orra, a mely vékony bajusz fölé konyult, és ez a vékony bajusz, valahányszor a kis ember nevetett, mindig fölrándult. Arcza sárga, puffadt és ránczos volt, fekete, élénk, csillogó szeme mintha nem is hozzá tartozott volna.

Mikor Foma szeme belefáradt a nézésébe, lassan körüljártatta a szobán. A falakba bevert nagy szegeken ujságcsomók függtek, mintha csupa daganat fedné a falat. A szobatetőt fehér papir takarta, a mely hólyagos volt, itt-ott megrepedt és piszkos czafatokban függött alá. A padlón ruhák, czipők, könyvek és papirfoszlányok hevertek. Olyan volt a szoba, mintha leforrázták volna vizzel.

A kis ember eldobta a tollat, az asztal fölé hajolt, ujjával dobolt a szélén és halkan, gyönge hangon énekelte:

Verd a dobot, ne félj,
Csókot a markotányosnőnek!
Ez az egész tudomány,
Erről beszélnek a könyvek!

Foma nagyot sóhajtott és igy szólt:

— Oh . . . Selters vizet szeretnék . . . nem lehetne?

— Ah! — kiáltott föl a kis ember, felugrott a székről és odasietett a széles bőrdiványhoz, melyen Foma feküdt. — Jonapot pajtás. Seltersit? Lehet! Konyakkal, vagy csak ugy?

— Inkább konyakkal — mondta Foma, megszoritotta a száraz, forró kezet, mely felé nyult, és jól szemébe nézett a kis embernek.

— Jegorovna! — kiáltott ez ki az ajtón, és Fomához visszafordulva ezt kérdezte: — Nem ismersz meg, Ignátyevics Foma?

— Emlékezem már, hogy találkoztam már veled. . . .

— Az a találkozás négy évig tartott . . . de már régen volt! Én vagyok a Jezsov!

— Istenem! — kiáltott föl csodálkozva Foma és fölemelkedett a diványról. — Te vagy?

— Igen, testvér, sokszor magam sem hiszem, de olyan kézzelfogható valóság, a melyről a kétség, mint vasról a gummilabda, pattan vissza.

Jezsov arcza furcsán elfintorodott és kezével hirtelen melléhez kapott.

— No de ilyet! — mondta nyujtottan Foma. — De megöregedtél! Milyen idós vagy voltaképen?

— Harmincz éves. . . .

— Azt hinné az ember, ötven. . . . Vékony vagy és sárga. Nem jól megy a sorsod, ugy-e? És iszol is. . . .

Fomának rosszul esett, hogy vig, eleveneszü iskolatársa ilyen megrokkant, hogy ilyen lyukban él, a melyen mintha csupa égett seb dagadna. Megnézte Jezsovot, és szomoruan hunyorgatott, mikor azt látta, hogy Jezsov arcza egyre vonaglik és szeme idegesen csillog.

Jezsov hozzáfogott, hogy kihuzza a dugót a savanyuvizes palaczkból, némán vesződött, térdei közé szoritotta a palaczkot, és hasztalanul erőlködött, alig tudott megbirkózni a dugóval. Erőtlensége is meghatotta Fomát.

— Bizony, az élet lefogyasztott téged. Pedig hiszen te tanultál. Ugy látszik, a tudomány se segit sokat az emberen — mondta elgondolkozva Foma.

— Igyál! — szólt Jezsov, sápadtan a fáradtságtól, és odanyujtotta a poharat. Aztán megdörzsölte homlokát, leült Fomához a diványra és igy szólt:

— Hagyd a tudományt! Isteni ital az . . . de egyelőre nem forrott ki eléggé, nem lehet még inni, mint a seprős-pálinkát. Nem elég érett még arra a tudomány, hogy boldogitson . . . . és a ki belekóstol, megfájdul a feje, mint nekünk kettőnknek. Miért iszol olyan mértéktelenül? . . .

— Én? . . . Hát mit csináljak? — kérdezte Foma mosolyogva.

Jezsov fürkésző szemmel nézte Fomát és igy szólt:

— Ha kérdésedet azzal hozom összefüggésbe, a mit tegnap este fecsegtél, akkor fájdalmas szivvel érzem, hogy te barátom, szintén nem csupa gyönyörüségből mulatozol.

— Ah! — sóhajtott Foma mélyen, és fölkelt a diványról. — Milyen élet ez az enyém? Csupa esztelenség. . . . Magányosan élek . . . nem értek semmit . . . és mégis szeretnék valamit . . . legjobban szeretnék leköpni mindent és elsülyedni valahová! Csak tudnék menekülni. . . . Ugy szorit valami!

— Ez érdekes! — mondta Jezsov, kezét dörzsölve és forgolódva. — Ez érdekes, ha igaz és mély, mert azt mutatja, hogy az élettel való elégedetlenség szent szelleme már behatolt a kereskedők hálószobáiba is, azoknak a lelkeknek a halottaskamrájába, a melyek belefulladtak a zsiros levesekbe, a téa és más folyadékok tengereibe. Mesélj el mindent, sorjában. Regényt irok majd róla, testvér.

— Azt mondták, hogy te már irtál is valamit rólam — mondta Foma kiváncsian, és mégegyszer figyelmesen megnézte régi pajtását, nem tudva megérteni, hogy ez a szegény kis ember irni tud.

— Igen, irtam rólad. Olvastad?

— Nem, nem jutottam hozzá.

— Hát mit mondtak el neked?

— Azt, hogy derekasan kicsufoltál.

— Hm! És nem érdekel annyira, hogy magad is elolvasnád? — kérdezte Jezsov egyre figyelve Fomát.

— Elolvasom — szólt biztatóan Foma, mert ugy vette észre, hogy Jezsovot sérti magatartása az irása iránt. — Csakugyan érdekes, hogy te irtál rólam — tette még hozzá és jóságosan mosolygott pajtására.

De mikor ezt mondta, már nem érzett semmi érdeklődést és csupán Jezsov iránt való szánalomból beszélt. Valami egyéb foglalkoztatta most: azt szerette volna tudni, milyen ember Jezsov, és mért ilyen kopott?

(Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

— november 13.

— **Kossuth Ferencz üdvözlése.** Kossuth Ferencz orsz. képviselőt 60-ik születésnapja alkalmából a párttagokon kivül már is számosan üdvözölték ugy egyesek, mint községek és pártok.

— ***Kuruczok emléke.*** Kegyeletes és buzgó hazafiság szép tényével teszi magát érdemessé minden magyar ember becsülésére *Demjanovich* Endre kanonok, dolhai görög-katholikus esperes-lelkész. A derék és emelkedett gondolkodásu pap mozgalmat inditott, hogy a sárosmegyei Dolha község határában *Rákóczi* kuruczainak, a kik ott estek el, véröket ontva a szabadságért emléket állitson. A szép és kegyeletes terv a környék ruthén lakossága között is élénk visszhangra talált, megbecsülendő tanuságául annak, hogy a hazának e nyelvükre nézve idegen ajku fiai is, mikor a magyarság ügyében való buzgólkodásról van szó, mindig velünk éreznek.

— **Öt millió a munkásoknak.** A fejedelmi ajándékairól hires *Carnegie* Andrew a pittsburgi gyárában dolgozó huszonegy legrégibb munkásának *öt millió koronát* ajándékozott. A szegény munkásokból egy szerre tőkepénzes lett.

— **Szalvator főherczeg Ithakán.** Tudvalevő, hogy *Szalvator* főherczeg jelenleg Ithaka szigetén időzik s még körülbelül hat hónapot fog ott tölteni. Több külföldön lakó dusgazdag ithakai ur fölajánlotta a főherczegnek üresen álló villáját, de a főherczeg nem fogadta el ajánlatukat, hanem mig más alkalmas hajlékot teremt magának, a parton kikötött *Nimfa*-yachtján tanyázik. Szalvator főherczeg festő rekvizitumaival és fényképészeti eszközeivel nap-nap után bejárja a festői szép vidéket s egész fesztelenül érintkezik a néppel, mely őt »*kapitány ur*«-nak, vagy »*admirális ur*«-nak szólitja. A lakosság naiv fölfogását jellemzi, hogy több fegyencz megszökött a börtönből és éjnek idején uszva menekült a főherczeg yachtjára. Arra kérték, hogy vegye őket pártfogásába. A főherczeg felvette a fegyenczeket a yachtra, ellátta őket koszttal és száraz ruhával, másnap pedig visszaszállittatta a hatósághoz. Szalvator főherczeget feltünő szelid természete és jámborsága jellemzi. Az alkoholizmusnak határozott ellensége s ezt Ithaka korcsmáiban kimélet nélkül és bátran, több izben hangoztatta.

— *Eötvös Károly,* lapunk illusztris vezére, az utóbbi napokban meghült és most hurutos bántalmak gyötrik. Orvosa tanácsára ágyba feküdt és előreláthatólag több napig lesz kénytelen a szobát őrizni.

— **A skierniewicei kastély.** A czári pár néhány nap mulva gyermekeivel együtt Spalából a skierniewicei kastélyba költözik át hosszabb időzésre. Ez a kastély a legszebbek közé tartozik, melyek az orosz czár birtokában vannak. Hatalmas park közepén áll és diszterme XIV. *Lajos* korának izlése szerint van fényesen bebutorozva. E terem egyik falán látható *Barjatinski* herczeg életnagyságu arczképe. A herczeg, a ki mint a Kaukazus legyőzője ismeretes, ezt a kastélyt életfogytiglan tartó birtokul kapta ajándékul és halála után az ujra visszaszállt a czári családra. III, *Sándor* czár, mikor még trónörökös volt, gyakran járt látogatóképen a skierniewicei kastélyban. 1884 szeptemberében históriai napokat is látott a skiernewicei kastély. Három uralkodó találkozott ekkor falai között és akkoriban az egész európai sajtóban másról sem volt szó, mint arról, hogy mit végeztek Skierniewicében A kastély egyébként aránylag uj épület, de a több hektárra terjedő parkot már 1451-ben létesitette *Jan* érsek, a kinek akkor Skierniewice a birtokai közé tartozott, mig a kastélyt *Ostrowski* primás épittette a XVIII. században. Ebben a kastélyban lakott egyidőben *Napoleon* egyik legvitézebb katonája: *Davoust* marsall is, a ki azt császárjától ajándékba kapta. A kastély birtokosainak sorában volt még *Grudzinska* Johonna grófnő is, *Konstantin* nagyherczeg, varsói kormányzó felesége, a ki azt I. Sándor czártól kapta nászajándékul, a mikor fivéréhez nőül ment.

— *Anarchista katonatiszt.* Mikor a belga trónörökös született, *Lipót* király ötszáz elitéltnek megkegyelmezett. Ezek között van egy *Moineau* nevü volt főhadnagy is, a kit anarchista merényletek miatt husz évi fegyházra itéltek. Szinte érthetetlen, hogy ez az ember miért lett anarchistává. Boldog családi életet élt, szerette gyermekeit, s igen vagyonos fiatalember volt. A mikor Liégeben zavargás ütött ki, Moineau főhadnagy egyszerre odautazott, s anarchista merényletre biztatta a munkásokat. Nagy szónoki tehetségével gyilkolásra és gyujtogatásra bujtogatta az embereket, s maga is bedobott bombát egy kávéházba. A robbanásnak szerencsére nem volt ember-áldozata. A fölbujtott munkások azonban két embert meggyilkoltak, gyujtogattak, s a dóm remek üvegfestéseit összetörték. Ezért itélték el Moineaut husz évre. A családja máig se tudja, hogy miért lett anarchistává.

— **Öngyilkos gyáros**. Mai számunkban közöltük, hogy *Mayer* Károly, a szombathelyi Mayer E. fiai szombathelyi gépgyáros czég főnöke tegnap öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosság, mely Szombathelyen és mindenütt, a hol Mayert ismerték, mély részvétet kelt, annál tragikusabb, hogy ép akkor, mikor Mayer revolverével a gyár vasöntőjének irodahelyiségében főbe lőtte magát, a budapesti technologiai iparmuzeumtól egy nagyobb megendelés érkezett, a mely a rossz üzleti viszonyok között a gyárra életkérdés volt. A technologiai iparmuzeum nagymennyiségü benzin-motort rendelt meg a gyártól és ha ez a rendelés néhány pillanattal korábban érkezik, ugy Mayer bizonyára nem követte volna el végzetes tettét. Az öngyilkos gyáros különben közszeretetnek örvendett Szombathelyen. Szerény, kellemes modoru ember volt, a kinek sok jóbarátja volt. Több levelet hagyott hátra, a melyek közül egyet feleségéhez intézett, a ki egy dusgazdag bécsi ruhagyáros leánya. A levélben azt irja feleségének, hogy megbomlott idegrendszere mellett nem volt képes a reárótt feladatoknak eleget tenni és bocsánatot kér, hogy öngyilkosságával olyan nagy bánatot okoz neki. Egy másik levelét *Tóth* Lajos barátjához, egy vagyonos szombathelyi polgárhoz intézte, a ki a gyár több váltóin mint zsiráns szerepel. Arról biztositja barátját, hogy mitől se féljen, ő rendezett mindent s nem lesz semmi anyagi károsodása. Egy harmadik levelét *Knebel* Kornél ügyvédnek, a czég jogtanácsosához czimezte s ebben arra kéri Knebelt, hogy gondoskodjék családjáról és védje meg övéinek jogait. Az öngyilkosság hirére a czég hitelezői értekezletre gyültek össze és ekkor kiderült, hogy, a tegnapi hirekkel ellentétben, *a gyár épenséggel nincs olyan zavaros pénzügyi helyzetben, hogy a csőd kikerülhetetlen lenne.* A gyárnak a könyvek szerint háromszázezer forint aktivája van és egy millióra rug azoknak a váltóknak az értéke, a melyeket a czég a különböző pénzintézeteknél helyezett el. Az üzemet nem is szüntetik be, hanem az öngyilkos felesége tovább fogja vezetni a czég ügyeit. Mayer Károlyt ma este temették el a köztemető halottas házából. A ravatalra temérdek koszorut helyeztek és a gyászoló család iránt igen nagy részvét nyilvánult meg.

— *A tőzsdejáték áldozata.* Egy *Knörr* József nevü bécsi vagyonos magánzó ma este az osztrák fővárosban borzalmas módon vált meg az élettől: keresztülmetszette a nyakát s a vizbe ugrott. Holttestét estefelé fogták ki. Knörr minden vagyonát elvesztette a tőzsdén s ez kergette a halálba.

— **Az ezred pénztára.** A *zolkiewi* ezred pénztárát, mint Lembergből táviratozzák, az éjjel kirabolták. A tettes lyukat tört a falon, behatolt a pénztárhelyiségbe, feltörte a kasszát és 5000 koronát elrabolt. Azt hiszik, hogy a betörést többen követték el. Az egész irodaszemélyzet gyanu alatt áll.

— **Elfogott rablók**. A Bruck környékén garázdálkodott rablóbandának ismét négy tagját sikerült kézrekeriteni. Sopronból táviratozzák ugyanis, hogy a csendőrség hosszabb üldözés után elfogta *Lakatos* József, idősb és ifju *Rigó* Juli és *Rigó* Kati kóbor czigányokat, a kik a határszéli vidéken garázdálkodó bandával számos gyilkosságot és rablást követtek el. Az elfogottakat a nezsideri járásbiróságtól ma beszállitották Sopronba.

— *Szerencsétlenségek a tengeren.* Két tengeri hajó katasztrófájáról adnak hirt a különböző táviratok. Edinburgi távirat szerint az „Active" vámhajó Firthof-forthban Granton mellett hajótörést szenvedett, mely alkalommal a hajószemélyzet 23 embere a vizbe fult. Egy másik távirat jelenti Sunderlandból, hogy a „Quillota" nantesi franczia hajó Hendon mellett zátonyra jutott. Hir szerint 17 ember a vizbe fult.

— **Pásztorregény.** Különös történet teszi a szóbeszéd tárgyát Kalamatában, a görögországi Messenia fővárosában. Ez év juliusában történt, hogy egy környékbeli majorból eltünt a gazda leánya: a tizenhét éves *Anastasipulu* Chariklea. A környék lakosai az eltünést mindenféle mende-mondával kisérték. Voltak többen, a kik az eltünés éjszakának idején hallani vélték a leány jajveszéklését, mások egyenesen gyilkosságról suttogtak, ugy hogy végre a rendőrség is gyanut fogott. Az apa igazolni tudta alibijet, de az anyát és az eltünt leány két fivérét vizsgálati fogságba helyezték. Egész a legutóbbi napokig folyt a vizsgálat, mignem most váratlan fordulat következett be az ügyben. A napokban ugyanis a kalamatai borbély üzletében megjelent egy fiatal pásztor, hogy megnyirassa a haját. A borbélynak feltünt a dus hajzat, gyanut fogott és kérdezősködni kezdett a különös pásztortól és ime kiderült, hogy ez nem más, mint az eltünt leány. Egyik bátyjának ruhájában megszökött hazulról, beállt a hegyek között valami majorba pásztornak és mit sem tudva arról, hogy mi történt odahaza, nyugodtan őrizte juhait. Hogy azonban a haja nagyon is megnőtt, reászánta magát, hogy bemegy a városba, hol azután a borbélynál fölfedezték a kilétét. Most szüleivel együtt ismét otthon van.

— *Kinvallatások a mai orosz igazságszolgáltatásban* Most van száz esztendeje, hogy *I. Sándor* czár eltörölte az orosz birodalomban a kinvallatást és az orosz lapok nagy örömmel ünneplik a jubiláris évfordulót. Ez örvendező hangokba azonban kellemetlen diszonnancziát vegyit a *Standard* moszkvai levelezője, a ki megirja, hogy a kinzást ugyan hivatalosan eltörölték Oroszországban, de a valóságban még ma is érvényben van. I. Sándor czár rendelete ugyan eltiltotta a biróságokat a kinzó-szerszámok használatától, de azért ezek a szerszámok nem vándoroltak a muzeumba és a biróságok meg a rendőrség lassankint visszatértek hozzájuk. Különösen a titkos rendőrség tünik ki az alkalmazásukban, hogy vallomást csikarjon ki a gyanus emberekből, de e szerszámok mellett nem mondott le egyéb eljárásokról sem, a minő az éheztetés. szomjan tartás, ütés, verés stb. A *Standard* levelezőjének lelepzései érthető feltünést keltenek, noha Oroszországban a legtöbb ember eddig is tudott róluk.

— **Állat az emberben**. Vérlázitóan felháboritó eset fordult elő a temesvári közkórház elmebeteg osztályában. A sötét bün egy névtelen levél folytán derült ki. Egyik ápoló fölhasználta egy szerencsétlen elmebajos asszony tehetetlen állapotát s állatias merényletet követett el rajta. *Niczifor* Gyula buziási ügyvédi irnok feleségén ugyanis néhány hét előtt olyan borzasztó mérvben tört ki a téboly, hogy kénytelenek voltak őt a temesvári közkórházba szállitani Az elmebeteg-osztályban helyezték el, melynek ápolója *Blázsi* Ádám. A beteg állapota a kórházban nem hogy javult volna, de még rosszabbra fordult. Az egész idő alatt sohasem voltak világos perczei. Az elmult pénteken Niczifor a következő névtelen levelet kapta Temesvárról:

Lelkiismeretem nem engedi meg, hogy továbbra is titokban tartsam a bünt, a melyet az ön feleségén követtek el. A szerencsétlen asszonyon a társam, az elmebeteg-osztály felvigyázója, Blázsi Ádám, erőszakot követett el. Jöjjön el, hogy a gyalázatos felelősségre vonassék.

Szombat reggel Niczifor Gyula Temesvárra érkezett és a rendőrségnél, valamint *Lichtscheindl* Géza kórházi igazgatónál megmutatta a levelet. Az ápolót azonnal vallatóra fogták és letartóztatták. Eleinte mindent tagadott, de később bevallotta a rettenetes bünt, s elmondta annak részleteit. A rendőrség az előnyomozás befejezése után az ügyészséghez kisérte át. A botrányos ügy Temesvárt nagy feltünést keltett.

— *Elrabolt gyermekek.* Kassa határában — mint egy távirat jelenti — a csendőrség letartóztatott egy czigánykaravánt, a mely ellen az az alapos gyanu merült fel, hogy a karaván tagjai között levő *három gyermeket*, a kik a czigányfajtól teljesen elütnek és természetellenesen nyomorékok, *ugy rabolták valahonnan.* A gyermekek keservesen panaszkodnak, hogy mennyire kinozzák őket, ha eredménytelenül koldulnak. Eredetükre nem tudnak visszaemlékezni. Különösen németül, de magyarul is jobban beszélnek, mint czigányul, holott a czigányok németül egyáltalán nem beszélnek. A vizsgálatot erélyesen folytatják a kegyetlen czigányok ellen.

— **Rejtélyes holttest** Tegnap délután — mint Titelből táviratozzák — az uzdini határon a szántóföldön mezei munkások egy meztelen holttestre bukkantak. A hátán nagy seb tátongott, a mely valószinüleg konyhakéssel történt szurásból eredt, a feje teljesen össze volt verve, a mi által felismerhetetlenné vált. Kilétét puhatolják s a tetteseket nyomozzák.

— **Fővárosi orfeum.** *Waldmann* Imre *Fővárosi orfeumának* mostani müsora bővében van a kitünő számoknak. A legközelebbi napokban ismét néhány uj, ritka szép szám jut a müsorba. A hihetetlen ügyességü *Conchas*, a kinek mutatványait heteken át nagy siker kisérte, már távozik, mert szerződése más felé szólitja. Pénteken este lép fel utoljára. Szombaton este, a mikor *Waldmann* igazgató bemutatja legujabb vállalkozását, a Tarka Szinpadot is, Budapesten még nem látott artisták lépnek fel. Első helyen áll közöttük *Diana* kisasszony csodálatos tükörtánczával. A viz- és tükörefektusok szép harmóniája első rendü látványossággá teszi ezt a tánczot. Mellette kitünik *Borcsa* Boriska átváltozó tánczosnő és *Martens* Eugénia nemzetközi szubrett. A régibb artisták közül *Heloisa Titcomb* 16-tól kezdve egész uj számmal, mint tánczosnő mutatkozik be.

— **Gyilkos férj** Karádon — mint egy távirat jelenti — *Pe söczi* Dániel gazda baltával megölte fiatal feleségét, kivel két hét előtt kelt egybe, Pelsőczi a tett elkövetésekor részeg volt.

= **Életuntak.** *Jász* Károly Ganz-gyári tisztviselő 20 éves felesége *Szeidl* Ilonka tegnap este a tölgyfa-utcza 4. sz. alatti lakásán mellbe lőtte magát. Az életunt uriasszonyt a lakásán ápolják. — *Tamás* Lina 19 éves cseléd lovag-utcza 10. szám alatti lakásán marólugott ivott. A mentők a Rókusba szállitották. Tettének oka szerelmi bánat. — *Balázs* Jenő 31 éves czigányzenész ovoda-utcza 23. szám alatti lakásán mellbe lőtte magát. A mentők az első segély után a Rókusba vitték. — Ma délelőtt az Oetl-féle vasöntődében *Veszely* Ferencz 60 éves vasöntő főbe lőtte magát s azonnal meghalt. Holttestét a bonczintézetbe vitték. — *Farkas* Katalin cselédleány a bokréta-utcza 20-ik szám alatt levő lakásán morfiummal megmérgezte magát. A Szent Rókus kórházba vitték, a hol az éjszaka kiszenvedett. — *Rép* István tizennyolcz éves kereskedő-segéd ma délben a vadász-utcza 13. sz. alatt levő lakásán mellbe lőtte magát. Sulyos sebével a Rókusban ápolják.

— **Kolozsváry rendőrtanácsos kolozsvári főkapitány.** A közelmultban nagy zavargások folytak le Kolozsvár város utczáin s ezzel szemben a rendőrség teljesen tehetetlenül állott. Most a kolozsvári rendőrséget ujjászervezik, megerősitik s élére szakavatott embert állitanak. Biztos értesüléseink szerint Kolozsvár város rendőrfőkapitánya *Kolozsváry* Gyula fővárosi rendőrtanácsos lesz, a ki legközelebb már elfoglalja uj állását.

= **Kardpárbaj.** Véres kardpárbaj volt ma délben a Fodor-féle vivóteremben *Reich* Jenő és *Lichtwitz* Ernő az olajipar gyár részvénytársaság igazgatói kard párbajt vivtak egymással. A párbajban Lichtwitz fején sérülést szenvedett. Reich segédei voltak *Kölber* Gyula huszárfőhadnagy és *Salzberger* Rezső huszárhadnagy, Lichtwitzé pedig *Pásztélyi* huszárhadnagy és *Gerlesic* igazgató. A párbaj után a felek kibékültek.

= **Összeégett emberek** *Weisz* Czeczilia 45 éves napszámosnő futó-utcza 55. szám alatti lakásán a spiritusz gyorsforralót magára rántotta, a mitől ruhája lobbot fogott. A mire észrevették, a szerencsétlen asszony összeégett. — *Poszpich* János 40 éves szerelő a gyöngytyuk-utcza 19. számu házban a gázórát javitotta. A kiömlő gáz a gyertya lángjától felrobbant és sulyosan összeégette Poszpischt. Mind a két sebesültet a Rókusban ápolják.

= **Baleset.** *György* Jánosné, született *Benedek* Róza napszámosnő a központi tejcsarnok első emeletéről ablaktisztitás közben az utczára zuhant. Sulyosan megsérült.

— **Linhart Vilmos** festőt ajánljuk szentképek, oltárképek festésére, régi képek javitására. Budapesti müteremében, Hunyady-utcza 27. szám késziti még nemesi és családi czimereket, szinházi felszerelések és diszitések festését müvészi kivitelben.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— *Jókainé vendégszereplése elmarad.* *Jókai* Mór a következő levelet intézte *Szilágyi* Dezső szatmári szinigazgatóhoz:

»Igen tisztelt igazgató ur! Önnek szeretett nőmhöz küldött fölöttébb kitüntető levele és távirata következtében, melyek nőmnek november 15-ére tervezett szatmári vendégszereplésére vonatkoznak, otthonomba visszatérve, sietek válaszolni. Tisztelt igazgató ur teljesen biztositja nőmet, hogy mint müvésznő a legkitünőbb fogadtatásban fog részesülni a szatmári közönség részéről, hogy nagy szeretettel és ovaczióval készülnek őt fogadni, s biztosit felőle, hogy a szatmári közönség hálás lesz a nyujtott élvezetért: a miről én meg is vagyok győződve. Es mégis, nem engedhetem meg nőmnek ezuttal a vendégszereplései folytatását. Én egész életemben a politika, a közélet, a társadalom, a sajtó terén a szabadelvüségnek, a fölvilágosodásnak, a honszeretetnek, az emberszeretetnek voltam zászlóvivője; a müvészet, a költészet tündérvilágában az ideálizmusnak voltam képviselője. Ez utóbbi hajlamom inditott arra az elhatározásra, hogy müvészi tehetséggel megáldott nőm szinmüvészi körutjába beleegyezzem. Sajnosan tapasztaltam, hogy a müvészet tündérvilágát is földulhatja „a személyes gyülölet hatalma, mely képes a politikai surlódások ártó szellemét fölszitani és ellenünk vezetni Tudom jól, hogy a pozsonyi sértő tüntetés nem nőmnek, a müvésznőnek volt szánva, hanem egyéni gyülölködésből nekem, a politikai és társadalmi zászlóvivőnek. Amazt teljesen kiengesztelte a müvelt közönség s a fenkölt szellemü városi hatóság lelkes megnyilatkozása s elégtételt szolgáltatott érte, fényesen, általánosan, a dicsőséges hazai napisajtó; kiknek mind hálával tartozom, de rám nézve fönmaradt ebből egy elodázhatatlan kötelesség. Nekem nem szabad megengednem, hogy a gyülölködéstől vezetett politikai ádáz küzdelmek az én ideálomba, a szinmüvészet tündérvilágába, betörjenek; nem szabad megengednem, hogy a magyar nemzet müveltségi és szabadelvüségi hirnevére homályt vessenek. Azért elhatároztam, hogy szeretett nőmnek vendégszereplését ezuttal elhalasztom a személyes gyülölködés politikai izgalmakat keltő hullámainak elcsendesültéig. Hitem és reményem, hogy a magyar müvelt fiatalságnak az a része is, mely jelenleg a szabadelvüséget minden eszközzel megtámadni kész, s mely magát ezuttal öntudatlanul csak eszközül hagyta fölhasználtatni, az ifju kebel nemes érzelmeinek kiirthatatlanságánál fogva, a sötét reakcziót lelkében megrögziteni nem engedi s egy áldottabb korban a müvészet és költészet isteni birodalmában ismét aggálytalanul megjelenhetünk; de addig ezt a birodalmat pártszenvedélyektől és egyéni gyülölködéstől földulni nem engedem. Kérem önt, tisztelt igazgató ur, legyen szives ez elhatározásomat a mélyen tisztelt közönség tudomására juttatni. Maradok Budapesten, 1901. november 11-én, tisztelő hive

Dr. Jókai Mór.»

— **A nemzeti szinházban** ma este ismét *Hannele* és utána Meilhac és Halevy kis vigjátéka: *A nevelő* került szinre, az utóbbi két szereplő változással. *Császár* Imre szerepét *Dezső* József vette át, mig azt a szerepet, melyet az első előadásokon ő játszott, *Náday* Béla adta. Mindkét változás előnyös volt a darab hatására nézve. *Dezső* nagyon sympathikus, diszkrét és helyénvaló volt az ál-nevelő szerepében, *Náday* Béla pedig sok természetességgel és eleven temperamentummal játszotta a szerelmes kamaszt. A szinház majdnem egészen megtelt.

— *Az opera igazgató-válsága.* Az operaház igazgató-válságának egyelőre való elintézését, a mely egyébként könnyen lehet, hogy hosszabb időre való elintézést jelent, a következő kommünikében jelentik: *Mészáros* Imrét, az operaház igazgatóját, saját kérelmére az intendáns bizonytalan időre szabadságolta s az igazgatói teendők végzésével *Mader* Raoul karnagyot bizta meg, ki igazgatóhelyettes czimmel e hónap 14-én veszi át az igazgatást. — Hogy Mészáros erről a szabadságolásról többé nem tér vissza, az befejezett dolog, Mader Raoul véglegesitése azonban még a jövő problemája.

— **Kamara-zeneestély**. A magyar zeneközönség az idén ismét visszanyerte a *Hubay-Popper* kvartettet, a melyet bizonyos ideig nem szivesen nélkülözött. Ennek az előkelő müvésztársaságnak két hatalmas oszlopa van. Az egyik *Hubay* Jenő, a másik *Popper* Dávid. Az első a nobilis müvészet mestere. Az ő hegedüje szól a legédesebbben. Előadása csupa finom érzék és csillogó technika. Popper Dávid a gordonka legelső képviselője, mig *Kemény* Rezső, a második hegedüs és *Szerémi* Gusztáv a mély hegedüs két jeles ifju zenész. A mi most már e kvartett összjátékát illeti, az nem annyira klasszikus mint inkább geniális. Ezt a jelleget a Hubay egyénisége adja meg. A kvartettben inkább müvészek játszanak, mint kamarazenészek és ha az előadás mégis kifogástalan, az onnan ered, hogy összjátékuk tökéletessége minden legapróbb árnyalatra kiterjed. A mai müsorban *Mozart* *g*-dur és *Cherubini* *d* moll négyese között *Schumann* *es*-dur zongora kvartettje szerepelt, mely utóbbiban *Thomann* István tanár játszotta a zongorarészt. A Royal-terem teljesen megtelt elegáns közönséggel.

— **Markus Emilia**, a ki rekedtségéből teljesen kigyógyult, holnap csütörtökön lép föl először betegsége után a nemzeti szinházban. Az igazgatóság ez estére *Brieux* szinmüvét, *A bölcsőt* tüzte ki. Másnap, pénteken a müvésznő *Brieux* másik drámájában *A vörös talár*-ban Yanette szerepét játsza.

— **Tristan és Izolde bemutatója elmarad.** Az opera igazgatósága a következő communiquet teszi közzé: A *Tristan és Izolde* holnapra hirdetett főpróbája *Vasquez* grófné sulyos rekedtsége miatt elmarad. Ennek folytán természetesen elmarad a vasárnapra kitüzött premiére is s helyette *Lohengrin* kerül előadásra (bérletfolyamban 127. sz.) Kaczér Margittal és Buriannal a főszerepekben. Holnap *A bibliás ember* kerül szinre a főbb szerepekben Kaczér, Válent, Berts, Lukács, Broulik, Beck, Szendrői, Dalnoki, Hegedüs, Kornai, Gábor és Ney B. felléptével.

— **Népszinmü-pályázat.** A *Porzsolt* Kálmán által kitüzött 100 aranyas népszinmü-pályázat birálóbizottságát a népszinházi bizottmány már megalakitotta; a bizottság képviseletében az elnöki tisztet dr. *Heltay* Ferencz vállalta el, a pályabiróság tagjai *Benedek* Elek, *Kazár* Emil, *Szabó* Antal és *Vidor* Pál. A birálók már megkezdették a 89 népszinmü olvasását s a döntés deczember hó végére várható.

— **Hirek a magyar szinházból.** A *Svihákok* holnapi előadásán *Mimi* szerepét a kassai szinház ifju primadonnája, *Szőnyei* Ilona fogja játszani. A többi szerep a régi kezekben marad. Muggenheim hadnagy szerepét ezuttal is *Dóry* Margit játsza, a ki legutóbb ugy volt, hogy megválik a szinháztól, de a végső órában mégis megbékült az igazgatósággal. — A magyar szinház szinpadán szorgalmasan próbál már a »Gésák«-ban *Fedák* Sári, a szinház uj primadonnája, a kinek pénteki föllépése iránt általános az érdeklődés. Fedák Sári ez alkalommal is betétül elénekli angol szöveggel a *Chinee Dollyt*, s eltánczolja hozzá a faczipős tánczot.

Üzenet a Marsból.

(Szinmü 3 felvonásban. Irta: *Ganthony* Richard. Forditotta *Fái* J. Béla. A vigszinház ujdonsága november 13-ikán.)

Igen nagy zajjal vonult be ez a darab. Tartunk tőle, hogy kivonulása nem fog arányban állni ezzel a hangos zene és dobszóval. Régóta figyeljük, gyakran regisztáltuk is, hogy még valóban kitünő darabnak is megárt a tulságos reklám. Minél inkább fölcsigázzuk a várakozást, a követelmények annál nagyobbak. Minden szinházi vezetőségnek érdekében állna csinján bánni a reklám eszközével, mert könnyen válhatik az előzetes reklám adáslevéllé, a melyet azután nem lehet beváltani.

Körülbelül igy vagyunk az »Üzenet a Marsból« czimü amerikai szinmüvel, a mely ma jelent meg először a vigszinház deszkáin. A kiváncsiság fel volt csigázva, a várakozás nagy volt és arányban álltak ezzel a követelmények is. S volna tartalma kevésbbé silány, a látni való benne sokkal több, mégis ugy járnánk vele, mint olyan asszonynyal, a kinek szépségét tulan-tul felmagasztalták s a mikor azután szinről szinre látjuk, csalódunk még akkor is, ha a nő valóban szép is. Milyen nagy a csalódás akkor, ha az a nagyon felmagasztalt hölgy nem is szép!

Majdnem mindennap olvastuk, hogy micsoda diadallal járta be a világ szinpadait ez a darab; hogyan estek hanyatt a bámulattól, a mikor meglátták, s mekkora szenzáczió volt mindenhol, a hol szinre alkalmazták. Ez a sok előzetes hühó mind fölösleges volt, mert a vége az, hogy ugy is kiderül minden.

Minden fentartás nélkül kénytelenek vagyunk regisztrálni, hogy a darab tartalmilag igen silány, látványosságai pedig mindennek inkább nevezhetők, csak valódi látványosságoknak nem. Meséje nem elég naiv, hogy épen naivitásánál fogva megragadja a lelkeket, sőt naivitását a filozofálás teljesen megrontja. S ha ez legalább filozofálás volna! De elcsépelt, unalmas és bárgyu közhelyekkel van szaturálva, a mi a gondolkozó embert vállvonogatásra birja, a gyermeket nem érdekli, mert nem is érti.

A látnivaló dolgok benne a következők: három hosszu felvonás alatt teljes félhomály, a mi a nézőt valósággal idegessé teszi. A Mars-csillag egy bünös lakója megjelenik egy alvó álmában s a második felvonás végén a kékruhás Mars-urat drótón fölhuzzák a Marsba megint. Az első felvonásban kétszer forogni kezdenek a butorok egy szobában. A második felvonásban a félhomályban egyszerre megjelenik egy fényesen kivilágitott terem. Ezt azután a villamos huzal segitségével ötször egymásután bemutatják. Más látnivaló a darabban nincs. Ez pedig ugyancsak kevés.

S mindez miért? Hogy a szerző egy önző emberből a Mars-lakó szives közbenjárása folytán önzetlen embert csináljon. Mintha ezt száz meg száz gyermekmesében már láttuk és hallottuk volna!

Történik ugyanis, hogy egy fiatal ember, névszerint Horasz Parker nem akarja a bálba kisérni jegyesét és nagynénjét, mert jobban érdekli őt egy csillagászati könyv, a mely akkor jelent meg. Azután nem elég, hogy a bálba nem akar menni, de még bérkocsit sem akar hivni s elég vakmerő azt kivánni, hogy nénje a cselédet küldje le bérkocsiért. De a nénje sajnálja a hóba kiküldeni a cselédet; az öcsesét nem sajnálja. Ez csak nem büne Parkernek! Mind a mellett jegyese a gyürüt visszaadja neki e miatt. Az igaz, hogy Parker egy szegény, éhező embernek munkát nem akar adni. Ez csunya dolog tőle. De mi munkát is adhat egy »fiatal tudós« egy elzüllött embernek? Mikor az öreg koldus elmegy Parker elalszik és álmában megjelenik a Mars egy lakója, csillaggal a fején és előadja, hogy a Marsból azért dobták ki, mert csunya plágiumot követett el. (Ugy látszik, a Mars bolygóban szigorubb irodalmi erkölcsök uralkodnak, mint nálunk a Telluson.) Addig Mars-lakó vissza se mehet bolygójába, a mig Parkerből önzetlen embert nem csinál és meg nem tanitja az altruizmusra. Hozzá is fog. Először is gorombáskodik vele, azután körben megforgatja butorait, majd kivonszolja a hóba, ott jól meggyötri, megabajgatja, meghurczolja, koldussá teszi s miután a nyomoruságot megkóstoltatta vele, Parker csakugyan önzetlenné lesz s Mars-lakó ur megy vissza, a honnan jött. Parker végre fölébred, kibékül a menyasszonyával és jó fiuvá lesz.

Ebből áll. Sok benne az erkölcsösség, az igaz, de legalább erősen unalmas. Sem igazi humor, sem igazi komolyság nem lakozik benne. Vegyüléke a naivitásnak és komolykodásnak, de sem a naiv, sem a komoly elemek nem érvényesülnek benne.

Az előadás még vontatottabbá teszi az egészet. A bántó és örökös félhomályt már emlitettük. Sok az, egész estén át félhomályban ülni. Az első felvonásban azt a jelenetet, a melyben egy koldus munkás kér, nagyon elnyujtották s a közönséget türelmetlenné tették. A szinészek, ugy látszik, nagyon is ki akarják élvezni a gyönyört s minél tovább akarnak a szinpadon lenni. De a rendezőség mégis jobban tenné, ha a közönség pártjára állna.

A főszerepek *Tapolczai*, *Lenkei* Hedvig, *Kazaliczky* és *Balassa* kezében voltak. Tapolczai tisztelni való buzgóságot fejtett ki, noha az első felvonásban sokkal ellenszenvesebb jellemrajzot kellett volna adnia. A szivtelenségnek itt bántó hatást kell tennie, különben nem hiszünk álmában. A második felvonás egy-két drámai jelenetét erőteljesen játszotta meg. *Lenkei* Hedvig csinos és kellemes volt; kiejtése is szabatosabb volt, mint annak előtte, csak gesztusai ne lettek volna tulságosan szélesek s ne toldotta volna meg azokat oly sok derékhajlással. *Kazaliczky* a Mars-lakó szerepében szintelen és kifejezéstelen volt. Beszédéből hiányzott az erő; az igaz, hogy szerepéből is. *Balassa* maszkban, modorban jellemző volt, de a második felvonást ő nyujtotta el tulságosan. R. *Rostagni* Irén is kapott egy képtelen szerepet, a melyet a lehetőségig türhetővé tett. *Vendrei*, *Pécsi* Paula, *Győző* Lajos, *Szerémi* Zoltán, *Bihari*, *Rónaszéki* egy-egy kis szerepben vettek részt az előadásban. *Varga* Anna ma lépett föl először e szinpadon. Kár, hogy arczát a félhomályban nem lehetett látni, de játéka ügyes volt. *T. Sz.*

Téli kiállitás.

I.

Az utókor fogja megállapitani, hogy mit tett hozzá a modern képzőmüvészet a régi mesterek felfogásához, szinérzékéhez és technikájához. De annyi már kétségtelen ma is, hogy a festőmüvészetben finomodott a lokális szinek, azaz a bemutatott tárgy sajátos szinjellege iránt való érzék. Pontosabban megfigyelték azokat a változásokat, melyeket a lokális szinek a környezettől szenvednek. Minden tárgy alárendelődik a környezetnek. A helyes tónus és a szinek helyes értékviszonyának (valeur) eltalálása a festő tudásának próbája. A szobrászatban pedig az anyag érvényesitése az ujabb századok vivmánya. Ez alatt azt kell érteni, hogy minden anyag más kezelést igényel a maga fizikai, természetrajzi törvényei szerint. Igy máskép kell a szines márványt, máskép kell faragni a követ, máskép mintáznak bronzba öntéshez, más a terrakotta-figura kezelése.

Ez a müvészet technikájának a haladása Divat ezen nem változtat, jövendő korok nélküle el nem lehetnek, mert ép oly pozitivumok, mint a hogy pozitiv haladás a forsponthoz képest az automobil.

Altalában pedig a képzőmüvészet minden ágában mélyebb, lényegesebb lett a nemzeti vonás. Most már nem a ruhák, nem az alakok tipusa, a tájak helyi vonatkozása különbözteti meg egymástól az egyes nemzetek képzőmüvészeti alkotásait. A nemzeti jelleg kifejezése nem szoritkozik esetlegességekre, hétköznapi külsőségekre, anekdotás jelenetezésre Nincs többé német iskolás formákba szoritott Zrinyi kirohanása, spanyol szinekbe átcsavarított csikós-hajsza, bretagnei köd-kékkel leöntött faluvége. Akármilyen pontosan másolták is azelőtt a szolnoki parasztot, a hortobágyi gulyást, a diszmagyaros mágnást, a lóhátas püspököt, csak nem lett az a festmény magyar. Mert a ki festette, külföldi mesterek szemével nézte, azok módszere szerint tette vászonra. A bundaszag husz lépésre érzett ugyan, a gatya mértföldre viritott, a zsinór hihetetlenül kacskaringós volt, de a kép müncheni blimchencafé, párisi omelett után sirt. Ma, legalább a legmagasabb fok képviselői, már beleviszik müveikbe azt a meghatározott valamit, a mi ugyanaz a képzőmüvészetben, mint a zenében a népdal ezernyi formája, épugy, mint a Bánk bán áriái mögött rejtőző örök nemzeti akkord. A szakképzett zenész mosolyogva mondja: persze a nem tudom én milyen dur meg moll teszi. De mi laikusok, nem emlegetünk semmiféle durt, csak a szivünk dobog hangosabban. A festő, a szobrász, az épitész már nem mosolyog; csak megfesziti szemét, vérig nyul a lelkébe, töri magát és csak ugy „érzésre" csinálja dolgát. Mert itt nincs szakképzettség. És ha eltalálta, meglelte a kapcsolatot teremtő képessége és a nemzeti psyche között, akkor elfog minden magyar szivet az a boldog szorongás, az a mély, áhitatos gyönyörüség, melyben az anyaföld szeretete lüktet.

Ezért a modern müvész nem lehet más, csak nemzeti És a ki a teremtő képesség megnyilatkozásában: eszme és forma dolgában nem egyöntetüen nemzeti, az nem találta meg az utat nemzete szivéhez. Viszont az igazi nemzeti genie alkotása az egész emberiség számára remekmü.

Velenczében, Münchenben, Berlinben, Párisban, de Londonban is azok a magyarok arattak igazi sikert az idén, a kik a magyarság tipikus képviselőinek látszottak. A franczia-magyarok, a skót-szittyák, a germán-hunok müveiben nagyon helyesen és éleslátóan nélkülözték a franczia, angol és német kritikusok a nemzeti vonást.

Ezen a téli tárlaton is azoké a pálma, a kik a sok bántó külsőség és hagyományos népieskedés kérgein keresztül küzdve magukat, eljutottak a magyar lélek gyöngyházába. *Fényes* Adolf köztük a legelső, a legkeményebb harczos. Egész termet töltött meg alakos és tájképes festményeivel. Egyéniségének egyöntetü, zárt képe ez a terem. Az első hatás, ha belépünk: megdöbbenés. Ha valaki hirtelen kiragadná lelkünk mélyéből egyik legtitkosabb, de uralkodó érzésünket, és azt azon melegen, véresen tartaná szemünk elé: akkor éreznők azt, a mit itt. A népszinmü-nép zsivaja. a vasárnapi tájképek hazug, kinyalt kulisszái eltünnek. És látunk a nehéz élet igája alatt görnyedő fiatalokat, a beletörődés filozófiájával reánk tekintő öregeket, homokos, szürke faluvégén roskadozó kunyhókat, komor őszi csendben nyujtózkodó, magányos fákat, nedves, kövér zöld között fehérlő tanyát, sejtelmes erdő-mélyét, szédítő, sárga horizontot.... És mindez olyan tenségesen egyszerü, olyan puritánul néma, olyan mélabúsan zárkózott, olyan duzzadóan erős. Elszorul a szivünk, fájó gyönyörüség fog el: mint mikor messze idegenből hazatérve, először pillantjuk meg a haza bús, fekete hantjait. *Fényes* komor lirikus, de a javából való. Tegyük még hozzá, hogy technikája a legegyszerübb, de egyszersmind a legraffináltabb, és mi fő: a maga magáé. Hiába próbáljuk, nem hasonlit a világ egy müvészéhez sem, csak Fényeshez.

Ferenczy Károlyt első sorban önállósága teszi magyarrá, és igy müvészszé. Bibliai festményének felfogása előadása rokonhangulatot vált ki szivünkben Csodáljuk az elszánt Ábrahámot, szent megdöbbenéssel nézzük az Angyalt, és rokonszenvvel Izsákot, mig a táj mesés arany zöldje édes andalodással tölti el szivünket. Ilyen lelkünkből való festmény a „Bérczek közt", melyben *Grünwald* Béla erdőkoszoruzta ormok közt mulató magyar ősök csoportjával alkotott nemzeti eposzt. Az ihlet, mely e müvet szülte, „Toldi szerelmének" legszebb jeleneteihez is méltó volna. Magyar romantikájának friss, mély akkordjába belefájdul gyönyörködő szivünk.

Ujváry, Paczka, Olgyay, Kernstock, Mannheimer, Tull, Vaszary magyar bátorsággal, frissen és szinesen festik a magyar földet. Imponál, sőt elkábit *Perlmutter* vakmerő szinei káprázatos erejével, széditő technikájával. Megannyi szikrázó szin-máglya minden tájképe, alakos festménye pedig bravuros szerkezetüek. *Tölgyessy, Kacziány, Spányi, Koszta, Markó* és *Kann* szelidebbek, de csupa becsületesség mind. A fiatal festőnemzedéket *Papp* Sándor, *Nyilassy, Horthy, Keményfi, Reinhardt, Árkay, Barta, Kümmerle, Udvary, Klein, Emericzy* képviselik. Ügyesek *Basch* Árpád miniatür-tájai. A portrait terén *Márk* Lajos vezet átfinomult, szellemes arczmásaival. *Karlovszky* Bertalant régi tudása teljében látjuk viszont két aktjával, arczképével és brilliáns apró katonájával. *Ziegler* a maga és apja arczképével nagy czélokra tör, *Balló* elegáns, *Vajda* és *Knopp* simák és rózsásak, *Endrey* és *Karvaly* komolyodik. *Csik* István Salomeja szenzácziós testtanulmány, és komoly bizonysága mestere érett tehetségének.

A *szobrászat* gazdag osztályában *Vedress* Márk elemi erejü, kolosszális szoborcsoportja: Ádám és Éva megrázó, müvészi alakjai dominálnak. *Telcs* átszellemült Erzsébet királynője, *Margó* energikus jellem-mellképe, *Ligeti* hangulatos Anonimusa és jó portrait-i mellett *Kalmár* Elza tünik ki eredetiségével. *Zala* György szines mellkép kisérlete érdekes, *Markup* oroszlánja hatalmas, *Fadrusz* Jánosné vázlatai intimusak. A gazdag csoportra még vissza kell térnünk, de már itt jegyezzük meg, hogy örvendetes módon magyar a jellege.

Az *épitészeti* csoportban *Komor és Jakab* megmutatták, hogy *Lechner* magyar iskolája diadalmasan hódit. Szines, derült hatásu templomuk architekturája finoman átgondolt és fölemelő. *Leitersdorfer* Béla szintén két magyar tervvel mutatkozik be, mint a jövő épitészet reménye. A magyarság ezen a vonalon is diadalt ül.

A tárlat 563 müvét részletesen később ismertetjük. *s. gy.*

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

— A horvát irodalom ünnepe. A zágrábi irodalmi egyesületek: az akadémia, a Matica Hrvatska, a Jeromos-egyesület, a pedagógiai irodalmi egyesület és a horvát iró-egyesület — mint Zágrábból táviratozzák — ma és holnap ülik meg 400-ik évfordulóját annak, hogy a spalatói születésü *Marulics* Markó kiadta az első horvát költeményt («Judit») és ezzel megvetette alapját a horvát irodalomnak. Az ünnep tegnap az országos szinház diszelőadásával kezdődött, a hol Lisinski *Porin* czimü nemzeti operáját adták elő. Az előadást lakoma követte, a melyen a horvátok és szlovének kulturális szolidaritását hangoztatták a szónokok. Politikai vonatkozások nem voltak a beszédekben. Ma délelőtt a székesegyházban ó-szláv nyelven mondott ünnepi mise után az egyesületek diszgyülésre gyültek össze. A gyülést a horvát iró-egyesület alelnöke, *Mazuranics* Vladimir nyitotta meg. Azután *Babics* Ljubo iró mondott ünnepi beszédet. Utána *Milics* spalatói polgármester beszélt, majd msgre *Bulics* fejtegette az ünnep jelentőségét. Azután *Fijan*, az országos szinház igazgatója szavalt el egy részletet *Marulics* Markó *Zsuzsánna* czimü drámájából, mire *Milcsetics* tanár, az akadémia tagja, tartott értekezést a horvát irodalom fejlődéséről. A gyülés *Marulics* egyik kardalának eléneklésével végződött. Délután a központi temetőbe vonultak ki az ünneplők és emlékbeszédek kiséretében megkoszoruzták *Preradovics* Péter és *Senoa* Agost illir költők siremlékét. Este megint diszelőadás és lakoma volt. — A mai ünnep azonban nem folyt le botrány nélkül. A temetőből visszatérve, az egyetemi hallgatók testületileg a *Narodne Novine* czimü hivatalos lap szerkesztősége elé vonultak és ott a bán és a lap ellen irányuló perjakiáltásokkal tiltakoztak az ellen, hogy az épületen nem tüzték ki a trikolórt. A közbelépő rendőrséget szintén abczug-kiáltásokkal fogadták, a rendőrség a diákokat a szemben álló egyetem felé szoritotta vissza; a diákok erre az egyetem épületéből zajongással fejezték ki haragjukat. Hir szerint több letartóztatás is történt.

— A budapesti filológiai társulat ma délután, *Heinrich* Gusztáv elnöklete mellett ülést tartott. Az első előadó volt *Láng* Nándor, a ki görögországi tanulmány utjából, az epidaurosi Asklepios szentély jelentékeny romjait ismertette. Utána *Császár* Elemér értekezett Verseghy próbálkozásáról a censori hivatalért 1808-ban. Végül *Heinrich* Gusztáv ismertette és jellemezte *Pálffy* Sámuelnek (megh. 1835.) a maguk idejében nagyon kedvelt két regényét *Erbia* (1805.) és *Zomilla* (1824.) Kalandos regények ezek az ó-görög regény mintájára, melyekben a sors szerelmes párokat elválaszt és a csodás véletlen ismét összehoz. A felolvasó ülést zárt ülés követte, melyen a Philologiai Közlöny lelépett szerkesztői: *Petz* Gedeon és *Némethy* Géza helyébe *Katona* Lajost választották meg szerkesztőnek.

Kuruczok világa.

(Gróf *Eszterházy* Antal kurucz generalis tábori könyve 1706—1709. — Függelék: Gróf *Eszterházy* Dániel tábornok jegyzőkönyve 1708. A m. tud. akadémia történelmi bizottságának megbizásából közli: *Thaly* Kálmán. Budapest. Kiadja a m. tud. akadémia. 1901.)

Kutfőket olvasni nem mindig és nem mindenkinek ajánlatos. A történelem tudniillik nem csak a multak igazságainak füzérbe szedése, hanem egyszersmind pedagógiai eszköz, melynek hatásossága bizonyos távlati törvényeknek van alávetve. A közelség árt a nagy dolgoknak és az aprólékosság könnyen kelti a kicsinyesség benyomását. Az idők folyása a késő kor szemlélője elől letisztitja az egészről a részletek foltjait és a távolság ködén által csak a körvonalak harmoniáját láttatja; de közelről nézve, az eseményekkel, viszonyokkal és emberekkel mintegy szemtől-szemben állva erős a megpróbáltatás, melyen a hagyományban kikristályosodott itéletnek keresztül kell gázolnia. Ezért van, hogy a legtöbb történelmi napló, bizalmas följegyzés vagy levélváltás közzététele mindmegannyi fagyos fuvallat, mely a legenda egy-egy szines virágát hervasztja fakóvá és a kiváncsi érdeklődés lehangolt kiábrándulással kénytelen távozni. Ime azonban vannak kivételek, a hol a közellét csak az ismeret heható voltát növeli, a nélkül, hogy a hitet bántaná. Az emberi természetben annyi a salak, hogy a legnagyobb dolgok is tisztátlansággal keverednek; de viszont néha az eszme, mely a lélek erőit szolgálatába fogja, oly magasrendü, hogy tüzében az alacsony ösztönök is nemes fényüvé zománczozódnak. Ebbe a kategóriába tartozik Rákóczy szabadságharcza is, melynek krónikájában bizonyára vannak szomoru és gyászos lapok is, de a mely a maga egészében büszkén daczol a gáncs és az indiskréczió minden lövegével. A czél, melyért a küzdelem folyt, oly magasztos, a harczosok, a kik vérüket ontották, oly ragyogó hazafiak, a bukás, mely elsöpörte őket, oly tragikus, hogy a ki a részletek ismeretét gyarapitja, legfeljebb csak a nehézségekre és a bajok okaira derit több világosságot; de a nagyságból el nem vesz semmit. Gyöngéik feltárásával emberibbé teszi a szereplőket, a viszonyok betegségeinek megmutatásával érthetőbbé az eseményeket; de ezzel csak annál nagyszerübbnek látatja az erőfeszitést és csodálatosabbnak a szabadság epopeáját.

Ezzel az érzéssel és ezzel az itélettel teszi le az ember Thaly Kálmán legujabb becses munkáját, melylyel a kuruczvilágnak ez a fáradhatatlan buzgalmu történetirója ujból segitségül jön azoknak, a kik II. Rákóczy Ferencz szabagságharczának ismeretébe behatolni kivánnak. A kitünő tudós e legujabb vállalkozásával, a m. tud. akadémia támogatásától segitve, több mint ezer oldalra terjedő kötetben közrebocsátja a vezérlő fejedelem egyik fő-tábornokának, a dunántuli «mezei generalmarschal» gróf Eszterházy Antalnak tábori könyvét, mely nagy csomó levélnek, rendeletnek és jelentésnek teljes másolatát, más leveleknek és rendeleteknek pedig kivonatát foglalja magában és függelékül hozzáadja gróf Eszterházy Dánielnek, Antal gróf helyettesének jegyzőkönyvét, mely szintén rendeletek és intézkedések kivonatos iktató-könyve. Jegyezzük meg mindjárt, hogy a két munka nem egyenlő értékü. A mily fontos és jelentős Eszterházy Antal tábori könyve, oly röviden végezhetünk Eszterházy Dániel jegyzőkönyvével. A ki a kurucz idők történetéről ir, ezt sem fogja mellőzhetni, lévén benne tömérdek adat ugy a hadmozdulatokra, mint a Dunántul akkori közigazgatási viszonyaira vonatkozólag; de a följegyzések szükszavusága és még inkább a tárgyalt dolgoknak nagyon is szük határok közé korlátozott speczifikus természete tisztán a szaktudós elé utasitják a kötetnek ezt a részét. A történettudós sok haszonnal fog benne buvárkodni; de nekünk kivül marad az általános érdeklődés körén.

Más és nagyobb rang illeti Eszterházy Antal tábori könyvét. A történelem folyásának teljes árjába jutunk vele, az események egyik gyujtópontján állunk és gazdag anyaghalmazának magaslatáról messze kilátás nyilik a kuruczok táborjárására. Eszterházy Antal, a ki később bus számüzetésben, Rodostóban hunyta örök álomra szemét, Eszterházy Miklós nádor unokája, Thököly Imre és herczeg Eszterházy Pál nádor unokaöccse, egyik legelső tisztje volt Rákóczynak. A fejedelem — igaz ugyan, hogy nem annyira hadi erdemeiért, mint inkább előkelő származásánál fogva — a dunántuli hadak főgenerálisává tette és ő ebben a rangjában, habár a hadviselésben nem volt sem valami szerencsés, sem valami nagyon tehetséges, hazafi lelkének egész rajongásával, minden képességével szolgálta a szabadság ügyét. Nem volt kiváló hadvezér, hiányával volt a mentő átlátásoknak és a cselekvés erélyének; de kitünő és példás hazafi, rokonszenves és talpig becsületes lélek, a kiről tisztelettel illik emlékeznünk. Állásánál fogva mintegy közvetitője volt a fejedelemnek és a dunántuli vidéknek; általa és az ő irószobáján keresztül érintkeztek a megyék Rákóczyval, tőle és az ő rendeleteinek utján kapták a dunántuli hadak Bercsényi Miklós «magyarországi locumtenens és fő-generális» parancsolatait, valamint önálló hatáskörben is tömérdek intézkedés nehezült reája. Innen van, hogy tábori könyvében ezer szál fut össze a kuruczvilág különböző szögleteiből és e szálakat bontogatva tömérdek részletre találunk, mely eleven világot vet Rákóczy harczának alapzatára. A történelmi tanitás a végső faktumokat őrzi; itt a talajt vizsgálhatjuk, melyből a legenda virágba hajtott.

Rákóczy szabadságharcza bizonyára az egyéni érdekek érvényesülésre való törekvése is volt, de főként a hazafi-lelkesedésből táplálkozott. A szabadság szeretete és az alkotmányt-rontó német gyülölete töltötte el a lelkeket. Ez a kettő: a nemzeti függetlenség ideálja és a német iránt való mélységes harag hevitette Eszterházy Antalt is. Kiáltványai, rendeletei tele vannak ennek a kifejezésével és alig van levele, melyben elmulasztaná a német-veszedelem megbélyegzését. «Nyilván vagyon az egész keresztény világ előtt, ez az állhatatlanságra és hizelkedésre született német nemzet eleitől fogva, mely temérdek hazugságokkal szokta a maga dolgait folytatni, ugy, hogy ha fegyvere nyelve szerint progrediálna, egész Európa neki elég nem volna» — ezekket a szavakkal kezdi ugyszólván mindjárt hivatalba lépése után Sopron vármegyére kiadott patensét és ezt a tenort megőrzi mindvégig. Ebben a tekintetben kifogyhatatlan a szóbősége. Ime, pár nappal utóbb, 1707. április 19-én igy ir: «Eleitől fogva való pusztitásunkra s vérünk szopására torka feltáttában igyekező német nemzet mely sok keserves s sokakat éhelhalásra juttató, Isten s emberek törvénye kivül való adózásokkal sanyargatta édes hazánkat, nyilván vagyon az egész keresztény világon.» Egy másik levelét, mely Rákóczyhoz van intézve, igy kezdi: «Az austriai háznak idegen és kegyetlen uralkodása által édes nemzetünk eltapodtatott hajdani virágzó szabadsága . . .», egy más helyen pedig igy tör ki belőle az indulat: «amaz Farahó módjára magát elhitt s teljességgel minden erősségünkből kirekeszteni szándékozó, sőt vérünket szomjuhozó, kevél, dölfös német ellenségünk mindennémü ravaszságával fraude et dolo machinalódni láttassék . . .» Vég nélkül lehetne folytatni ezeket a stylus-mutatványokat, melyekhez a történelem körülbelől azt teszi hozzá, hogy jó Eszterházy Antaltól egyéb nem is igen tellett. Nagyon haragudott a németre, nagyon akart neki ártani is, de ehhez több hadvezéri ügyesség kellett volna, mint a mennyivel ő fel volt ruházva. Igy esett, hogy a babért mások szedték, neki csak a lelkesülés és a tömérdek munka maradt. Hogy ebbe nem igen találta bele magát és ambicziója többet várt, arról tanuskodik az a melancholikus izü kifakadása, mikor egy jelentésében, melyben nyári táborozásáról számol be, bántódottan irja, hogy hát jó, hát «legyen Ocskay uramé az egész böcsület». Van reá eset azonban, hogy erélyesebben is védi a maga valódi vagy vélt igazát. Igy például a következő sorokban, melyek szintén a fejedelemnek szánvák: «Ha alázatosan includált correspondens pachétáimat consideratióba méltóztatott volna Fölséged venni: azokból kitetszett minden dispozitiom, hogy nem apró corpuscocskákkal foltatnom kivántam volna csak operatioimat, hanem formaliter expediáltam generalisokat és brigadérosokat; de, hogy a jó hadunk a bokrot is németnek tartja, s kétszáz, négyezer magyart is megindit: én, hitemre, nem okozhatom.» Mindezekre pedig czitáljuk reá a fejedelem itéletét: «Eszterházy pedig nemcsak habozó volt, hanem megzavará őt még a szeles fiatal tisztek és hadsegédek fecsegése is, a kikre mindig hallgatott, és nem tudá, hogy mihez fogjon; mert ő reá mindenkor az hatott legjobban, a ki utoljára szóla.»

Akárhogy volt is azonban, annyi bizonyos, hogy kurucz generálisnak lenni nem volt könnyü dolog. A háborut, ha még oly erős is a lelkesedés, valójában mindig pénzzel folytatják, ez pedig a szegény kuruczoknak nagyon kevés volt. Innen a dunántuli hadjárat legfőbb baja: a pénz hiánya miatt elkedvetlenedés a hadban és a legtöbb helyt valóságos ellenszenv irántuk a városok lakosságában. Eszterházy tábori könyve sok adattal szolgál ennek a megvilágitására és egyben a történtek igazolására.

A fejedelem hadai, minthogy a bányavárosok nem szolgáltattak elegendő arany- és ezüstpénzt, rézpénzzel fizettek, a min azonban a föld népe nem tudott tuladni és ennélfogva nem is akarta azt elfogadni. Behozták tehát a kényszervalutát és Eszterházy tábori könyvében lépten-nyomon ismétlődnek az erre vonatkozó szigoru meghagyások. «A rézpénznek megvetéseért betétetődött mészárszékek mindenütt kemény parancsolat alatt nyittassanak föl, idővontatás nélkül kezdődjék el a husvágás és az szarvasmarha limitált ára szerint rézpénzen kérdés kivül kelljen ugy eladni; nem kivánnék, ingyen vétetődjék el.» Ám hogy ennek a rendeletnek nem igen volt foganatja, kivilágosodik abból, hogy Eszterházy-nak untalan kell azt ismételnie, a többek között egy helyen a következő, majdhogy a zsákmányolásra még erősebben feljogositó formában: «Minden regementbeli tiszt valami naturalét fog kivánni, vehessen mindent rézpénzen; kiknek is fog authoritásokban állani az ollyatin victualét egy pénz nélkül eo facto elvenni, melynek árát rézpénzen föl nem akarnák venni.»

Erre az eljárásra azonban a kuruczok Eszterházy fölhatalmazása nélkül is reájöttek, sőt sokhelyt tovább is mentek. Nem is kinálták a rézpénzt, hanem rövid uton elvették, a mire szükségük volt. Igy azután a generálisnak, a mig egyik levelével a föld népét kellett megfenyegetnie, hogy a rézpénzt elfogadja, ugyanakkor a hadakra is reá kellett irnia, hogy ne raboljanak és ne sarczolják a népet. Van Eszterházy rendeletei között egy, mely szokatlanul terjedelmes fölsorolásával szomoru dokumentuma annak, hogy a faluk és a városok népe miért fordult el a kuruczoktól. E rendeletben Eszterházy, miután előszámlálta a hadak között «eláradott istentelenségnek bövölködő sokaságát», «lopásokat, pajták, házak fölverését, szőlők gázoltatásait, szántóföldekről kocsistól, magostól marháknak elhajtásait, szegénységnek mindenből kifosztását az asszonyoknak (salva reverentia) anyaszült mezitelen hagyását, biráknak, falusi közlakosoknak minden igaz ok nélkül való letaglásit, verettetésit s notabiliter megvéresitésit» — igy intézkedik: «Tettem kemény parancsolatom alatt olyan rendelést, hogy papok, hóhér és hatvan dragonyos szorgalmatosan az tábor környékein levő helységeket, valahol városon, falun, uton, utfélen, sik mezőben vagy erdőben az olyatin istentelen excedenseket tapasztalni fogják, ha napjában száz leszen is, indesinenter minden személyválogatás nélkül kiméletlenül a legközelebb találandó fára, vagy a mint az alkalmatosság hozandja magával, fölakasztassék, lődöztessék, és más, irtóztató halállal üldöztessék.» A ki pedig ezen megakad, igaza van; de meg kell gondolnia, hogy ez a háboru.

A «nemes ország» szegénysége azonban még másban is megnyilatkozott: abban, hogy a hadak lerongyolódva, «testök béfedésére alig elegendő» ruhában jártak. És a hogy Eszterházynak közben kellett járnia a katonák és a lakosság között, ugyanolyan diplomatizálást, kétfelé való intést és kérést kellett kifejtenie a hadak és a fejedelem között a ruházat dolgában, nemkülönben a zsold kifizetése tárgyában is. A hadak panaszkodásaira folyton azzal felelt, hogy a posztó már megérkezett, de ugyanekkor egyik levelet a másik után eresztette a fejedelemhez és Bercsényihez, hogy küldjék már azt a posztót. Szegény Eszterházy Antalnak sok keserves órát szerzett ez a posztó-ügy, a mi pedig a zsoldot illeti, egyszer már annyira ment elkeseredésében, hogy valami besugás alapján, dörgedelmesen reáirt Bottyán generálisra, hogy elprédálta a hadak kifizetésére küldött pénzt és a «maga praecipitantiájának tulajdonitsa s azzal következett defectust lássa kegyelmed, mint pótolja; bizonyos lévén abban, hogy, ha észrevehetem a följebb irt módon való izetlenségi által hada széltiben való bocsátását s abbul a haza szolgálotjának következhető, tapasztalható rövidségét: kéntelenittetem kegyelmedet in forma aresti itten mögtartóztatnom, mig nagyméltóságu principalisimat ezekről informálhatom.» Nem érdektelen a panaszoknak ebben a rendjében az az irása sem, melyben a bányavárosok urát: «Hellembach uram»-at vádolja a fejedelem előtt: «Emlitett Hellembach uram többet ötvenezer aranyra extendálható tiszta finom arany-massánál, keserves kárával a hazának, még régen félre tett, azért, hogy azzal (kit Isten távoztasson, ha csak egyszer vakja arra találna koczkának fordulni), az ellenkező félnek complaceálhasson. Számodásit is csak ekkoráig ipsissimis nudis verbis ugy adta be, hogy ezerek számot specificálta csak: de arany, ezüst, vagy réz volt az? negligálta; melynek is alkalmatosságával általláthatja Fölséged, minémő spórest csinálhatott magának?»

Mindezek országos vonatkozásu dolgok, a melyek mellett azonban nem hiányoznak Eszterházy tábori könyvéből az aprólékosságok sem, melyek azt tükrözik, hogy mi mindenre volt gondja a jó Eszterházynak. A böngészés befejezéseül és ennek jellemzéseül iktassuk ide az érsekujvári commandansnak adott instructióból azt a pontot, melyben Eszterházy körültekintő gondossággal emigy intézkedik: «Az midőn pedig az ellenség a pressét lövetné, az asszonyi személyeknek commendans uram inhibeáltassa, hogy absolute föl s alá a bástyákon való járástól magokat megtartóztassák, — mivel sirások és lamentálások által a vitézlő rendnek semmi jóindulatra nem válik», továbbá: «incumbálni fog commendans uramnak ő kegyelmének, hogy tiszt uraiméknak szabados asztalt is tartson», hogy beszélgetes közben minél jobban kiismerje a tiszteket. — Egy egész országrész kormányzásától és a hadak vezetésétől, az asszonyok sétáinak és a vendéglátásnak a megszabásáig valóban nagy a távolság és széles az ügykör; ki csodálhatja, ha ennyi tennivaló között Eszterházy oly keveset végezhetett? Ám ugyanez az oka, hogy tábori könyve oly kiválóan gazdag forrása a történelmi vizsgálódásoknak, és Thaly Kálmánnak annál nagyobb az érdeme, hogy a kiadás fáradságával ezt ujból hozzáférhetővé tette a tanulmányozóknak.

Salgó Ernő.

EGÉSZSÉGÜGY.

)(**Budapesti gyógyszerészsegédek és az uj fővárosi patikák.** A fővárosi gyógyszerészsegédek látogatott értekezletre gyültek össze tegnap este a «Fehér ló» szállodában abból az alkalomból, hogy a belügyminiszter 5 patikajogot adományozott a fővárosban, idősebb érdemes folyamodók mellőzésével részben egészen fiatal, kevésbbé gyakorlott egyéneknek. Az értekezleten meghivásra dr. *Lengyel* Zoltán országgyülési képviselő is megjelent. Dr. *Varságh* Zoltán lapszerkesztő inditványára az értekezlet kimondotta, hogy memorandumot terjeszt a belügyminiszter elé, a melyben a jövendő gyógyszertári-jog adományozásoknál a gyógyszerészi gyakorlat tartama szerint kéri a folyamodók minősitését törvényben is megállapitani oly módon, hogy a patika felállitására ezentul mindig a nagyobb gyakorlatot felmutató folyamodó nyerjen engedélyt. A memorandumnak a belügyminiszterhez való átnyujtására 5 tagu küldöttséget választottak s annak vezetésével dr. Lengyel Zoltán képviselőt kérték fel, a ki erre készséggel vállalkozott, mert a mai önkényes rendszer javitására irányuló igazságos akcziót örömmel támogatja. A méltányos kérés teljesitése elől remélhetőleg a miniszter maga sem fog elzárkózni, mert a közegészségügynek magának is érdeke, hogy a gyógyszertárakat ne fiatal pályakezdők, hanem tapasztalt praktikusok vezessék és vége szakadjon annak a protekcziós rendszernek, a melynek tudatában a patikaadományozást a képviselőházban mult évben maga a belügyminiszter is lutrinak nevezte.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A főváros közgyülése.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Elöljárót választottak ma a városházán és ez egybegyüjtötte a városatyákat, a kik ma szokatlanul nagy számban lepték el a közgyülési termet. És ha már ott is voltak, legalább vitatkoztak is. A Sáros-fürdő jövendő sorsát intézni a főváros kiküldött egy bizottságot, a mely hivatva lesz a fővárosnak ezt az értékes objektumát a köz érdekében legjobban hasznositani. A járdafoglalási szabályrendeletet is megalkották és végül elutasitották a földmivelési miniszter meleg ajánlata daczára a vásárcsarnok-ellátó szövetkezetet helybér elengedése kérelmével, pedig Polónyi nagyon is agráriuskodott mellettök. De hiábavaló volt

A közgyülésről részletes tudósitásunk ez:

Budapest székes főváros törvényhatósági bizottsága ma délután közgyülést tartott *Márkus* József főpolgármester elnöklése mellett.

Rényi Dezső főjegyző az előterjesztések során bemutatta báró *Spaun* admirális átiratát, a melyben tudatja, hogy nagy örömére szolgált az a hadilengerészetnek, hogy az *Árpád* hadi hajó vizrebocsátásakor a székes főváros küldöttségileg vett részt.

Eulenberg Salamon azt a kérdést intézi a polgármesterhez, hogy mi az oka a miniszterelnök válasza késlekedésének arra a föliratra vonatkozólag, a melyet a törvényhatóság hozzá intézett abból a czélból, hogy a kormány a főváros részéről teljesitett állami adminisztráczió költségeihez hozzájáruljon.

A polgármester kijelentette, hogy a miniszterelnöknél megteszi a kellő lépéseket.

Az elnöklő polgármester bejelentette, hogy *Sándor* Pál az iránt tett inditványt, hogy a közgyülésnek azt a határozatát helyezzék hatályon kivül, a melylyel kimondotta, hogy a külső váczi-ut középső szakaszának a rendezését a burkolási szabályzatnak miniszteri jóváhagyásáig felfüggeszti. Kéri kimondani, hogy az ut rendezését már a jövő év tavaszán megkezdjék.

A közgyülés az inditványt legközelebb fogja tárgyalni.

A Stefánia-uti kioszk bérlője azt kérte, hogy — mivel ő mintegy 56.000 koronára rugó összeget szándékozik a kioszkba befektetni — hosszabbitsák meg a szerződését tizenkét évre. A tanács a szakbizottságok meghallgatása után azt javasolja, hogy a szerződést a mostani 4800 korona bér mellett hat évre hosszabbitsák meg; ekként a bérlő részéről befektetett összeg a fővárosra nézve is előnyösen amortizálódik. A tárgyhoz hozzászóltak: *Palotai* Rezső, *Berger* Rezső és *Némai* Antal. — *Palotai* nyilvános árverést kivánt, *Berger* pedig uj pontot akar felvétetni a szerződés feltételeihez.

A nagy többség elfogadta a tanács javaslatát.

Az uj vámtarifa-tervezetet az érdemleges tárgyalás előtt a szaktestületeknek kivánta kiadni a tanács. Mintthogy ez hosszabb időt igényel, a közgyülés hozzájárult ahhoz, hogy a jelenlegi dijjegyzék (a mely az 1902 évi márczius hónap végén lejár) további egy évre meghosszabbittassék.

A Sáros fürdő ügye.

A Sáros-fürdő ügyében, a tanács azt javasolja, hogy a fürdő épitő programmjának az összeállitására külön bizottságot küldjenek ki. Kivánja a tanács, hogy ezt a programmot a Rudas-fürdő ujjáépitésére való tekintettel s azzal kapcsolatosan készitsék. Javasolja a tanács, hogy a külön bizottságot a pénzügyi és gazdasági-, középitési- és közegészségi bizottságok s a balneologiai egyesület kiküldötteiből állitsák össze.

Szabó M. Ferencz roppant drágának tartja a Sáros-fürdő telkének az árát, mert az kerek egy millió koronába kerülne. *Frivaldszky* Sándor azt kivánja, hogy a kiküldendő bizottságba a belvárosi bizottsági tagokból is küldjenek ki hármat. *Stiller* Mór a főváros pénzügyeire való tekintettel ellenzi a fürdő fölépitésének a tervét. *Havass* Rezső csodálkozik rajta, hogy a közgyülésen nem emelkedik hang a fürdő fölépitése mellett, holott erre, ha csak az idegen forgalom érdekeit is tekintjük, nagyon nagy szükség van. Valóságos vétek volna, ha a Sáros-fürdő világhirü vizét ezentul is a Dunába eresztenék.

Dezsényi József és *Eulenberg* Salamon hozzászólása után

Halmos polgármester szólalt föl. Különös, ugymond, hogy valahányszor ebben a teremben fürdők épitéséről van szó, a bizottsági tagokat bizonyos idegesség, izgatottság fogja el. Pedig a tanács előterjesztése nem prejudikál senkinek és semminek. Nincs a tanács javaslatában semmiféle megszabott terv az épitésre vagy a költségekre. A javaslat csak azt tartalmazza, hogy bizottságot küldjenek ki az ügy tanulmányozására. Egyébiránt lehet-e tagadni, hogy a budai forrásvizekben kincseket bir a főváros? Hiszen, ha idegen ember jön ide, a csodálat hangján beszél ezekről a forrásokról. De ott van a pesti oldalon is az artézi-fürdő s milyen elhagyatott állapotban van ez. A legelsőrendü forrás pedig a Sáros-fürdőé. Ha tehát a főváros ilyen kincsek birtokában van, akkor komolyan foglalkozni kell azzal a kérdéssel, mit tegyenek a fürdők fölépitésével. *Stiller* Mór föiszólalására megjegyzi, hogy nem akar kitérni semmiféle felelősség alól; nem lehet őt megfenyegetni, mert a kötelességét hiven és becsületesen teljesiti. Ha azonban a bizalom megszünnék iránta, tudni fogja a kötelességét, hogy levonja a konzekvencziákat. (Fölkiáltások: «Éljen a polgármester!» Éljenzés. Taps.)

Busbach Péter nem járul hozzá, hogy egy olyan bizottságot küldjenek ki, a mely a fővárost olyan nagy kiadásokba keverhetné, a melyet nem bir meg.

A nagy többség elfogadta a tanács javaslatát: hogy bizottságot küldjenek ki a programm megállapitására. Ahoz is hozzájárult a közgyülés, hogy három belvárosi bizottsági tagot is küldjenek ki. A többi inditványt mellőzték.

A járdafoglalási szabályrendelet.

A gyalogut-foglalási dijakat *Vázsonyi* Vilmos, *Földes* Árpád, *Kasics* Péter, *Némai* Antal fölszólalása után a közgyülés a tanács megállapitása szerint nem fogadta el, hanem — Vázsonyi javaslata szerint — magáévá tette a kerületi választmányok javaslatát, kivéve az V-ik kerületre nézve, a melynél a dijak a tanács megállapitása szerint maradnak. Az uj dijak az 1902. évi január hónap elsejétől számitandó három évre kötelezők.

Az uj elöljáró.

Bejelentette az *elnök*, hogy ma a választások megtörténtek. Beadtak 274 szavazatot s ebből a kerületi elöljárói állásra *Rózsavölgyi* Antal első osztályu tanácsjegyző 246 szavazatot kapott, tehát őt választották meg elöljáróvá, Rózsavölgyi Antal azonnal letette a hivatali esküt s hozzá a főpolgármester szép, buzditó beszédet intézett. Az üresedésben levő bizottsági tagsági állásokra a 45-ös választmány részéről jelölteket választottak meg.

Egyéb ügyek.

A magyar gazdák vásárcsarnok-ellátó szövetkezete elengedést kért a vásárcsarnokokban fizetett helybéreiből. A tanács azt javasolja, hogy adjanak neki az 1902-ik évre 50 százalék engedményt. *Schubert* Sándor és *Mauthner* Adolf ellenzik a kedvezmény megadását, mert ez veszedelmes preczedensül szolgálna a többi bérlők előtt. *Gundel* János praktikus szempontokból szólva ugy fogja fel a dolgot, hogy a szövetkezet rossz élelmiszereket ad s elismeréssel emlékezett meg a másik hatósági közvetitő müködéséről. A többség nem járult hozzá a bérelengedés megadásához.

Föllebbezések és nyugdijügyek elintézése után a közgyülés véget ért.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— A lipótvárosi kaszinó szombaton este $8\frac{1}{2}$ órakor saját helyiségeiben társas vacsorát rendez. Vacsora után *Werner* Gyula országgyülési képviselő felolvasást tart: «A választásokról.»

— A magyar vasuti és hajózási klub vigalmi bizottsága e hó 12-én tartotta alakuló ülését a tagok rendkivüli nagy érdeklődése mellett. Elnöknek megválasztatott egyhangulag *Hauser* János. Alelnökök *Söpkéz* Sándor és *Grundböck* Miklós. Titkárok lovag *Loehr* Hugó és dr. *Pichler* Károly. Pénztárnok *Elek* Sándor. A klub vigalmi ügyeinek intézését, valamint hangversenyek és estélyek rendezését 70 tagból álló vigalmi bizottság teljesiti. A vigalmi bizottság a téli idényben havonkint két nagyobb estélyt tart. A legközelebbi két estély deczember 7-én és 31-én lesz.

TÖRVENYSZÉKI CSARNOK.

— Irók háboruja. A kir. itélőtábla — mint megirtuk — tegnap kezdte meg a *Tóth* Béla és *Benedek* Elek kölcsönös becsületsértési és rágalmazási pörének tárgyalását. A két panaszt együttesen tárgyalta a kir. törvényszék és *Benedek* Eleket *két rendbeli rágalmazási vétségeért hatszáz korona pénzbüntetésre*, *Tóth* Bélát pedig szintén *ráglmazásért hatvan korona* fő és *husz korona* mellékbüntetésre itélte. A kir. itélőtábla nyilvános főtárgyalásban tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását *Tolnai* Antal biró előadása alapján. Tegnap kizárólag a *Benedek* ügyével foglalkozott a tábla, védője dr. *Sebestyén* József hatásos védőbeszédben igyekezett bizonyitani *Benedek* igazát, A tábla ma hirdette ki az itéletet és elfogadván védőnek argumentumait, *Benedeket a rágalmazás* vádja és következményei alól *felmentette* s csakis *becsületsértésben* mondotta ki vétkesnek és ezért *száz korona* fő és *tiz korona* mellékbüntetésre itélte. Az itélet kihirdetése után a *Tóth* Béla ügye került sorra. Előadónak a tényállás beható ismertetése után, dr. *Kenedi* Géza védő nagy jogi tudással beszélt *Tóth* Béla érdekében és a tábla le is szállitotta büntetését *ötven korona* fő és *tiz korona* mellékbüntetésre. Mind a két védő *semmiségi panaszt* jelentett be az itélet ellen.

— Házasság — házasságkötés nélkül. *Dunabogdányban* nagyon elszaporodtak a vadházasságok. A plébános, hogy rászoktassa német ajku hiveit az erkölcsös életre, kihirdette a szószékről, hogy nem engedi meg a harangozást az olyan halottnak, a ki vadházasságban élt. Ennek következése az lett, hogy néhány hivő csakugyan elhatározta, hogy megáldatja az áldatlan frigyet. Igy akart tenni *Kammerer* Ignácz czipész is, a ki évek óta élt vadházasságban *Zeller* Erzsébettel. Az anyakönyvvezető azonban nem adta össze őket, mert *Kammerer* nem tudta felmutatni első felesége halotti bizonyitványát. Ekkor *Grósz* Ferencz római katholikus káplánhoz fordult tanácsért, hogy mitévő legyen, mert sehogy sem akarja, hogy egyházi szertartás nélkül temessék el. *Grósz* Ferencz el is járt ez ügyben az anyakönyvvezetőnél, de nem ért el semmit. Ekkor azt tanácsolta *Kammerernek*, menjen el két tanuval hozzá a plébániára, ő majd egyházilag összeadja *Zeller* Erzsébettel. Ez év februárjában csakugyan beállitott *Kammerer* Ignácz és *Zeller* Erzsébet *Bonifert* József és *Lang* András dunabogdányi lakosokkal, mint tanukkal a plébániára, *Grósz* káplán szobájába. Itt aztán a káplán a nélkül, hogy meggyőződött volna róla, hogy az előtte álló pár anyakönyvileg össze van-e adva, megkérdezte előbb a férfitól, utóbb a nőtől, hogy házasságra akarnak-e lépni. Az igenlő válasz után egymással összeadott házastársaknak nyilvánitotta s azzal elbocsátotta őket. Az anyakönyvvezető megtudván az esetet, feljelentette *Grósz* káplánt az 1894. XXXI. t.-cz. 123. §-ába ütköző házasságkötés körül elkövetett vétség miatt. A feljelentés folytán megindult vizsgálat után a pestvidéki törvényszék ugy *Grósz* káplánt, valamint *Kammerer* Ignáczot és *Zeller* Erzsébetet is vád alá helyezte e vétség miatt. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Bánó* biró elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlott káplán azzal védekezett, hogy ő nem kötött házasságot s formális esketésről vagy megáldásról is nem lehet szó: gyürüváltás, eskü, kézfogás nem történt. Ő csak egyszerüen tudomásul vette a házasfelek kijelentéseit. Igaz ugyan, hogy ezt a házasságot a kath. egyház érvényes házasságnak ismeri el, de ezt ő nem vezette be az anyakönyvbe s igy a házasságnak még ez a formai kelléke is hiányzik. *Kammerer* Ignácz és *Zeller* Erzsébet azzal védekeztek, hogy ők csak papjuk szavára hallgattak, a mikor áldatlan frigyöket szentesittetni akarták. A két tanu kihallgatása s dr. *Horváth* alügyész vádbeszéde után a törvényszék *Grósz* Ferencz káplánt *felmentette*, *Kammerer* Ignáczot és *Zeller* Erzsébetet ellenben vétkesnek mondotta ki az 1894. évi XXXI. törvényczikk 124. § ába ütköző *házasság körüli vétségben* s ezért őket egyenkint *tiz korona fő- és öt korona mellékbüntetésre* itélte. Az ügyész felebbezett.

— A soproni bankbukás. *Sopronból* táviratozza tudósitónk, hogy a törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta a bukott épitő- és földhitelbank igazgatósági tagjainak és felügyelőinek felebbezéseit, a melyekben az ellenük elrendelt bünügyi eljárás megszüntetését kérik. A vádtanács a felebbezések elvetésével *a bünügyi eljárást valamennyiök ellen egyhangu határozattal fentartotta*. A *Lenck*-czég hitelezőinek zöme a czég felszámolásához hozzájárult. A hitelezők november 20-án gyülnek össze a felszámoló bizottság megválasztása végett.

— Az anya védelme. *Kumor* Károly postatiszt ezelőtt tizennégy esztendővel feleségül vette özv. *Gróf* Gyulánét, a kinek hatesztendős kis *Gyula* fiát is házába fogadta. Hosszu évek során nyugodt békességben élt a házaspár, de a mult esztendőben kitört köztük a viszálykodás. Férj és feleség között heves jelenetek játszódtak le, többnyire azért, mert *Kumor* hütlenséggel gyanusitotta az asszonyt. A tavasz egyik reggelén ujra összezördült a házaspár. *Kumor* mérgesen arczul ütötte feleségét, aztán leteperte a földre s ott tovább ütlegelte. Az asszony segélykiáltásaira berohant a szobába segitségül *Kolmann* János szobaur és *Gróf* Gyula, a ki erős legénynyé fejlődött. A fiut, mikor meglátta, hogy édes anyját mostoha apja a földön ütlegeli, nemes harag futotta el. Felkapott egy ollót s belevágta mostoha atyjába, a ki sulyos sérülést szenvedett. A mostoha apa *sulyos testi sértés vétsége* miatt tett panaszt *Gróf* Gyula ellen s panaszát ma tárgyalta *Wiener* büntető aljárásbiró. A vádlott töredelmesen beismerte bünét, s csak ezzel védekezett:

— A mit tettem, az édes anyám védelmében tettem!

A bizonyitási eljárás befejezése után dr. *Csukássy* Jenő ügyészi megbizott jogos önvédelem alapján *elejtette* a vádat. *Kumor* jogi képviselője azonban fenntartotta a panaszt. A biró meghallgatta dr. *Víg* Viktor védbeszédét s *felmentette* a vádlottat. A panaszos mostoha fellebbezett.

— **Kölcsön a más házára.** *Tichy* József fővárosi magánzó és felesége még 1895. évi november hónap 21-én kelt szerződéssel eladták *Rostás* Imrének és feleségének alsó-rákosi telküket a rajta épülő házzal együtt. Az eladók azonban nem adták át a kitüzött határidőre az ingatlant a vevőknek, hanem felhasználva azon körülményt, hogy az ingatlan az ő nevükre van telekkönyvezve, arra 7275 forint kölcsönt vettek fel. A vevők panaszára a törvényszék *közokirathamisitás büntette* miatt helyezte vád alá *Tichy* Józsefet és nejét, mivel az ingatlanra, a mely már nem az ő tulajdonukat képezte, telekkönyvi bekebelezést engedélyezték. — Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Szabó* biró elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlottak beismerték cselekményüket s azzal védekeztek, hogy szorult anyagi körülményük kényszeritette rá. — Dr. *Balázs* alügyész vádja után a törvényszék elfogadva dr. *Kisfalvi* Rezső védő érvelését, hogy itt csakis magánjogi követelésről lehet szó, — *felmentő* itéletet hozott. Az ügyész felebbezett.

A bécsi polgármesterek párbaj-ügye.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Bécs, nov. 13.

Rendkivüli érdeklődés mellett ma tárgyalta az országos törvényszék *Holczinger* elnöklete alatt dr. *Ofenheim* ügyvéd pörét, a ki ellen az a vád, hogy párviadalra hivta dr. *Luegert*, Bécs antiszemita polgármesterét és alpolgármesterét, dr. *Neumayert*, a kik azonban a kihivást nem fogadták el. Az államügyészséget dr. *Kleeborn* képviselte. A vádlott védő nélkül jelent meg a tárgyaláson.

A tárgyalás megnyitása után dr. *Ofenheim* előadta az elnök kérdéseire, hogy 48 éves, nőtlen, szolgálaton kivüli főhadnagy, iró és ügyvéd. Az elnök konstatálta, hogy a vádlott háztulajdonos és a hadi érem birtokosa. Tanukul beidéztettek a tárgyalásra *Lueger* és *Neumayer*, *Sztankay* Oszkár és *Holzwarth* Károly huszárfőhadnagyok, *Gologoszky* Emil vezérkari őrnagy és *Igalffy* ezredes. Az elnök bejelentette, hogy *Lueger* és *Neumayer* csak később jelennek meg a tárgyaláson, mert a város ellen inditott polgári perben is megidézték őket. *Igalffy* ezredesnek nem tudták kézbesiteni az idézést, mert valahol vadászaton jár. *Ofenheim* elállott kihallgatásától, kijelentve, hogy megelégszik a jegyzőkönyv felolvasásával is. Ezután felolvasták a vádiratot, mely elmondja, hogy dr. *Lueger* a községtanács egyik szeptemberi ülésén sértőleg nyilatkozott *Ofenheimről*, a ki ezért provokáltatta *Luegert*. Ez azonban megtagadta az elégtételt. Ennél a lovagias tárgyalásnál jelen volt *Neumayer* is és ugy nyilatkozott, hogy *Lueger* joggal tagadta meg az elégtételt, mert az zsidót nem illet meg. Ezért dr. *Ofenheim* őt is provokáltatta, de szintén megtagadta az elégtételt.

Dr. *Ofenheimet* hallgatta ki először a biróság. Kijelentette, hogy nem érzi magát bünösnek. Ő tiszt most is, s mint ilyennek kötelessége volt sértőit provokálni, daczára annak, hogy tudatában volt, hogy sértői vele meg nem verekszenek. De ha elfogadták volna a kihivást, megverekedett volna velük. Az ügyész erre a kijelentésre azt jegyezte meg, hogy *Ofenheim* «viczczet» akart csinálni, a mi ellen ez energikusan tiltakozott.

Dr. *Lueger* és dr. *Neumayer* a kihivás történetét mondották el. Utánuk *Gologovszky* őrnagyot hallgatta ki a biróság, a ki igy vallott:

— *Ofenheim*, a kivel nagyon jó baráti viszonyban vagyok, arra kért engem, hogy becsületbeli ügyében képviseljem. *Ofenheim* átadott nekem egy ujságot, a mely megirta, hogy *Neumayer* alpolgármester kijelentette, hogy zsidót nem tart szatiszfakczióra képes embernek. *Ofenheim* erre be akarta nekem bizonyitani, hogy keresztény, de én *nem türtem a bizonyitást* és azt feleltem neki, hogy tiszttel szemben, akár zsidó, akár nem, *becsületbeli ügyben csupán egy álláspontot ismerünk*. Szivesen elfogadtuk a megbizást s elmentünk *Neumayer* alpolgármesterhez. *Lueger* eljárásán okulva, utközben azt mondtam *Igalffy* ezredesnek, hogy nem fogom türni, ha *Neumayer* kifogásokkal és ürügyekkel akar bennünket lefőzni s hogy a legnagyobb energiával követelni fogom, hogy *világos és határozott választ adjon nekünk*. (Bravo-kiáltás.) *Neumayernél* való megérkezésünk után *Igalffy* ezredes azt kérdezte tőle, vajjon van-e tudomása arról a bizonyos ujságczikkről, a mire *Neumayer* azt felelte, hogy az ujság rosszul közölte az esetet, a melyre még nagyon jól emlékszik. Azután kijelentette, hogy *csakugyan megtette azt* a nyilatkozatot, hogy zsidót nem tart elégtételadásra képes embernek. *Igalffy* erre azt jegyezte meg, hogy ennél a nyilatkozatánál fogva kénytelenek vagyunk tőle elégtételt követelni. *Ofenheim* nem mondta ugyan nekünk, hogy miképen intézzük el az ügyet, de ez a segédek dolga s ebben a tekintetben mi határozunk. Neumayer erre a következőket felelte:

— Ugyanazon az állásponton vagyok, mint *Lueger*...

Azt hiszem, hogy még valamit akart mondani, de én elejét akartam venni a botránynak s szavába vágtam:

— *Lueger* ur álláspontjához semmi közünk sincsen. Legyen szives röviden igennel vagy nemmel válaszolni!

Neumayer kissé megijedt energikus föllépésemtől s ezt felelte nekünk:

— Sokkal öregebb ember vagyok, semhogy kedvem volna efféle dolgolgokban résztvenni.

Még azt az egyet akarom határozottan kijelenteni és erre kész vagyok az esküt letenni, hogy *Neumayer* nem használt más kifejezést. Ez a terem nem arra való, hogy itt megállapitsuk, vajjon a párbaj ostobaság-e vagy nem. Erről már sokan gondolkoztak s nem tudták a kérdést megoldani és az *alpolgármester ur legkevésbbé az az ember, a ki meg tudná oldani.* (Zajos helyeslés.)

Az elnök figyelmezteti a hallgatóságot, hogy nyugodtan viselkedjék.

A többi tanu kihallgatása után, kiknek vallomása szintén érdekes volt, a törvényszék meghozta itéletét, mely *Ofenheimot egy havi fogházzal* sujtja. A vádlott az itélet ellen *semmiségi panaszszal* élt.

SPORT.

— **A magyar athlétikai klub téli viadala** a hagyományos napon, deczember 8-án d. u. 4 órakor lesz a nemzeti lovardában. E viadalon a következő nyilt versenyszámok szerepelnek: 50 yardos sikfutási handicap, sulydobási handicap, rudugrási handicap, kötélhuzás négyes csapatoknak. A részletes versenyfeltételeket a M. A. C. titkára (Krepelka Béla, VIII., Szentkirályi-utcza 17.) közli. A *M. A. C.* évi rendes *közgyülését* november hó 30-án este 6 órakor a nemzeti lovardában tartja.

HÁZASSÁG.

— **Esküvő.** Ifj. dr. *Székely* Dezső ismert nevü fiatal ügyvéd e hó 11-én vezette oltárhoz özv. *Berger* Salamonné leányát Stefániát.

— **Eljegyzés.** *Dorazil* Emil magy. kir. rendőrtisztviselő jegyet váltott *Eőry* Gizikével, *Eőry* János és neje szül. *Varga* Anna nevelt leányával Budapesten.

GYÁSZROVAT.

Dr. Hazay István miniszteri osztálytanácsos, a miniszterelnökség elnöki osztályának vezetője, ma este 31 éves korában szivszélhüdésben meghalt. Az elhunyt már hetek óta nagy aggodalomban volt édes anyjának állapota iránt, ki a vöröskereszt-kórházban nagybetegen feküdt s több rendbeli operáczióanak vetette magát alá, s a kin épen ma délben a döntő mütétet végezték. A mütét sikerült és a megboldogult még délben meg is telefonálta ezt a miniszterelnökségbe, hogy értesitsék erről telefonon az akkor még Bécsben időző *Széll* Kálmán miniszterelnököt, a ki az elhunyt édes anyjának sorsa iránt maga is gyöngéd figyelemmel érdeklődött. Ma este hat óra tájban *Hazay* osztálytanácsos a kórházban a betegápolók főnöknőjét kereste fel, kinek szobájában, szivszélhüdéstől érve, egy pillanat alatt, jajszó nélkül, holtan rogyott össze. Fivére *Ödön* és sógora, *Márton* huszárőrnagy, tanui voltak a megrázó jelenetnek. Beszélik, hogy aggodalmát, a melylyel beteg édes anyja sorsán csüggött, növelte az a körülmény, hogy a legutóbbi időben egyik öcscse is sulyosan megbetegedett. *Széll* Kálmán miniszterelnök, a ki ma este Budapestre érkezett s megjelent a szabadelvü pártkörben, itt a legmélyebben megrendüive vette *Hazay* István halálának hirét, a ki miniszterelnöksége óta mint elnöki titkár mindenkor hüséges kisérője volt. A megboldogult általában politikai és társadalmi körökben mindenütt élénk rokonszenvnek örvendett s halálának gyorsan terjedő hire fájdalmas megdöbbenést okozott mindenfelé. A holttestet a morgueba szállitották, a honnan holnap a VIII., József-körut 9. szám alatt levő lakásra szállitják. Innen megy végbe holnapután a temetés. Az özvegy édes anyát kiméletből nem értesitették fia gyászos sorsáról.

Mellorisz Béla eperjesi jogakadémiai tanár tegnap 28 éves korában meghalt Eperjesen. A fiatal tanár halálát tragikusabbá teszi az a körülmény, hogy nagyszülei ugyancsak tegnap ünnepelték aranylakodalmukat. Temetése holnap lesz Eperjesen.

TÁVIRATOK.

Bécs, nov. 13. Az alkotmányügyi bizottság albizottsága négy szavazattal kettő ellenében elfogadta azt az inditványt, hogy a 14. §-t töröljék.

Bécs, nov. 13. A szocziálpolitikai bizottság ma folytatta annak a kormányjavaslatnak a részletes tárgyalását, a mely a vasutaknak és vasuti mellékintézeteknek önköltségi épitésénél alkalmazott munkások munkaviszonyait szabályozza. A bizottság elfogadta a 7. §-t, a mely a maximális munkaidőt 11 órában állapitja meg.

Páris, nov. 13. A Havas-ügynökség jelenti Athénből: A hatalmasságok megkérték György görög herczeget, a kinek háromévi főbiztosi hivataloskodása ez év végén lejár, hogy ezt a hivatalt ujra vállalja el. A herczeg ma a királylyal visszaérkezett Athénbe s néhány nap mulva ismét Krétába megy. A krétai kérdés végleges rendezésére vonatkozó hireszteléseket még koraiknak tartják.

Róma, nov. 13. A nápolyi községtanácsi választáson a nyilt és titkos camorristák és segitőik óriás vereséget szenvedtek. Jelöltjeik közül egyetlen egy sem jutott be a községtanácsba. Az ugynevezett becsületes emberek listája győzött és egyetlen jelöltjük sem bukott meg. Néhány mandátumot a radikálisok és a szocziálisták hóditottak el. Nápolyban és az egész országban az öröm óriási.

Madrid, nov. 13. Egy barczelonai távirat jelenti, hogy a tüntető diákok, a kiket a lovasság szétvert, ujra összeverődtek a Marseillaise éneklésével. A kereskedők bezárták boltjaikat. A városban nagy a rémület. A Heraldo szerint ma Barczelonában kihirdették a statáriumot.

Konstantinápoly, nov. 13. Az a forgalomba hozott hir, hogy Constans franczia nagykövet Konstantinápolyba való visszaérkezése után nemsokára megválik itteni állásától, ugy látszik, való, de semmi esetre sem forog fenn itt a Francziaország és Törökország közötti konfliktus utóhatása. Constans nagykövetnek mar régóta szándéka volt, hogy a franczia kamara uj választásai alkalmával visszatér a politikai életbe.

Szófia, nov. 13. *Dickinson* amerikai konzul *Danew* külügyminiszterhez jegyzéket intézett, a melyben a felett panaszkodik, hogy a hatóságok megakadályozták az iránt való fáradozásait, hogy megkezdhesse a tárgyalásokat azokkal a rablókkal, a kik miss *Stonet* elfogták és hogy a rendőrség egyik követét elfogta. Kormánykörökben biztositották arról, hogy a követet nem ismerték, de igazolása után azonnal szabadon bocsátották.

Athén, nov. 13. Több lap azt irja, hogy a hatalmak György görög herczegnek azt az engedményt tették, hogy a nemzetközi csapatokat Kréta szigetén görögökkel pótolják.

A franczia-török konfliktus.

Berlin, nov. 13. *Konstantinápolyból* megbizható részről jelentik a *Vossische Zeitung*-nak, hogy *az orosz kormánynak nem volt inyére Francziaország eljárása* Törökország ellen s a legkevésbbé sincs megelégedve azokkal a rendszabályokkal, a melyeknek következtében a római katholikus egyház befolyása Törökországban tetemesen megerősödött. Diplomácziai körökből kiszivárgott, hogy *Ausztria, Magyarország és Olaszország határozottan állást foglaltak* a franczia kormány lépése ellen és Angolország is kész volt beavatkozni.

A transzváli háboru.

Brüsszel, nov. 13. *Krüger* a leghatározottabban megczáfolja a Daily Mail-nak azt a közleményét, hogy ő Oroszország kezessége mellett hajlandó volna az autonómia árán béként kötni.

Brüsszel, nov. 13. Megbizható forrásból jelentik, hogy Leids és Fischer azért utaztak Berlinbe, hogy még egy utolsó kisérletet tegyenek arra, hogy Vilmos császárt rávegyék a dél-afrikai háboruban való intervenczióra. Minthogy a búroknak előbbi hasonló kisérletei meghiusultak, azt hiszik, hogy a búroknak most alapos okuk van arra a föltevésre, hogy a czár és Vilmos császár között Francziaország és a másik két hármas szövetségi hatalom hozzájárulásával Transzválra vonatkozólag elvben megállapodás jött létre.

Frankfurt, nov. 13. A Frankfurter Zeitung jelenti Amsterdamból: Az angol lapokban terjesztett hirekre vonatkozólag Wolmarans kijelentette egy ujságiró előtt, hogy semmiféle béketárgyalási tervezetet nem készitett. A Krüger-villában nemrég tartott tanácskozáson sem volt szó békefeltételekről. Nem is tesznek semmit sem ebben az irányban. Amig az angol minisztérium azt az álláspontot foglalja el, a mely Chamberlain és Salisbuy legutóbbi beszédeiben kifejezésre jutott, békére gondolni lem lehet. A béke csak akkor lehetséges, ha a köztársaságoknak teljes függetlenséget biztositanak. A Witwakersrand és az aranymezők átengedéséről békekötéskor soha sem lehet szó.

London, nov. 13. Botha Lajos Vriheid mellett megtámadott egy angol gyalogosokból és benszülött vadászokból álló hadoszlopot, a mely rövid harcz után megadta magát a búroknak. Az angolok ágyuja, elesége és hadiszere a búrok kezébe jutott.

London, nov. 13. Az angolok veszteséglajstromai különféle apróbb csatákról tesznek említést, a melyek eddig nem kerültek nyilvánosságra. Igy Tigerskloofnál november 6-án elesett három angol, megsebesült egy angol hadnagy és eltünt tizenegy katona. Az utóbbiakról azt hiszik, hogy fogságba kerültek. Ugyancsak november 6-án a milowmarei kerületben Doran ezredes és két ember sulyosan megsebesült. Október 31-én Bowendam mellett Lamberstbay és Jameswilliam között három angol katona elesett és hat megsebesült.

London, nov. 13. A Times indiai levelezője jelenti: Bár minden lehetőt megtettek Umballában a fogoly búrok egészsége érdekében, mégis sokan közülök, különösen idegen nemzetbeliek, lázongó magatartást tanusitottak. Eddig már 22 németet kemény munkára itélték, mert vonakodtak könnyü munkát végezni, a miért dijazást is kaptak.

Pretória, nov. 13. Transzváli menekülteknek hetenkint 230 engedélylevelet adnak a visszatérésre.

Middelburg, nov. 13. November 9-én Fouché Alivamort és Burghersdorph közötttt robbanással elpusztitotta a vasuti vonalnak egy részét.

A közönség köréből.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás
Salvator kitünő sikerrel használtatik
vese-, húgyhólyag-, húgydara- és köszvénybántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!
Kapható ásványvizkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Császár-fürdő nyári és téli gyógyhely.
Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus ingyen és bérmentve. 40903

Osztálysorsjegyek
a most kezdődő I. huzáshoz eredeti áron kaphatók:
1/1 sorsjegy 12 kor. | 1/4 sorsjegy 3.— kor.
1/2 „ 6 „ | 1/8 „ 1.50 „
Mercurbank
Budapest, IV., Váczi-utcza 37.
Vevőinknek eddig már több mint 10 millió korona nyereményt fizettünk ki. 42542
(Teljes titoktartás biztosittatik.)

Vas-Tropon a vérszegénység legjobb orvosszere.
A vérszegényeknek jól kell táplálkozniok és vasat kell szedniök. Mindkettőhöz erős egészséges gyomor kell. A vérszegénységgel azonban rendesen együtt jár a gyönge emésztés. A táplálékot és a vasat azért a vérszegényeknek olyan alakban kell nyujtani, hogy mindakettőből sokat fogyaszthassanak anélkül, hogy a gyomrukat megterhelnék. Ennek a követelménynek legtökéletesebben megfelel a vas-tropon, mely a vérképző vasat és az izomerősitő fehérjét a legkönnyebben emészthető formában egyesiti magában. 41853

Szájpadlás nélküli fogak.
Fölöslegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás
WELLNER GYULA specz. a szájpadlás nélküli müfogak készitésében.
VI. kerület, Andrássy-ut 38. szám. 42253

Irodámat az első magyar általános biztositó társaság palotájába
IV., Kishid-utcza 4. sz. alá helyeztem át.
Sürgönyczim: „GLATIUS".
42596 Glatz György.

KÖZGAZDASÁG.

Berlin, nov. 13. A szövetségtanács ma három órán keresztül foglalkozott a minimális gabona-vámtételekkel s azzal a kérdéssel, vajjon a vámtarifa életbeléptetése császári rendelet utján történjék-e. Hosszas vita után a beadott módositásokat *elvetették* és a tarifajavaslatot nagy többséggel elfogadták.

Berlin, nov. 13. A vámtarifa-javaslatot megokolásával együtt már *a jövő héten a birodalmi gyülés elé terjesztik*, ha ezt technikai okok meg nem hiusitják.

Berlin, nov. 13. A «Nordd. Allg. Ztg.» értesülése megerősiti, hogy a birodalmi kanczellár intézkedésére siettetik a vámtarifa-javaslat és az indokolás kinyomatását, hogy az erre vonatkozó anyag lehetőleg még a birodalmi gyülés egybegyülése előtt rendelkezésre legyen bocsátható a birodalomgyülés tagjainak.

Helyi érdekü vasutaink.

V.

Rátérünk arra a fontos kérdésre, miképen lehetne a helyi érdekü vasutrészvénytársaságok által kibocsátott *elsőbbségi részvényeket a legczélszerübben elhelyezni.* Kétségtelen, hogy valamely értékpapir annál könnyebben helyezhető el, minél több jövedelmet biztosit tulajdonosának. Azt kell tehát vizsgálat tárgyává tenni, hogy mi módon lehetne az elsőbbségi részvényeket *jövedelmezővé tenni.* Vessünk egy pillantást a már meglevő helyi érdekü vasutak pénzügyi, különösen azok elsőbbségi részvényeinek jövedelmezőségi viszonyaira.

Az 1899. évről már összegyüjtött adatok állanak rendelkezésünkre s igy ezeket tesszük szemlélődéseink tárgyává.

1899-ben a forgalomban levő vasutvonalak pályahossza 16.464 kilométer volt.

És pedig a m. kir. államvasutak vonalainak pályahossza	7.342 klm.
A többi fővonal (déli vasut, győr-sopron-ebenfurti, kassa-oderbergi, mohács-pécsi és pécs-barcsi vasutak pályahosszai . .	1.340 »
A helyi érdekü vasutak pályahosszai .	7.782 »
Összesen .	16.464 klm.

A helyi érdekü vasutak igy oszoltak meg:

	pályahosszal
a) 5 h. é. vasut a m. kir. államvasutak tulajdonában	287 km.
b) 5 h. é. vasut, melyeket a m. kir. államvasut saját számlájára kezel	185 »
c) 84 h. é. vasut a szabványszerződés alapján a máv. kezelésében	5336 »
d) 2 h. é. vasut, melyeket a máv. a tulajdonos számlájára kezelt	126 »
e) 19 h. é. vasut magánvasutak kezelésében	477 »
f) 14 h. é. vasut saját kezelésben . . .	1371 »
Összesen 129 helyi érdekü vasut . .	7782 km.

pályahosszszal.

Látjuk tehát, hogy a helyi érdekü vasutak pályahosszai 1899. évben 440 kilométerrel meghaladták a m. kir. államvasutak fővonalainak pályahosszát.

Ezek közül a helyi érdekü vasutak közül bennünket különösen a c), e) és f) csoportban felsoroltak érdekelnek. Nézzük már most, hogy mennyi tőkét fektettek be ezekbe a vonalakba, s hogy ez a tőke hogyan kamatozik.

A *befektetett tőke volt:*

a c) csoporthoz tartozó	84	vasutnál összesen	480	millió k.
az e) » »	19	» »	66	» »
az f) » »	14	» »	102	» »
Befektetett tőke összege	117	vasutnál összesen	648	millió k.

Ebből *törzsrészvény*:

a c) csoporthoz tartozó vasutaknál összesen	150	millió k.
az e) » » » »	24	» »
az f) » » » »	32	» »
Kibocsátott törzsrészvények összege	206	millió k.

A *hozzájárulások* e helyi érdekü vasutak épitési költségeihez a következő összegekre rugtak:

a c) csoporthoz tartozó vasutaknál	154	millió k.
az e) » » »	13·6	» »
az f) » » »	26	» »
Összesen:	193·6	millió k.

Nem érdektelen annak megállapitása, hogy mennyi van az állam, a törvényhatóságok és a községek birtokában a kimutatott 206 millió korona névértékü törzsrészvényből.

Lássuk tehát:

	Állam birtokában	Törvényhatóságok birtokában	Községek birtokában	Összesen
	millió		korona	
A c) csoporthoz tartozó vasutaknál	59·2	36·8	26·4	122·4
Az e) » » »	5	2·4	3	10·4
Az f) » » »	7·4	5·2	5	17·6
Összesen	71·6	44·4	34·4	150·4

Ezek a számok azt mutatják, hogy a kibocsátott összes törzsrészvényeknek közel háromnegyedrésze hozzájárulások fejében az állam, törvényhatóságok, illetve községek kezében van; maga az állam e törzsrészvények egy harmadrészének birtokosa. Azt is mutatják e számok, hogy a hozzájárulásoknak több mint háromnegyedrészét állami, törvényhatósági és községi hozzájárulások teszik ki.

Lássuk most már az *elsőbbségi részvényeket.*

Kimutattuk, hogy a vizsgálódásaink tárgyát képező 117 helyi érdekü vasutba összesen 648 millió koronát fektettek be és hogy ebből 206 millió korona a törzsrészvényekre esik.

A fenmaradó 442 millió korona a következőképen oszlik meg:

Elsőbbségi részvényeket kibocsátottak:

a c) csoporthoz tartozó vasutaknál	330	millió kor. erejéig
az e) » » »	42	» » »
az f) » » »	48	» » »
összesen . .	420	millió kor. erejéig
Ezenkivül az f) csoporthoz tartozó vasutaknál kibocsáttatott még egységes részvény	12	millió kor. erejéig
és elsőbbségi kötvény	10	» » »
Végösszeg . .	442	millió korona.

A mily érdekes, ép oly megdöbbentő képet nyujtanak a most kimutatott 420 millió korona névértékü elsőbbségi részvény jövedelmezőségi viszonyai.

1899. évben ugyanis az elsőbbségi részvények osztalékára

a c) csoporthoz tartozó vasutaknál . .	8·8 millió
az e) csoporthoz tartozó vasutaknál . . .	1·0 »
az f) csoporthoz tartozó vasutaknál . . .	2·2 »
Összesen . .	12·0 millió

koronát forditottak. *Az átlagos osztalék tehát 2·86 százalékot tett ki.* Mig tehát állami járadékpapirjaink 4%-ot, zálogleveleink és községi kölcsönkötvényeink 4–4½%-ot kamatoznak, addig a természetszerüleg jóval kevesebb biztonságot nyujtó helyi érdekü vasuti elsőbbségi részvények átlagos osztaléka csak 2·86%!

Nem vigasztalóbb a kép, ha azt vizsgáljuk, hogy az egyes vasutak mily osztalékot fizettek. Ugyanis a m. kir. államvasutak által a szabványszerződés alapján kezelt helyi érdekü vasutak (c) csoport) 1899. évben a következő osztalékot fizették:

1%-nál kevesebbet fizetett .	7	h. é. vasut
1–1·5%-ot fizetett . . .	18	» » »
1·5–2%-ot » . . .	11	» » »
2–2·5%-ot » . . .	7	» » »
2·5–3%-ot » . . .	8	» » »
3–3·5%-ot » . . .	8	» » »
3·5–4%-ot » . . .	5	» » »
4–4·5%-ot » . . .	4	» » »
4·5–5%-ot » . . .	6	» » »
5%-nál többet » . . .	5	» » »
Elsőbbségi részvényt nem bocsátott ki	5	» » »
Összesen:	84	h. é. vasut.

A m. kir. államvasutak által kezelt helyi érdekü vasutaknak tehát közel egy harmadrésze elsőbbségi részvényei után 1·5%-nál kevesebb osztalékot osztott széjjel.

Ezzel szemben a saját kezelésben lévő vasutak (f) csoport) kedvezőbb eredményeket mutathatnak fel. Az ide tartozó 14 vasut közül kettő, ugymint a torontáli és a segesvár-szentágotai nem fizetett 1899-ben osztalékot. Az első — a mint ez közismeretes — helytelen vezetés folytán sulyos válságba jutott, a másik pedig a kezdet kezdetének nehézségeivel küzdött. A térrét-kovásznai és a budapest-budafoki villamos helyi érdekü vasut pedig egységes részvényeket bocsátottak ki, mig a belisce-noskovcei vasut (akkor még) részvényeket általában nem bocsátott ki, s igy ezek se jöhetnek itt figyelembe. Ettől az öt vasuttól eltekintve *a saját kezelésben álló vasutak* elsőbbségi részvényeinek osztaléka 1899-ben a következő volt:

1.	Aradi és csanádi egyesült helyi érdekü vasut	6%
2.	Budapesti helyi érdekü vasut	3%
3.	Budapest-szentlőrinczi helyi érdekü vasut . .	5·5%
4.	Eperjes-bártfai helyi érdekü vasut	3·25%
5.	Keszthely-balatonszentgyörgyi helyi érdekü v.	5·5%
6.	Máramarosi helyi érdekü vasut	4·5%
7.	Nagykároly-somkuti helyi érdekü vasut . .	2%
8.	Szamosvölgyi helyi érdekü vasut	4%
9.	Uugvölgyi helyi érdekü vasut	5%

Az átlagos osztalék tehát ezeknél a saját kezelésben álló helyi érdekü vasutaknál 4·3%-ot tett ki.

Ezek az eredmények bizony nem kielégitők.

Kérdés már most, hogy mi ennek a kedvezőtlen jelenségnek az oka s hogy mi módon lehetne a jövőben ezen segiteni?

Azokat a fontosabb mozzanatokat, melyek az elsőbbségi részvények jövedelmezőségét kedvezőtlenül befolyásolják, főbb vonásaikban már érintettük. Itt rendszeresen összefoglalva csoportositjuk őket:

1. Sok bajt okozott *a helytelen vasuti politika*, jobban mondva a vasuti politikának teljes hiánya. A kormány nem fejlesztette czéltudatosan a helyi érdekü vasutakat, nem engedélyezte azokat programmszerüleg, nem vezéreltette magát magasabb közgazdasági szempontok által, hanem bármely erkölcsileg kifogástalan egyén kérelmére kiadta az előmunkálati engedélyt s az előmunkálatok során — a müszaki kérdésektől eltekintve — csakis arra irányitotta figyelmét, hogy az épitési tőke 35%-a törzsrészvény-jegyzések által biztositva legyen. Ha ez megvolt s ha ezenfelül az engedélykérő letette az engedélyezési biztositékot: az engedélyt megadta.

Ez a rendszer, illetőleg rendszertelenség sok helytelenségnek vált kutforrásává. Oly vidékeken, a hol helyi érdekü vasut épitésére a *közérdek szempontjából* nem volt szükség, derüre-borura épitették a viczinálisokat. Es miért? Csakis azért, mert az engedélyes elég ügyes legény volt ahhoz, hogy a hozzájárulásokat összeravaszkodja. Ennek azután az volt a természetes következménye, hogy az ilyen, nem közgazdasági szükségleten alapuló vasuton a forgalom pangott, az elsőbbségi részvények rendkivül keveset kamatoztak, a közvélemény bizalma a helyi érdekü vasutaktól elfordult s azok közgazdasági jelentősége méltatásra nem talált. De még károsabb volt, hogy a pénzemberek, a bankok bizalma is megingott, minek folytán olyan vasutak, a melyekre igazán szükség lett volna, nem épülhettek meg.

A jövőben tehát a helyes, czéltudatos vasuti politikának arra kell irányulnia, hogy csak olyan vasutak épüljenek helyi érdekü (másodrangu) vasut gyanánt, a melyek az illető vidék forgalmi és közgazdasági igényeiben gyökereznek.

2. Nagy hibája a mostani rendszernek a helyi érdekü vasutak *«tényleges épitési tőkéjének» megállapitása.* Erről már beszéltünk s itt csak arra akarunk reámutatni, hogy az a körülmény, mely szerint a vasutak épitési tőkéjét még az épités megkezdése előtt — az engedély-okiratban — fix összegben megállapitják, igen sokszor arra vezetett, hogy az ily módon előre megállapitott épitési tőke a tényleg felhasznált tőkénél jóval magasabb volt. Az épitési vállalkozó vagy az engedélyes, a ki az engedély-okiratban megállapitott épitési tőke alapján kibocsátott elsőbbségi részvényeket gyakran előre értékesitette, ily módon több részvény felett rendelkezvén, mint a mennyit a *helyesen* megállapitott épitési tőke alapján kibocsátani kellett volna, óriási hasznot huzott a vállalatból, ellenben a részvények belértéke és kamatozása természetszerüleg kisebbedett.

Ennek a helytelenségnek orvoslását czélozza az a javaslatunk, hogy az épitési tőkét csak az épités befejezése után állapitsa meg a minisztérium. Igy azután csak annyi részvényt fognak kibocsátani, a mennyi a valóságos épitési tőkének megfelel.

3. Hiba az is, hogy a törvény a tényleges épitési tőkének csak 35%-a erejéig kivánja meg törzsrészvények kibocsátását s igy *65% erejéig elsőbbségi részvényeket kell kibocsátani.*

Tekintve azt az aránylag igen nagy tőkebefektetést, melyet pedig egy — legalább eleinte nem nagy jövedelmezőséggel kecsegtető helyi érdekü vasut épitése igényel, az emlitett arányt megfelelőnek nem tartjuk, miért is már előző czikkeinkben hangsulyoztuk annak szükségességét, hogy az épitési tőke 40%-a erejéig bocsáttassék ki törzsrészvény és csak 60% erejéig elsőbbségi részvény. Ez az intézkedés is emelné az elsőbbségi részvények belértékét, tehát jövedelmezőségét.

Még nagyobb hiba, hogy a kibocsátott elsőbbségi részvények összességének *névértéke* a törvény intézkedésénél és a minisztérium engedélyénél fogva *tetemesen nagyobb, mint az épitési tőkének az a része* (65%), melynek erejéig elsőbbségi részvényeket kibocsátanak. A kibocsátási árfolyam manapság 78%, a mi azt jelenti, hogy az épitési tőkének minden 78 koronájáért egy darab 100 korona névértékü elsőbbségi részvényt lehet kibocsátani. Mondottuk már, hogy ez teljesen elhibázott, mert senkinek semmi előnyt nem biztosit s csak azt érjük el vele, hogy nagyobb az elsőbbségi részvénytőke, tehát kisebb a kamatozás.

De egyéb veszélyeket is rejt magában ez az intézmény. Az épitési vállalkozó, a ki a vasut kiépitéséért ellenszolgáltatás gyanánt legtöbbször a befolyt hozzájárulásokat *és az elsőbbségi részvényeket természetben* szokta megkapni, olyan munkáért, a melynek az épitési költségvetés szerint például 780.000 koronába szabadna kerülnie, 1,000.000 korona névértékü elsőbbségi részvényt kap, tehát 220.000 korona névértékkel többet, mint a mennyi munkát teljesitett. Ez a körülmény, de meg az is, hogy pénz helyett értékpapirral fizetnek neki, önkéntelenül is a *spekuláczió mesgyéjére tereli a vállalkozót.* A vállalkozó igyekszik a kapott elsőbbségi részvényeket mennél magasabb árban, ha lehet a névértéken értékesiteni s hogy ezt elérhesse, nem adja el a részvényt azonnal, a mint kapja, hanem lombardkölcsönt vesz fel reá. (Az azonnali eladás különben is nehezen megy, mert az ilyen elsőbbségi részvény valóságos belértékét egynéhány üzletév eltelte előtt alig lehet megállapitani.) Viszont az a pénzintézet, a mely ilyen kölcsönadással foglalkozik, tudja nagyon jól, hogy az elsőbbségi részvények névértéke *igazán csak névérték*, a mely épenséggel nem felel meg a részvény valóságos, reális belértékének, hanem gyakran ennek kétszerese, sőt háromszorosa, avagy négyszerese. A bank

tehát erre a részvényre a névérték egy bizonyos hányada — 40—55%, néha több vagy kevesebb — erejéig kölcsönt nyujt az épitési vállalkozónak. Már most megindul a kölcsönös spekuláczió. A részvény vagy jól kamatozik vagy rosszul. Ha jól, akkor a bank — szokás szerint fentartott optionális jogánál fogva — megveszi a részvényeket esetleg oly árban, hogy a vállalkozó óriási nyereségben részesül. De jaj és százszor jaj a vállalkozónak, ha nem üt be a spekuláczió! A banknak természetesen nem kellenek a rosszul kamatozó részvények, felmondja a kölcsönt s a vállalkozó bizony csak ritkán van oly «szerencsés» helyzetben, hogy azt visszafizethesse. A kölcsönadott összeg tudniillik a részvények nagy mennyiségénél fogva rendszerint oly nagy, hogy annak visszafizetése jóval meghaladja a vállalkozó anyagi erejét. Bekövetkezik tehát a vagyoni bukás! Hogy hány ilyen eset történt meg a legutóbbi években, erről a beavatottak sokat tudnának mesélni.

A vállalkozó tehát — és pedig önhibáján kivül — nem annyira épit, mint inkább spekulál. Figyelmét fölemészti a részvények jól elhelyezésének nehéz problémája; abbeli igyekezete pedig, hogy azok neki minél kevesebbe kerüljenek, s igy az általa viselendő koczkázat minél kisebb legyen, néha bizony oly «megtakaritásokra» csábitja őt, a melyet később a vasutrészvénytársaság pótmunkák alakjában sulyosan megérez. Ezek a pótmunkák azután szintén befolyásolják és pedig hátrányosan az elsőbbségi részvények jövedelmezőségét.

Látjuk tehát, hogy a tényleges és a névleges tőke közötti különbözet ugy közvetlenül, mint közvetve csökkenti az elsőbbségi részvények belértékét.

Ennek a hibának megjavitását — a hogy ezt egy előző czikkünkben már javasoltuk — az által érhetjük el, ha a jövőben csak a tényleges épitési tőke erejéig fognak részvényeket kibocsátani. Ez által az elsőbbségi részvények realitása és jövedelmezősége emelkedni fog.

5. Látjuk a czikkünk elején közölt kimutatásból, hogy az 1899. évben létezett 129 helyi érdekü vasut közül 115 az államvasutak, illetve magánvasutak kezelésében állott, mig saját kezelésben *csak 14 helyi érdekü vasut volt.* Az idegen kezelésben levő 115 vasut közül pedig 84-et a magyar királyi államvasutak igazgatósága a *szabványszerződés* alapján kezelt. Ezt az állapotot egészségtelennek és a helyi érdekü vasutakra nézve *pénzügyileg hátrányosnak tartjuk.*

Dr. Dobai Aurél.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* *Telepités magyar pénzen Törökországban.* A Frankfurter Zeitungnak táviratozzák Szalonikiből: Egy *magyar* tőkepénzesekből alakult csoport, mely a Szerresz mellett elterülő Techino tavat le akarja csapoltatni, már kiküldte mérnökeit a nevezett tóhoz, hogy a technikai munkálatokat alaposan tanulmányozzák. A csoport terve az, hogy a Struma folyót egészen a Perim hegység nyulványáig részben szabályozzák, azonkivül pedig az Orfanoöbölig hajózható csatornát épitsenek. A lecsapolandó terület körülbelül akkora, mint egész Montenegro s erre a területre első sorban *magyar* bevándorlókat akarnak telepiteni. Egyidejüleg nagyszabásu faipart is akarnak ott teremteni. A *török kormány 25 százalékkal vesz részt a vállalatban.* Technikai szempontból állitólag nem ütközném a terv nagyobb akadályokba; kérdés azonban, hogy a financziális kérdést is olyan könnyen sikerül-e megoldani, a mennyiben 40 millió frank kell a terv megvalósitásához. A terv elég érdekes, de nagyon valószinütlen, mert Törökországnak, a melyet most is vámjainak lefoglalásával kellett tartozásainak fizetésére kényszeriteni, nem igen van pénze ilyen tervek támogatására.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Az uj bolgár dohánykölcsön.** A bolgár kormány az ország zilált pénzügyi viszonyainak rendezése végett nagyobb kölcsönt szándékozik felvenni s e czélból már régebben folytat tárgyalásokat Párisban. Ezek a tárgyalások, mint Párisból jelentik, az utóbbi időben annyira előrehaladtak, hogy a Banque de Paris egy megbizottja azok befejezése végett legközelebb Szófiába utazik. A kölcsön effektuálására egy bérlőtársaságot szándékoznak alapitani, a portugáli dohánybérlő társaság mintájára, melynek részvénytőkéjét az e czélra alakult szindikátus szerzi meg. Ugyanez a szindikátus veszi át a dohány által biztositandó kölcsönt, mely 120 millió frankra fog rugni. Az átvételi árfolyam 84½ százalék lesz a költségeket is beleértve. Az uj szindikátushoz az eddigi szindikátusok is csatlakozni fognak, még pedig a 6 százalékos kincstári jegyek szindikátusa, melyekből még 20 millió frank van forgalomban; továbbá a későbbi 7 millió frank előleg szindikátusa, valamint az 1892-iki 27 milliós kölcsön szindikátusa. Az uj kölcsön öt százalékos lesz s ötven év alatt fogják törleszteni. Azt hiszik, hogy még ez évi deczemberben vagy legkésőbb januárban fogják kibocsátani.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Kreditorenverein a következő fizetésképtelenségekről értesült: Panker Soma kereskedő *Krompachban,* Hirschler Géza kereskedő *Tapolczán,* Potoczky Péter kereskedő *Marosvásárhelyen,* Weinberger Miksa kereskedő *Budapesten,* Keiser és Lux kereskedők *Zágrábban,* Mihály András kereskedő *Csik-Szent-Mártonban,* Csernik Frigyes és társa kereskedő-czég *Lugoson.*

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Amerika gabonatermése.** Washingtonból jelentik, hogy az idei tengeri minősége jelentékenyebben silányabb a tavalyinál, a termés eredménye pedig 1.359,970.000 bushel, mig tavaly a végleges eredmény 2.105,102 516 bushel volt. Az idei termés 1896 óta a leggyengébb — de egyáltalán is olyan kedvezőtlen, milyenre már régen nem emlékszenek. Az egyes országokban acreként termett morzsolt tengeri bushelben:

	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.
Ohio	39.9	32·5	37	36	37	26·1
Indiana	32 4	28	36	38	38	19·8
Illinois	40·4	31 5	30	36	37	21·4
Jáva	37·7	29	35	31	38	25·1
Missouri	26·3	25	26	26	28	10·1
Kansas	27·1	19	16	27	19	7·8
Nebraska	32 2	29	21	28	26	14·1

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= **A baromfi-kiállitás** negyedik alcsoportjának biráló bizottsága (tengeri nyulak) tegnap tartotta meg birálatát s a következő kiállitókat tüntette ki és pedig: Egyesületi aranyérmet nyertek: *Kaninchenhof* (Hetzendorf), *Henn* Adolf. Egyesületi ezüst érmet nyertek: *Häusler* E. R., *Henn* Adolf, *Sókuthy* Sándor, *Kaninchenhof* (Hetzendorf.) Egyesületi bronz érmet nyertek: *Dózsa* Árpád és *Winkler* Mihály. Elismerő oklevelet nyert: *Fabriczy* Emil. Tegnap délután meglátogatta a baromfi-kiállitást *Gromon* Dezső államtitkár, ki nagy érdeklődéssel hallgatta *Parthay* Géza kiállitási gazgató magyarázatait. A kiállitás e hó 24-ig lesz még nyitva, naponkint reggel nyolcz órától este nyolcz óráig.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— November 13. —

Gabonatőzsde.

A *készárupiaczon* lanyha irányzat mellett vételkedv hiányában csak néhány ezer métermázsa *buza* kelt el, melyért 5 fillérrel alacsonyabb árakat fizettek. A *rozs* ma bágyadt irányzatu volt; *tengeri* szilárd maradt. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki:* 100 mm. 80 kg. 9.— k., 750 mm. 79 kg. 9.— k., 750 mm. 79 kg 9.— k., 500 mm. 79 kg. 9.— k., 500 mm. 80 kg. 8.82½ k., 530 mm. 79 kg. 8.82½ k., 300 mm. 78 kg. 8.82½ k., 4700 mm. 79 kg. 8.64¼ k., 200 mm. 80 kg. 8.80 k., 100 mm. 79 8 kg. 8.80 k., 100 mm. 79·7 kg. 8.80 k., 100 mm. 79 kg 8.75 k., 200 mm. 79 kg. 8.70 k., 100 mm. 78 5 kg. 8.75 k., 100 mm. 78 kg. 8.70 k., 100 mm. 78 kg. 8.67½ k., 100 mm. 78 kg. 8.70 k., 100 mm. 78·5 kg. 8 70 k., 100 mm. 78 kg. 8 80 k., 100 mm. 77·5 kg. 8.80 k., 100 mm. 78 kg. 8 72½ k., 500 mm. 78 kg. 8.70 k., 150 mm 78 kg. 8.55 k., 100 mm. 78 kg. 8.60 k., 100 mm. 77·5 kg. 8 60 k., 200 mm. 77 5 kg. 8.60 k., 100 mm. 77 5 kg. 8.55 k., 200 mm. 77·5 kg. 8.62½ k., 100 mm. 77·5 kg. 8.50 k., 100 mm. 76·7 kg. 8.45 k., 100 mm. 76·2 kg. 8.40 k., 100 mm. 76 kg. 8.55 k., mind három hónapra.

Karczagi: 300 mm. 78 kg. 8.72½ k., három hónapra.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 76 kg. 8.55 k., három hónapra.

Tolnai: 200 mm. 77·4 kg. 8.30 k., 100 mm. 77·5 kg. 8.80 k., mindkettő három hónapra.

Fel-ömagyarországi: 500 mm. 79 kg. 8.70 k., 100 mm. 77 kg. 8.25 k., mindkettő három hónapra.

Budai: 400 mm. 77·5 kg. 8 55 k., három hónapra.

Bácskai: 100 mm. 75 kg. 8.50 k., három hónapra.

Buda-eörsi: 150 mm. 75 5 kg. 8.40 k., 150 mm. 76·5 kg. 8 40 k., mindkettő három hónapra.

Rozs. 150 mm. 6 97 k., készpénzfizetés mellett.

Árpa. 350 mm. 6.35 k., készpénzfizetés mellett.

Zab. 100 mm. 7.40 k., 100 mm. 7.30 k., 200 mm. 7.17½ k., 200 mm. (oláh) 6.85 k., elvámolva, 100 mm. 7.20 k., paritásra, mind készpénzfizetés mellett.

Tengeri. Ó: 900 mm. 5.60 k., 100 mm. 5.57½ k., 430 mm. 5.52½ k. 400 mm. 5.52½ k., 500 mm. 5.50 k., 500 mm. 5.20 k., mind készpénzfizetés mellett.

Tengeri. Uj: 600 mm. 4.65 k., kpf. par., 100 mm. 4.67 k., nov. szállit., 300 mm. 4.68½ k., decz. szállitány.

Az árak 50 kilogrammonkint koronaértékben értendők.

A **határidő üzlet** irányzata lanyha volt. A newyorki jegyzés nagymérvü realizácziókra hirtelen hanyatlott s igy nálunk is lebonyolitási hajlam uralkodott, melynél fogva az áprilisi buza 8 korona 62 fillérig esett vissza. Ehhez a kedvetlen s jóformán forgalom nélküli készáruüzlet is hozzájárult. A washingtoni jelentés nem keltett hatást, mert a közzétett adatok, ha nem is számszerüleg, de megközelitőleg már régen ismeretesek. Csupán a zab volt szilárd, mely ugyan a reggeli üzletben lanyha volt, de bécsi vásárlásokra hirtelen 7 korona 46 fillérről délig 7 korona 54 fillérre emelkedett. — Köttetett:

Délelőtt:

Buza 1902 áprilisra 8.65, 8.66, 8.64, 8.63, 8.62, 8.61 k.

Rozs 1902 áprilisra 7.36, 7.37, 7.35, 7.34 korona.

Zab 1902 áprilisra 7.49, 7 48, 7.50, 7.52, 7.51 k.

Tengeri 1902 májusra 5.55, 5.54, 5.53, 5.52 k.

Déli 1 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Buza 1902 áprilisra	k	8.61 — 8 62
Rozs 1902 áprilisra	»	7.34 — 7 35
Zab 1902 áprilisra	»	7.50 — 7.51
Tengeri 1902 májusra	»	5 50 — 5.51
Repcze augusztusra	»	11.80—11.90

Délutáni forgalom.

A délutáni csekély forgalom változatlan irányzat mellett folyt le.

Délután 4 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak

Buza áprilisra	k.	8 57— 8.58
Rozs 1902 áprilisra	»	7.32 — 7 33
Zab 1902 áprilisra	»	7.49— 7.50
Tengeri 1902 májusra	»	5.48— 5.49
Repcze augusztusra	»	11.80—11.90

Terménytőzsde.

A mai terménytőzsdén fizettek: *sertészsirért* 51 koronát, 30 kilogrammos *szalonnáért* 44 koronát 50 kilónkint.

Nyers szesz jegyzése 42 k. pénz, 42.50 k. áru.

Értéktőzsde.

A tegnapi javulás ismét csak futólagosnak bizonyult, mivel a mai tőzsde kedvtelen hangulattal és üzlettelenül folyt le. Az irányzat roszabbodását kedvezőtlen bécsi hirek és bécsi eladások idézték elő. Igen korlátolt forgalom mellett az összes üzérkedési értékek 2—3 koronáig terjedő árveszteséget mutatnak fel A helyi értékek piaczán nyugodt maradt a hangulat, az árfolyamok alig változtak. Az utótőzsdén általánosan megszilárdult az irányzat egy Berlinben elterjedt hirre, hogy *Anglia békét köt Transvállal.* A vezető értékek árfolyamai átlag 3 koronával emelkedtek.

Előtőzsde.

Az előtőzsde kedvtelen hangulat mellett üzlettelenül folyt le. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 618—617.50-ig, osztrák-magyar államvasut 619 50 - 619.—-ig.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 618.——618.50-ig, magyar hitelbank 634.——634.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóban 408.——409.—-ig, magyar ipar és kereskedelmi bank 61.——61.50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 441.——442.—-ig, osztrák-magyar államvasut 619.——619 50-ig, déli vasut 64.——65.—-ig, rimamurányi vasmü 411.——412.—-ig, magyar koronajáradék 93 05—93.10-ig, közuti vasut 558.——559.—-ig, városi villamos vasut 279.—280.—-ig.

Déli tőzsde.

Délben némileg megélénkült az üzlet ugyan, az irányzat azonban bágyadt maradt. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 617.25—618 25-ig, osztrák-magyar államvasut 619.——619.75-ig, közuti vasut 558.—-ig, városi villamos vasut 278.—279 50-ig, 4½% os regalekölcsön kötvény 100.25-ig, 4½%-os fővárosi takarékpénztár záloglevelek 97.—-ig.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 618.——618 50-ig, magyar hitelbank 634.——634.50 ig, magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 408.50—409.—-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 61.——61 50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 441.——442.—-ig, osztrák-magyar államvasut 620.——620.50-ig, déli vasut 63.——63 50-ig, rimamurányi vasmü 411.——412. -ig, magyar koronajáradék 93.——93.05-ig, közuti vasut 558.——559.—-ig, városi villamos vasut 279.——280. -ig.

Prämium-üzlet: Dijbiztositások: Osztrák hitelrészvényben holnapra 3—4 k., nyolcz napra 8—10 k., november végére 14—16 korona.

Utótőzsde.

Az utótőzsde kedvező berlini hirekre szilárd volt. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 618.——620.—-ig, magyar hitelbank 634.——635.—-ig, osztrák-magyar államvasut 620.——620.50 ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 619.75—620.—-ig, magyar hitelbank 635.——636.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 409.——410.—-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 61.——62.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 441.——442.—-ig, osztrák-magyar államvasut 620.50—621.—-ig, déli vasut 64.——65.—-ig, rimamurányi vasmü 411.——412.—-ig, magyar koronajáradék 93.05—93.10-ig, közuti vasut 558.——559.—-ig, városi villamos vasut 279.——280.—-ig.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, nov. 13. Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz —.— f. Öreg közép —.— f. Fiatal nehéz 93—94 f. Fiatal közép 91—92 f. Fiatal könnyü 91—92 f. II. *Magyar szedett:* Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. III. *Romániai:* Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. IV. *Romániai eredetü* (Stachl): Nehéz —.— f. V. *Szerbiai:* Nehéz 86—88 f. Közép 84—86 f. Könnyü 80 82 f.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1901 nov. 11. napján volt készletben 38.190 drb, nov. 12. napján felhajtatott 465 drb, nov. 12. napján elszállittatott 956 drb, nov. 13. napjára maradt készletben 37 699 darab. — A hizott sertés üzletirányzata: élénkebb.

Gabona forgalmi kimutatás.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása az 1901 nov. hó 11-én esti 6 órától nov. hó 12-én esti 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállitott gabonaküldeményekről és a budapesti fővámhivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről.

Az áru megnevezése	Érkezett: vasuton	Érkezett: hajón	Érkezett: együtt	Elszállittatott: vasuton	Elszállittatott: hajón	Elszállittatott: együtt
	métermázsa					
a) helyi forgalomban						
buza	11755	34164	45919	50	—	50
rozs	614	1557	2171	100	—	100
árpa	1337	1602	2933	—	—	—
zab	1068	3633	4701	—	—	—
tengeri	101	—	101	300	—	300
repcze	—	—	—	403	—	403
liszt	104	—	104	12900	4918	17818
korpa	—	—	—	1649	1943	3597
összesen	14973	40956	55929	15402	6866	22268
b) átmeneti forgalomban						
buza	203	—	203	—	—	—
rozs	203	—	203	—	—	—
árpa	203	—	203	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
repcze	—	—	—	—	—	—
liszt	—	—	—	—	—	—
korpa	305	—	305	—	—	—
összesen	1014	—	1014	—	—	—

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, nov. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai *előtőzsde* csendes üzlet mellett gyengébb irányzatban folyt le, mert a német piaczok tegnapi kedvetlen magatartása, valamint a newyorki lanyha tudósitások a hangulatot kedvezőtlenül befolyásolták. A tramway-részvények hanyatlása is hozzájárult a hangulatnak kedvezőtlen irányzatban való befolyásolásához. Ezekben a részvényekben ugyanis ama nyilatkozat következtében, melyet tegnap Schwieger igazgató a kabelperben tett, nagyobbmérvü realizácziók történtek. A coulisse-értékek a gyenge forgalomnak megfelelően, keveset ingadoztak s mérsékelten gyengültek, kivévén az alpesi bányarészvényeket, melyek nagyobb veszteséget szenvedtek. A Länderbank-részvények kisebb helyi vételek következtében mérsékelten emelkedtek. A sorompónál a prágai vasipar-részvényekben jött létre néhány kötés, valamint a cseh bányarészvényekben is mérsékelt emelkedéssel. Járadékokat és valutákat ma sem vettek.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 618.—, Länderbank 394 —, osztrák-magyar államvasut 619.—, közuti vaspálya Lit. A. 242.—, alpesi bányarészvények 341.—, rimamurányi vasmü 410.—, májusi járadék 98.65, török sorjegyek 94.50, német birodalmi marka 117.23 készpénzen, 117.27 ultimóra.

A *déli tőzsde* változatlanul kedvetlen hangulattal nyilt meg, az üzlet mindvégig csendes maradt s az árfolyamok keveset változtak. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 617 50, magyar hitelbank 633.—, Länderbank 393 50, unionbank 511 —, anglo-bank 260.—, bankegyesület 418.—, osztrák-magyar államvasut 619.—, déli vasut 62.50, elbavölgyi vasut 466.—, alpesi bányarészvények 340.50, rimamurányi vasmü 411.—, prágai vasipar 1338.—, majusi járadék 98.65, magyar koronajáradék 93.—, török sorsjegyek 94.25, német birodalmi márka 117.27.

A délutáni magánforgalomban a déli tőzsde zárlata után maradt: Osztrák hitelrészvény 619.25, magyar hitelrészvény 633.—, angol-osztrák bank 260 —, bankegyesület 417.50, union-bank 511.50 Länderbank 393.—, osztrák-magyar államvasut 619.50, déli vasut 62 25 elbavölgyi vasut 467 —, északnyugati vasut 460.—, dohányrészvény 274.50, rimamurányi vasmü 411.—, alpesi bányarészvények 341 50, majusi járadék 98.70, magyar koronajáradék 94 50, német birodalmi marka 117.23—28.

Bécs nov. 13 *Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 118 05, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 144 50 magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.30 magyar kel. vasut áll. kötvény 118.75, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény —.—, magyar kereskedelmi bank —.— magy. koronajáradék 93 05, 4%-os magy. földtehermentesitési kötv. 92 85, magyar hitelbank-részvények 633.—, magyar nyeremeny-k.-sorsjegy 178 50 kassa oderbergi vasut-r 350.—, rimamurányi vasmü 411.—, magyar czukoripar 1670.

Bécs nov. 13 *(Osztrák értékek zárlata)* 4·2%-os papir-járadék 98 70, 4%-os osztrák aranyjáradék 118 45 1860. sorsjegy 139 35 osztrák hitelsorsjegy 402.—, angol-osztrák bank 259 50, bécsi Bankverein 417.—, osztrák-magyar bank 1610.—, déli vasut részvény 62.—, dunagőzhajózási társulat 752.—, dohányrészvény 274 —, cs. és kir. vert arany 11.32, német bankváltók 117 20, 4·2%-os ezüstjáradék 98 55, osztrák koronajáradék 95.50, 1864. sorsjegy 218.50, osztrák hitelintézeti részvény 618 50, union-bankrészvény 511.—, osztrák Länderbank 392 50, osztrák-magyar államvasut 619.50, elbavölgyi vasut 466.—, alpesi részvények 341 —. 20 frankos arany 19.04 londoni váltóár 239 30, bécsi tramway Litt. A. 238.50 Litt. B. 232.50, Lipótkohó —.—. Üzlettelen.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az itteni határidőpiacz ma hanyatló irányzatot követett. A külföldi jelentések általában lanyhák voltak s ez eladási kedvet idézett elő, a mit a budapesti tőzsde kedvezőtlen lefolyása is előmozditott. A kinálat különösen buzában volt tulnyomó, a mely czikk 8 fillért vesztett, rozs 4, tengeri 4—5 fillérrel hanyatlott. A lanyhaságtól érintetlenül még valamivel szilárdult a zab s 3 fillérrel emelkedett. Meglehetősen csöndes üzlet mellett köttetett: buza tavaszra 8 89—8.85, zab tavaszra 7 83—7.89—7 88, tengeri május—juniusra 5.85—5.83, rozs tavaszra 7.64—7.66, repcze január—februárra 13.50—13.75, repcze augusztus—szeptemberre 12.20—12 30 k. — Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 8.82—8 83, rozs tavaszra 7.62, zab tavaszra 7.86, tengeri május—juniusra 5.78—5.79 k.

A *szesz* ára ma élénk vételkedv következtében emelkedett. Elkelt 100 hektoliter kész kontingentált szesz, melyért 38 koronát és 1000 hektoliter, melyért 38.40 koronát fizettek s végül maradt 38.40 k. pénz és 38.60 korona áru.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, nov. 13 (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A tőzsde gyengén indult. A Köln. Ztg.-nak az a jelentése, hogy a szénszindikátusnál a készletek állandóan növekszenek, és az a hir, hogy a bányász-egyesületnél az első évnegyed eredménye sokkal kisebb a tavalyinál, a bányaértékek hanyatlását vonta maga után. Bankok jobban keltek, ellenben vasutak el voltak hanyagolva. Kanada-Pacific-részvények élénkek Londonra. A második tőzsdeórában az irányzat szilárd volt az állitólagos londoni békehirekre. Magánkamatláb 2⅜%.

Zárlatkor jegyeztetik 4·2%-os papirjáradék —.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 101 —, elbavölgyi vasut 98.—, magyar koronajáradék 93.90, osztrák-magyar államvasut 133.—, kassa-oderbergi vasut —.—, bécsi váltóár 85 25, magyar vasuti beruházási kölcsön 103.10, alpesi bányarészvény —.—, Disconto Commandit 172 75 általános villamossági Edison 178 25, gelsenkircheni 160.25, Laura-kohó 177.90 4·2%-os ezüstjáradék —.—, 4%-os magyar aranyjáradék 99.60, osztrák hitelrészvény 194.80, déli vasut 16.—, Károly Lajos-vasut 102.40, orosz bankjegyek 216.25, 4% uj orosz kölcsön —.—, török dohányrészvény —.—, olasz járadék 99.10, magyar hitelbank —.—, Dynamit Trust 149.60, Harpeni 156 90. Szilárd.

Berlin, nov. 13. (Esti tőzsde) Osztrák hitelrészvény 195 25, déli vasut 16.—, osztrák-magyar államvasut 133.—. Szilárd.

Frankfurt nov. 13. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 195.25, déli vasut 16.—, Disconto-Commandit 113.30, berlini Handelsgesellschaft 133.30, Harpeni 157.75, Laura-kohó —.—, magyar aranyjáradék —.—, osztrák aranyjáradék —.—, osztrák-magyar államvasut —.—, német bank 124.80, drezdai bank 120.—, gelsenkircheni 161.—, Hibernia 158.75, olasz járadék —.—, magyar koronajáradék —.—, osztrák ezüstjáradék —.—. Szilárd.

Hamburg, nov. 13 (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 195.35 Szilárd.

Hamburg, nov. 13. (Zárlat.) 4·2% ezüstjáradék 98 50, 1860. sorsjegy 140 50, osztrák déli vasut 15 75, 4%-os osztrák aranyjáradék 100.90, osztrák hitelrészvény 195 40. osztrák-magyar államvasut 132.50, olasz járadék 99.15, 4%-os magyar aranyjáradék 100.—. Szilárd.

Páris, nov. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *3 óra 40 perczkor záródnak:* Osztrák-magyar államvasut —.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.20, osztrák Länderbank —.—, 3%-os franczia járadék 100.72, ottoman-bank 516.—, 3½%-os franczia járadék 101.05, alpesi bányarészvények —.—, déli vasut —.—, 4%-os magyar aranyjáradék 101 95 párisi bankrészvény 975.—, olasz járadék 99.20, franczia törlesztési járadék —.—, osztrák földhitelintézeti részvény —.—, török dohányrészvény 296.—. Szabálytalan.

London, nov. 13. (Megnyitás.) Angol consol $91\frac{15}{16}$.

London, nov. 13. (Zárlat.) 2¾%-os angol consolok $91\frac{15}{16}$, spanyol járadék 69½, négyszázalékos magyar aranyjáradék 100.—, 4% os rupia 63¾, leszámitolási kamatláb 3⅜, bécsi váltóár —.—, déli vasut 3½, olasz járadék 98¾, négyszázalékos osztrák aranyjáradék —.—, Canada Pacific vasut 117, ezüst $26\frac{5}{16}$. Nyugodt.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

New-York, nov. 13 (Zárlat.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben $7\frac{15}{16}$ ($7\frac{15}{16}$ tegnap), gyapot novemberre 7.42 (7.45), gyapot februárra 7.43 (7.42), gyapot New-Orleansban helyben 7¼ (7¼). — *Petroleum:* Stand White Newyorkban 8.65 (8.65), petroleum Stand White Philadelphiában 8.60 (8.60), petroleum Rafined in Cases 8.75 (8.75), petroleum Credit Balances at Oil City 1.30 (1 30). *Zsir:* Western steamt 8.85 (8.90), zsir Rohe és Brothers 9 05 (9.10). — *Tengeri* irányzata szilárd. Tengeri novemberre —.— (—.—), tengeri deczemberre 66. — (66⅛), tengeri májusra 66⅞ (67⅛) *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi buza helyben 82⅜ (82¼), buza novemberre —.— (—.—), buza deczemberre 78⅞ (78⅞), buza márcziusra —.— (—.—), buza májusra 80⅝ (80⅝). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé* fair Rio 7. sz 7.— (7⅛), kávé novemberre 5.60 (5.45), kávé februárra 5.80 (5.42). — *Liszt* Spring Wheaclears 2.90 (2.90). *Czukor* 3¼ (3¼). — *Ón* 25.40 (25.42). — *Réz* 16⅞ (16⅞).

Chikago, nov. 13 (Zárlat.) *Buza* irányzata: szilárd. Buza novemberre 71¼ (71¼), buza deczemberre 71⅞ (72¾). — *Tengeri* irányzata: szilárd. Tengeri novemberre 59⅛ (57⅛). — *Zsir* deczemberre 8 50 (8.55), januárra 8.52 (8.55). — *Szalonna* short clear 8.25 (8 30). — *Sertéshus* januárra 14.95 (14 95)

Praga, nov 13. *Nyersczukor* Aussigban azonnal szállitva 19.55 k., deczemberre 19.60 k., finomitott készáru Prágában 84.— korona.

Hamburg, nov. 13. *Nyersczukor* novemberre 7.27, deczemberre 7.35, januárra 7.50, februárra 7.57, márcziusra 7.65, áprilisra 7.70, májusra 7.77, juniusra 7.82, juliusra 7 82, augusztusra 7.90, szeptember—októberre 8.—, novemberre 8.05 márka

Hamburg, nov. 13 *Kávé* deczemberre 37.—, márcziusra 38¼ májusra 39.—, szeptemberre 40 fillér fontonkint.

Magdeburg, nov. 13. A világ czukorkészlete 1,023.000 tonna (1900-ban 675.000 tonna), Németországban a bevermelt répára száraz idő volna kivánatos.

Berlin, nov. 13. Buza deczemberre 162.50, májusra 167.—, bágyadt; rozs deczemberre 138.25, májusra 142 50, bágyadt; zab deczemberre 145 75 májusra 148.75, bágyadt; tengeri deczemberre 134.25 májusra 125.50, nyugodt; olaj deczemberre 53 80, májusra 52.30, csendes; szesz (70-es) helyben 33.20.

Boroszló nov. 13. Buza helyben 17.30, sárga buza helyben 17 20, rozs helyben 15.—, zab helyben 13.80, repcze helyben 26.—, tengeri 100 kilonkint 13.75.

Köln, nov. 13. Olaj 59.50.

Páris, nov 13. *Buza* folyó hóra 20.75, deczemberre 21.05, deczembertől négy hóra 21.75 négy első hóra 22 10, renyhe; *rozs* folyó hóra 15 30, deczemberre 15.40, deczembertől négy hóra 15.75, négy első hóra 16.—, nyugodt; *liszt* fleur de Paris folyó hóra 26.50, novemberre 26 75, deczembertől négy hóra 27 55, négy első hóra 28 15, renyhe; *repczeolaj* folyó hóra 57 50, deczemberre 58 25, deczember—januárra 59 25, négy első hóra 58 80, nyugodt; *szesz* folyó hóra 27 50 deczemberre 27.75, négy első hóra 28.—, májustól négy hóra 29.—, szilárd; *nyers czukor* folyó hóra 19 25, deczemberre 19 75, állandó; *fehér czukor* folyó hóra 22⅝, deczemberre 23⅛, négy első hóra 23⅜, márcziustól négy hóra 23⅞, állandó; *finomitott czukor* folyó hóra 97.—, deczemberre 97.50. — Időjárás: Eső.

London, nov. 13. (Gabona-piacz.) Az irányzat általában nyugodt. Külföldi buza 3 p.-vel olcsóbb. Minden egyéb változatlan. Városi liszt 21 sh. 3 p. — 28 sh. Repczeolaj 26 sh. Tengeri 25 sh 9 p. Behozatal: buza 30.000, árpa 20.000, zab 80.000 q. — Az idő borus.

Szerkesztői üzenetek.

R. S. Ilyen törvényt vagy rendeletet nem ismerünk.

Felelős szerkesztő: **Dienes Márton.**

Tulajdonos és kiadó:

„Egyetértés" Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.

Igazgató: ***Erdős Armand.***

Napirend 1901 november 14.

Naptár: Csütörtökön, november 14. — Róm. kath.: Szerápion. — Prot.: Jukimd. — Görög-orosz: (november 1.) Kozm. — Zsidó: Kislev 3. — Nap kél: 6 óra 51 perczkor, nyugszik 4 óra 7 perczkor. — Hold kél: délelőtt 9 óra 23 perczkor, nyugszik: délután 6 óra 31 perczkor.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad d. u. 4 órakor.

A közoktatásügyi miniszter nem fogad

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Pestmegye közigazgatási bizottságának havi ülése a vármegyeházban.

A magyar földrajzi társaság ülése délután 5 órakor az akadémiában.

A magyar közgazdasági társaság ülése délután 6 órakor a Ferencziek bazárában.

A szabadelvü párt ismerkedő estélye este 8 órakor a Royal-szállóban.

A Fröbel nőegylet ünnepe délelőtt 11 órakor.

Mübarátok köre helyiségének megnyitása.

A közöshadseregbeli főellenőrzési szemlék a Mária Terézia laktanyában (Üllői-ut). A 69. gyalogezred tartozók közül az 1896—1900. években besorozottak és a haditengerészethez tartozók kerülnek szemlére

A magyar épitőmesterek egyesülete választmányának ülése délután 6 órakor a Ferencziek bazárában.

Nemzeti muzeum: Természetrajzi tár d. e. 9—1-ig. — Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Országos képtár az akadémiában zárva.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja d. e. 9—1 óráig.

Technológiai iparmuzeum kiállitása (VIII., József-körut 6. szám) nyitva d. e. 9 órától 1-ig.

Mezőgazdasági muzeum (kerepesi-ut 72.) d. e. 9—1-ig.

A földtani-intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) d. e. 10—1 óráig. Dijtalanul.

Közlekedési muzeum zárva.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparcsarnokban d. e. 9 órától d. u. 2 óráig.

A m. t. akadémia Goethe-szobája zárva.

Nemzeti Szalon állandó kiállitása d. e. 9 órától este 8-ig. Belépődij 50 fillér.

Vadászati kiállitás a városligeti fővárosi pavillonban reggel 8 órától este 8 óráig. Belépődij 60 fillér.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár d. e. 9—2-ig és d. u. 3—8-ig.

Az uj országház kupolacsarnoka és lépcsőháza d. e. 10—1 óráig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Egyetemi füvészkert (az üllői-uton) nyitva d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva 10—1-ig.

Magyar kir. kereskedelmi muzeum. *Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár* V., váczi-körut 32. szám. Hivatalos órák 9—2-ig. *A hazai termékek állandó kiállitása és a kereskedelemtörténeti gyüjtemény,* továbbá a *háziipari kiállitás* (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban. Nyitva: 9—12-ig és vasárnap d. e. 9 órától 13-ig. — A *külföldi kirendeltségek* központi üzletvezetősége (magyar kereskedelmi részvénytársaság V., váczi-körut 32.)

IDEGENEK NÉVSORA.

Erzsébet királyné szálloda és pension. Schwela G. B.-Bánya. — Buszkup B. Ozdin. — Almássy A. Lugos. Potyondy B.-né T.-Bicske. — Kostiha L. Bécs. — Székely F.-né K.-Vásárhely. — Rónay J. Gyorok. — Derfinyak S. Szőllős. — Dotter Gy. Pozsony. — Herczeg K. Kassa. Stendl J. Zágráb. — Kisfaludy V. Hatvan. Kopernitzky Gy. Homok. Gobel L. Kosd. — Fehér J. Bucsu. — Laboda A. Pozsony. Tripovsky J. Győr.

Nádor szálloda. Weisz J. R.-Szombat. — Keil M. Berlin. Wurmbrandt K. N.-Szombat. — Herzog J. Temesvár. Scheiber K. Nyiregyháza. — Kumert J. Szászrégen. — Talian K. Isaszeg. — Walter H. Nyitra. Heim L. Széplak. Kutschera F. Prága. — Santner K. Sziszek. — Szabó G. Szeged. Schön A. Szigetvár. — Gerhart L. Szt.-Tamás. — Hübner N. Nagy-Szeben. — Scheidl K. Fehértemplom. — Angyal V. Szatmár. Özv. Benkovits és fia B.-Endréd. — Szilágyi K. Kassa.

Pannonia szálloda. Sontag P. Horpács. — Rohrer K. Bécs. — Chiovani V. Vasat. — Ivánka O.-né Karpegécz. Veres J. Orosháza. — Mezőssy B. Ujfehértó. — Czobor Gy. Komárom. — Rimler L. L.-Szt.-Miklós. — Okolicsanyi L. Berczel. — Fehér A. Szolnok. — Fay S.-né B.-Gyarmat. Gál F. Sz.-Cseh. — Dr. Ehrlich S. Eger. — Nagy L. N.-Károly. Dr. Bozoky A.-né K.-Szt.-Miklós. — Dr. Egersdorfer S. Zágráb. Sárközy K. K.-Körös. — Fekete S. Zenta. — Cornea M. Apadna. — Hubay Gy. Nyék. — Kelemen P. Hertelendyfalva. Kristo M. N.-Várad. — Koós B. A.-Zsadány. — Horthy B. M.-Kászony. — Pick R. Polgárdi. — Rajman K. Szilfamajor. Einzig B. Brassó. — Katz I. Hort. — Deutsch M. Déva.

Metropole szálloda. Sand J. Budweis. Weswart Linz. Reiss M., Stand J. Lemberg. — Neufeld S., Glaser I. Bécs. Nádas R. Szombathely. — Halasy T. Debreczen. — Sinay T. Sopron. — Siess Gy. és neje P.-Vacs. — Trautner L.-né és huga Miskolcz. — Balla M. B.-Gyarmat. — Unger H. és leánya Gyékényes. — Goldstein N., Schwarcz T. Zimony. Schey I. Boldogaszony. — Csoknyay D. Pápa. — Simonyi Gy. és neje Szirák. — Mayer J. Ujvidék. — Hoffer L. Dombovár. — Pfeifer Gy. Győr. Strelinger G. Szatmár. Szilasy K. Szabadka. — Villecz M. B.-Ujfalu. Krsó J.-né Beregszász. Glair V. Nyitra. — Földes T. és neje Sz.-Sebes. — Kolt L. S.-Vásárhely. — Kohn G. N.-Bajom. — Fleiner S. Kaposvár. Weisz A. Dobsina. — Oravecz M., Terray Gy. Rozsnyó.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Évi b. 126 Havi b. 8.

Budapest, 1901 nov. 14-én.

A bibliás ember.

Zenés szinjáték 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét szerzette Kienzl Vilmos. Forditotta Radó Antal.

Személyek:

Kurátor	Szendrői
Marta	Kaczér M.
Magdolna	Valent
János	Beck
Mátyás	Broulik
Xavér	Dalnoki
Antal	Hegedüs
Frigyes	Kornai
Neje	Berts M.
Hubertné	Lukács
Jancsi	Gábor
Az éji őr	Ney B.
Rongyszedőnő	Rózsa

Kezdete 7 órakor

NEMZETI SZINHÁZ.

Évi bérlet 185.

Budapest, 1901 nov. 14-én.

A bölcső.

Szinmü 3 felvonásban. Irta Brieux. Ford Gábor Ignácz.

Személyek:

Marsanne	Vizvári
Marsannené	Rákosi
Girien	Ivánfi
Laurence	Márkus
Chantrez	Mihályfi
Dr. Mossiac	Somló
Apácza	Dömjén
Louise	Boros

Ezt követi:

Kolostorból.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Szigeti József.

Személyek:

Coralie grófnő	Maróthy M.
Oszkár gróf	Dezső
Iván	Váradi

Kezdete 7½ órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Igazgató Feld Zsigmond.

Budapest, 1901 nov. 14-én.

Zárva.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1901 nov. 14-én.

Másodszor:

Üzenet a Marsból.

Látványos szinmü 3 felv. Irta: Ganthony Richard. Forditotta: Fái J. Béla.

Személyek:

Mars lakó	Kazaliczky
Horasz Parker	Tapolczai
Miss Martha	R. Rostagni
Minnie	B. Lenkei
Arthur Dissey	Bihari
Dr. Chapman	Bárdi
Csavargó	Balassa
Sir Edward V.	Szerémy
Ferguson	Vendrei
Bella	F. Pécsi
Perdita	Varga
Jim	Győző
Polly	Kürthi
Egy asszony	P. Jeney
Rendőr	Rónaszéki
Joe	Nánássy
Egy munkás	Dayka

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Idény b. 14. Havi b. 8.

Budapest 1901 nov. 14-én.

Rosenkranz és Güldenstern.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Ford. Csiky G.

Személyek:

Liebenstein hg.	Gyenes
Ernő gróf fia	Náday B.
Rosenkranz	Náday
Kienborn	Lendvayné
Clarisse	Nagy
Düring	Szigeti
Vilma	Vizvári M
Schallenberg	Mészáros
Schmählich	Zilahi
Sanftleben	Ujházi
Ernő	Paulay
Egy angol	Kőrösmezei
Schleich	Latabár
Charles	Faludi
Gertrud	Keczeri
Pinczér	Nárczisz

Kezdete 7 órakor

NÉPSZINHÁZ.
Budapest, 1901 nov. 14-én.
A Gyimesi vadvirág.
Pályadijat nyert népszinmű 3 felvonásban. Irta Géczy I.
Személyek:

Balánka János	Horváth
Örzse	Delliné
Imre	Szirmai
Mária	Kápolnai
Özv. Fábiánné	Siposné
Gyurka	Vidor
Rab-Prezsmer	Szerdahelyi
Magdolna	Blaha
Plébános	Delli
Törpe Csura	Szabó
Csuráné	Izsóné
Marczi	Ujvári
Bigyó	Tollagi
Bigyóné	Boránd
Csörgő István	Kovács

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHAZ.
Budapest, 1901 nov. 14-én.
A svihákok.
Operett előjátékkal és két felv. Szövegét irták Lindau és Kren. Ford. Feld Aurél és Mérei A. Zene Ziehrertől.
Személyek:

Gilka	Boross
Mimi	Szoyer
Blitz Fritz	Sziklai
Berta	Ledofsky
Vendéglős	Iványi
Anna	Turcsányi
Roland	Farkas
Wondracsek	Szadai
Rodenstein	Margó
Muggenheim	Dóry
Malter Prém	Delly
Kampel	Mátrai
Kampelné	Sellő
Krepelka	Stoll
Zaftics	Hegyi
Hornyicsek	Erdős
Finkelstein	Kunossi

Kezdete 7½ órakor.

Uránia
Magyar tudományos szinház.
Budapest, 1901 nov. 14-én.
A magyar lant.
Kezdete 7½ órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ
Budapest, 1901 nov. 14-én.
Dolovai nábob leánya.
Kezdete ½8 órakor.

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház müsora: *Pénteken* nincs előadás. *Szombaton* Észak csillaga. *Vasárnap* Tristan és Izolde (először).

A nemzeti szinház müsora: *Pénteken* A vörös talár. *Szombaton* Hannele — A nevelő. *Vasárnap* d. u. III. Richard, este A bor.

A népszinház müsora: *Pénteken* Teréz kapitány (először). *Szombaton* Teréz kapitány (másodszor). *Vasárnap* d. u. A toloncz, este Teréz kapitány (harmadszor).

A várszinház müsora: *Pénteken* A zsidónő. *Szombaton* A nagy Galeotto.

A vigszinház müsora: *Pénteken* Üzenet a Marsból. *Szombaton* Szivem! *Vasárnap* d. u. Ocskay brigadéros. este Üzenet a Marsból.

A magyar szinház müsora: *Pénteken* A gésák. *Szombaton* A gésák. *Vasárnap* d. u. Svihákok, este A gésák.

A Kisfaludy-szinház müsora: *Pénteken* Nincs előadás. *Szombaton* A czigány. *Vasárnap* d. u. Náni, este Pénz és becsület.

Az Uránia-szinház müsora: *Pénteken* A magyar lant (másodszor). *Szombaton* A magyar lant (harmadszor).

Fővárosi Orfeum
(Nagymező-utcza 17.) 42531
HELOISA TITCOMB
amerikai énekesnő.
MARIOT
német komikus.
PAULTON és DOLEY
kerékpározók.
Lorette, Filippis, Maisanos, Soltész, Arcansas, Conchas, Pronays, Vanola, 3 Harweys, Trombetta, Czigányélet, Kosmográf.
Előadás után a téli kertben VÖRÖS ELEK zenekara hangversenyez.
Az előadás 8 órakor kezdődik.

A fonograph.

A fonograph manapság már olyan olcsó, hogy mindenki vásárolhat magának egyet. Az a jó benne, hogy olcsó pénzért nagy emberek mondásait, hires énekesnők dalait hallhatja az ember akkor, a mikor akarja, csodás egy találmány, melynek még az a haszna is megvan, hogy tanulságos és hasznos igazságokat könnyü szerrel el lehet vele terjeszteni, mert hiába, az élő szó jobban hat az emberre, mint az irás. Igy minden fonographba be kellett volna mondani ez arany mondást, hogy a ki fönyereményt akar nyerni a Hecht bankház tüneményes szerencséje folytán, vásároljon osztálysorsjegyet a Hecht bankháznál, Budapest, Ferencziek-tere 6. és Erzsébet-körut 32. Huzás november 21. és 22. Egész sorsjegy 6 frt, fél 3 frt, negyed 1 frt 50, nyolczad 75 kr. 42593

Folies Moderne
Kerepesi-ut 63. sz.
Ma fél 10 órakor
Az Aranyosi család.
Eredeti bohózat. Irta **Modern.**
11 órakor:
Pinkász & Co.
Német bohózat. Irta **Teuplein Louis.**

Pinkász Saló, ruhakereskedő	Müller ur
Rosl, leánya	Halmi k. a.
Krempenschlag Áron, társa	Fleischmann ur.
Knoblauch Simon, factotum	Halmi ur
Kaiser Erich, postahivatalnok	Roland ur
Scherneisl Laurenczia, zongoratanitónő	Müllerné
Sumses Rudi	Hegyi ur
Leni, mosónő	Werner k. a.

Történik a Petőfi-utczában jelenben.
Pénztárnyitás d. e. 11—12, d. u. 3—5, este 7 órakor.
Előadás kezdete 8½ órakor.
A téli kertben éjjeli 12 órától hangverseny szabad bemenet mellett.

Bernstein Sándor
kárpitos és diszitő eddig V., Nádor-utcza 5.
most kizárólag Királybazár **Ferencziek-tere 3.**
42506

Fényképészeti müterem megnyitása!

Alulirt bátorkodom a székesfővárosi és vidéki nagyközönséget értesiteni, hogy **Budapest, IV. ker., Eskü-ut 6. szám alatt** (Kigyó-utcza 5.), Ő fensége Klotild csász. és kir. főherczegnő bérpalotájában, a jelenkor igényeinek megfelelő fényképészeti mütermet rendeztem be s a mai napon megnyitottam. Minthogy ugy a székesfővárosban, valamint nagyobb vidéki városokban éveken át elsőrendü mütermekkel birtam, azon helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő igényeket is kielégithetem. Készitek fényképeket medaillontól egész életnagyságig fényes vagy matt papiron, ugyszintén platin és aquarell képeket, nagyitásokat bármely régi fénykép után müvészies kivitelben mérsékelt árak mellett. A nagyérdemü közönség megtisztelő kegyes pártfogását kérve

mély tisztelettel
FODOR JÓZSEF
fényképész
Budapest, IV. ker., Eskü-ut 6. szám.
Szabad lift használat. 42583

Halálos itélet!
„MORT"
poloska-irtó szesz
kiválóan sikerült vegyi összetételénél fogva, fölülmulja az összes eddig létező szereket, amennyiben nemcsak a poloskát, hanem azok petéit is véglegesen kiirtja, a „MORT" legcsekélyebb foltot sem hagy hátra, tehát még a legfinomabb butoroknál és tapétáknál is bátran használható.
Egy üveg ára 40, 80, 120 és 250 fillér.

„MORT" mindennemü rovartirtópor.
Poloskák, bolhák, legyek, szunyogok stb. legbiztosabban ható ellenszere. — **Ezen por kiváló szolgálatot tesz moly elleni védekezésnél.**
Egy doboz ára 40, 80 és 160 fillér.

„MORT" csotány és svábbogárirtó por
az egyedüli szer, melynek segitségével ezen kellemetlen férgeket 1—2 nap alatt teljesen kipusztithatjuk. — **E porral kezelt helyiségekben a féreg nem mutatkozik többé! Nem mérges!**
Egy doboz ára 40, 80 és 160 fillér.

Gyári főraktár: 11491
MAJTHÉNYI BÉLA
droguista és vegykészitmények üzletében
Budapest, IV., Egyetem-utcza 11.
(a Gróf Károlyi palotával szemben)
a m. kir. honvéd csapatok és intézetek szerz. szállitója.
Mindennemü bel- és külföldi gyógyáru különlegességek, angol- és franczia illatszerek és pipereczikkek, vegykészitmények, háztartási, gazdasági és állatgyógyászati czikkek raktára.
Padlófényesitő szerek.
Tea, rum, cognac, cacao és csokoládé.
Rum és likör készitéséhez való anyagok.

PERL és KLEIN
selyem-, bársony- és nöidivat-áruháza
Budapest, Bécsi-utcza 5.
a tisztelt hölgyközönség figyelmét felhivja
őszi és téli ujdonságaira.
A karácsonyi vásár
nálunk már kezdetét vette és ez alkalommal az eddig raktáron volt **összes áruink olcsó szabott árakon** adatnak el.
Mintákkal vidékre bérmentve szivesen szolgálunk. 42582

Vizállás, 1901 nov. 13-án.

	Vizállás	Változás	
Inn			
Schärding	+ 25		1
Duna			
Passau	+ 105	>	1
Linz	— 145	<	5
Bécs	— 128		
Pozsony	+ 51	<	2
Komárom	+ 162	>	6
Budapest	+ 52	<	2
D.-Földvár			
Mohács	+ 53	<	5
Gombos	+ 126	<	6
Ujvidék	+ 71	<	7
Zimony	+ 115	<	26
Pancsova	+ 78	<	20
Drenkova	+ 84	<	12
Orsova	+ 170	<	10
Vág			
Szered	+ 40		
Rába			
Győr	+ 140	<	1
Dráva			
Zákány	— 28		
Barcs	+ 8	<	1
Eszék	+ 24	<	2
Száva			
Sziszek	+ 42	<	18
Mitrovicza	+ 170	<	15
Béga			
Kisszető	+ 60	<	2
Temesvár	— 60	<	4
N.-Becskerek	— 40	<	2
Tisza			
M.-Sziget	+ 20		
Tekeháza	— 18	<	2
Tisza-Ujlak	— 52		
V.-Namény	— 88	<	10
Záhony (Csap)	— 168	<	8
Tokaj	— 86		
Tisza-Füred	— 66		
Szolnok	— 82	<	4
Csongrád	— 132	<	2
Szeged	— 56	<	3
Török-Becse	— 82	<	1
Titel	+ 78	<	7
Körös			
Sebes: N.-Várad	— 18		
Fekete: Tenke	— 17		
Fehér: B.-Jenő	— 30		
Kettős: Békés	+ 10		
Hármas: Gyoma	— 32	<	4
Maros			
Arad	— 124	>	6
Makó	— 26		

Jegyek magyarázata: + null fölött, — null alatt. > árad a < apadat.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1901 nov. 13-án reggel 7 órakor.

Az északnyugati depresszió kelet felé vonulva, az Északi tenger és Dánia felett helyezkedett el, ellenben a magas légnyomás délkeleten tartózkodik.

A hőmérséklet eloszlásában északkeleten és délnyugaton még egyre tart az éles ellentét. Jelentékeny esők voltak Németország partvidékein és Dániában, hol igen élénk szelek is fujtak.

Hazánkban az idő változóan felhős és száraz volt. A hőmérséklet délnyugaton és az Alföldön jelentékenyen emelkedett; északon helyenként és Erdélyben mindenütt voltak éjjeli fagyok.

Prognózis: Nyugatról növekedő borulással enyhébb idő várható; délkelet kivételével helyenkint esővel s keleten még éjjeli fagygyal.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya	és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérsék maxi.	mini.
Akna-Szlatina	60·7	+ 4.7	E	2	4	—	5	—1
Szatmár	59·8	+ 2.1	SW	3	3	—	5	1
Eger	59·5	+ 6.0	N	1	1	—	8	—4
Ungvár	59·0	+ 5.7	SE	3	4	—	5	3
Késmárk	5?·8	+ 2.6	S	4	0	—	—	—
Árvaváralja	58·0	— 1.4	SW	1	1	—	5	—2
Selmeczbánya	57·3	+ 1.8	SW	0	∞	—	6	2
Budapest	5?·3	+ 2.0	—		≡	—	9	3
Ó-Gyalla	56·2	+ 0.8	SE	1	0	—	13	1
Magyar-Óvár	56·4	— 1.2	S	1	0	—	10	—2
Sopron	56·5	— 3.0	SW	1	≡	—	9	—4
Herény	55·9	— 0.5	SW	2	0	—	9	—1
Keszthely	56·5	+ 6.6	S	1	0	—	10	2
Pécs	58·5	+ 7.9	NW	2	4	—	11	6
Eszék	58·6	+ 2.2	SW	1	1	—	14	2
Zágráb	57·5	+ ?.1	W	2	0	—	9	7
Komárom	56·2	+ 1.0	E	1	0	▬	12	1
Fiume	59·4	+ 9.5	—		2	—	14	8
Cirkvenica	59·1	+ 11.8	NE	1	3	—	14	9
Debreczen	60·8	+ 6.4	SW	4	4	—	10	5
Kis-Kartal	—	—	—		—	—	—	—
Szolnok	—	—	—		—	—	—	—
Szeged	58·9	+ 6.2	S	2	4	—	10	2
Arad	60·4	+ 7.0	SE	4	3	—	8	6
Zsombolya	59·4	+ 6.0	SE	2	4	—	10	5
Temesvár	60·3	+ 7.6	S	2	4	—	9	4
Versecz	—	—	—		—	—	—	—
Drenkova	62·4	+ 1.6	NE	1	4	—	10	—1
Nagy-Várad	59·4	+ 8.0	S	4	4	—	9	3
Kolozsvár	62·8	— 0.2	N	1	3	—	5	—5
Nagy-Szeben	62·7	— 1.4	SE	1	3	—	8	—6
Bécs	55·7	— 0.4	SW	1	≡	—	10	—2
Salzburg	55·1	+ 5.2	S	2	0	—	8	2
Klagenfurt	60·9	— 2.2	NE	1	0	—	2	—6
Póla	—	—	—		—	—	—	—
Lesina	60·6	+ 14.2	ESE	3	4	4	16	8
Hamburg	43·2	+ 6.6	SSW	4	◉	12	—	—
Berlin	42·0	+ 6.8	SW	2	◉	1	—	—
Zürich	55·5	+ 2.2	S	2	3	—	—	—
Biarritz	50·8	+ 15.2	S	6	4	—	16	9
Nizza	48·9	+ 10.6	—		◉	—	14	7
Páris	46·8	+ 9.0	NW	4	4	—	9	5
Christiansund	5?·4	— 2.1	SE	4	0	—	—	—
Stockholm	55·3	— 7.7	—		≡	—	—	—
Szent-Pétervár	52·0	— 4.1	NW	2	3	—	—	—
Varsó	51·5	+ 2.8	WSW	1	4	8	—	—
Moszkva	54·4	— 5.7	W	2	4	—	—	—
Kiev	5?·1	+ 4.6	SW	1	4	1	—	—
Sarajevo	65·6	— 0.2	SW	2	4	—	9	—2
Sulina	62·5	+ 5.8	SW	1	0	—	13	—5
Szofia	65·9	— 2.4	—		0	—	2	—2
Athen	64·0	+ 13.3	—		2	—	17	10
Torino	60·3	+ 4.3	—		1	—	9	4
Florencz	60·5	+ 9.0	W	0	◉	—	14	8
Róma	61·7	+ 7.1	N	1	1	—	14	7
Nápoly	61·3	+ 13.0	NE	0	3	8	17	12
Brindisi	61·4	+ 11.7	ESE	4	2	—	14	3
Palermo	62·2	+ 15.0	S	3	4	2	19	9
Malta	—	—	—		—	—	—	—

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ◉ = eső, ✱ = hó, ≡ = köd, ☈ = zivatar.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése 1901. november 13.

Időjárás szép	Vizállás reggel 7 órakor 69 cm.	Hőmérő reggel 7 órakor + 2 C.	Légsulymérő reg. 7 ó. 762 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonanemüek. — Árak koronaértékben.

a) Kész áru.

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 klgr.-kint. — A minőségi suly hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	74		75		76		77		78		79		80		81	
tiszavidéki	—.—	—.—	8.20	8.35	8.25	8.40	8.30	8.45	8.55	8.55	8.50	8.65	8.65	8.80	—.—	—.—
uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
fehérm.	—.—	—.—	8.20	8.35	8.25	8.40	8.30	8.45	8.35	8.55	8.50	8.65	8.65	8.80	—.—	—.—
uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
pestvidéki	—.—	—.—	8.15	8.30	8.20	8.35	8.25	8.40	8.30	8.50	8.45	8.60	8.60	8.70	—.—	—.—
uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bánság	7.85	8.05	8.10	8.25	8.15	8.30	8.20	8.35	8.25	8.45	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bácskai	8.15	8.20	8.30	8.45	8.35	8.40	8.40	8.55	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
szerb átm.	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
román	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bolgár	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Minőség	Árfolyam kor.-tól	kor.-ig
Rozs 50 kg.-kint	Elsőrendű	7.—	7.10
	Középminőségű	6.80	7.—
Árpa 50 kg.-kint	Takarmány, elsőrendű	6.—	6.20
	" másodrendű	5.85	6.—
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	" felsőmagyarországi	—.—	—.—
	" dunántuli	—.—	—.—
Köles 50 kg.-kint	—	4.50	4.70
Zab 50 kg.-kint	Elsőrendű	7.35	7.50
	Középminőségű	7.20	7.35
Tengeri 50 kg.-kint	Belföldi	5.45	5.50
	Román v. bolgár	5.45	5.50
	Cinquantin	6.25	6.35
	Fehér	5.45	5.50
Repcze 50 kg.-kint	Káposzta	—.—	—.—
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Pénz korona	Áru korona
Magyar buza 50 kg.-kint	1901 október	—.—	—.—
	1902 április	—.—	—.—
Buza 50 kg.-kint	1901 junius	—.—	—.—
	" október	—.—	—.—
	" május	—.—	—.—
	1902 április	8.61	8.62
Rozs 50 kg.-kint	1901 október	—.—	—.—
	" május	—.—	—.—
	1902 április	7.34	7.35
Tengeri 50 kg.-kint	1901 szept.	—.—	—.—
	" október	—.—	—.—
	1902 május	6.50	6.51
Zab 50 kg.-kint	1901 október	—.—	—.—
	1902 április	7.51	7.52
	" május	—.—	—.—
Kap.-repcze 50 kg.-kint	1901 augusztus	—.—	—.—
	" február	11.80	11.90

II. Leszámoló árfolyamok

Buza 50 kg.-kint	—.—
Rozs 50 kg.-kint	—.—
Tengeri 50 kg.-kint	—.—
Zab 50 kg.-kint	—.—
Árpa	—.—
Kap.-Repcze	—.—

IV. Hajózási fuvardij.

	Honnan	fillér
Duna	Pancsova	50—54
	Ujvidék	40—44
	Bezdan	28—32
	Kalocsa	26—30
	D.-Földvár	24—26
Tisza	Szentes	56—62
	Szeged	52—56
	Zenta	48—52
	Titel	44—48
Száva	Mitrovicz	64—68
Béga	Temesvár	80—84
	N.-Becsk.	52—56

A fuvardij 100 kilogrammonkint a szállitási adóval és a biztositási dijjal értetik. Győrbe a fuvardijtétel 20 fillérrel magasabb.

III. Különféle termények.

Ár 100 kilogrammonkint.

	Faj		Pénz korona	Áru korona
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Disznózsir	budapesti	51.—	51.50
		vidéki	—.—	—.—
50 kg.-kint	Szalonna	magyar la légenszáritott vidéki	—.—	—.—
		városi légenszáritott, 4 darabos	43.—	43.50
		" " 3 "	44.50	45.—
		füstölt	—.—	—.—
Zsákkal együtt göngysuly tisztasuly helyett. Minőség 600 grammonkint 50 kg.-kint	Szilva	bosznia, 1901 évi, usance-minőség	14.50	15.—
		" " 100 darabos	15.50	16.—
		" " 85	16.25	16.75
		szerbia, " usance-minőség	14.50	15.—
		" " 100 darabos	15.50	16.—
		" " 85	16.—	16.25
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Szilvaiz	szlavoniai 1901	—.—	—.—
		szerbiai 1901	17.—	17.50
50 kg.-kint	Heremag	luczerna magyar, 1901	41.—	48.—
		lohere aproszemü 1901	39.—	43.—
		" középszemü 1901	45.—	47.—
		" nagyszemü 1901	48.—	52.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	áru
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 100, 500, 1000 ar. frt névért. drbok, adóm. 100 ar. frt = 240 k.	118.10	118.60
4 %	Aranyjáradék, 10,000 ar. frt névért. dbokb. adóm. 10,000 ar. frt = 24.000 k.	—.—	—.—
4 %	Aranyjáradék, adómentes, 100 ar. frt = 240 k. nov. k.	118.10	118.60
3½ %	Koronaértékü járadék, adómentes	83.50	84.—
4 %	" " "	92.95	93.35
4 %	" " nov. v.	—.—	—.—
4 %	" " nov. v.	93.—	93.10
4½ %	1876. kel. vas. államk. ar. frtb. 100 ar. frt = 240 k.	119.—	120.—
4½ %	1889. államv. aranyk., adóm. 100 ar. frt = 240 k.	121.25	122.25
4½ %	1889. évi államvasuti ezüstkölcsön	100.25	101.25
3 %	Államk. vask. czelj. ar. adóm., 10 f. sterl. = 240 k.	82.50	83.50
—	1870. nyereménysk., 100 frtos drb 100 frt = 200 k.	178.50	180.50
—	1870. " 50 " 50 frt = 100 k.	178.50	180.50
4½ %	Magyar regale-kárt. kötvény, adómentes	99.85	100.60
4½ %	Horvát-szlavon "	99.75	100.55
4 %	Magyar földtehermentesitési kötvény, adómentes	93.25	94.25
4 %	Horvát-szlavon " "	93.50	94.50
4 %	Tiszai és szegedi nyeremk. adóm., 100 frt = 200 k.	144.—	146.—
4⁵⁵/₁₀₀ %	Horvát-szlavon jelz. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—
	b) Osztrák államadósság.		
4²/₁₀ %	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	98.20	98.80
4²/₁₀ %	" " május—november	98.30	98.80
4²/₁₀ %	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	98.15	98.65
4²/₁₀ %	" " április—október	98.15	98.65
4 %	Aranyj., adóm., ar. frtban, 100 ar. frt = 240 k.	118.90	119.40
4 %	Koronaértékü járadék	95.25	95.75
3²/₁₀ %	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt. p. p. = 525 k.	190.50	192.50
4 %	" 1860. 500 o. é. = 1000 k.	138.50	140.50
—	" 1860. 100 " = 200 k.	170.—	172.—
	" 1864. 100 " = 200 k.	218.—	220.—
	" 1864. 50 " = 100 k.	218.—	220.—
	II. Más kölcsönök.		
6 %	Bolgár államv. zálogkölcsön 100 ar. frt = 240 k.	97.—	98.—
4 %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	87.—	88.—
4½ %	Bosnyák-herczegov. orsz. vasuti kölcs. 1898. évről	98.—	98.50
4½ %	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	97.50	98.50
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	87.40	87.90
4 %	Temes-bégavölgyi vizszab. társ. kölcsöne	93.—	94.—
	III. Záloglevelek és kölcsönkötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½ %	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	97.50	98.50
4½ %	Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár frtban	97.50	98.50
4 %	" " "	88.—	89.—
6 %	Egyes. tégla- és czementgyár r.-t. elsőbbs. k.	102.—	103.—
4½ %	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. köles. köt.	97.—	98.—
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint. frtban	101.—	102.—
5 %	" " 50½ évre	101.—	102.—
4½ %	" " 50½ évre frtban	97.—	98.—
4 ½	M. agr.- és járadékbank r.-t. szőlőkötv.	97.—	98.—
4½ %	" " járadékjegy visszafiz. 102%	96.—	97.—
4½ %	" " Záloglevél koronaértékben	97.—	98.—
4½ %	M. ált. kőszénb. r.-t. els. k. 41 é. 100 frk.-kint	—.—	—.—
4½ %	Magyar földhitelint. o. é. frtban	99.80	100.80
4 %	" " 41 évre	92.—	93.—
4 %	" " koronaértékben 50 évre	82.—	83.—
3½ %	" " koronaértékben 68 évre	82.—	83.—
4 %	" " szabály. és talajjav. frtban	91.50	92.50
4½ %	Magyar helyiérd. vasutak kötv. 50½ évre	95.25	96.25
4 %	" " " 50 évre	90.—	91.—
4 %	" " " 50 évre 105%	91.50	92.50
4½ %	Magyar jelzáloghitelbank frtban	97.50	98.50
4½ %	" " 50 évre	97.50	98.50
4 %	" " frtban	92.25	93.25
4 %	" " 60 évre	90.50	91.50
4½ %	" " közs. kötv. 60 évre frtban	97.25	98.25
4½ %	" " közs. kötv. 50 évre	97.25	98.25
4 %	" " közs. kötv. 50 évre frtban	92.25	93.25
4 %	" " közs. k. 60 é., vf. 110 frt.	99.—	100.—
3½ %	" " k. k. 60 é. 100 frk. = 96 k.	—.—	—.—
4 %	" " nyer.-kötv.	121.—	123.—
4 %	" " osztr. felülb.	123.—	125.—
3 %	" " nyer.-kötv.	103.50	105.—
4½ %	Magyar országos közp. takarékpénzt 40 é. frtban	97.25	98.25
4½ %	" " " 50 é.	97.25	98.25
4 %	" " "	88.—	89.—
4½ %	M. takarékp. közp. jelzálogb. 1, 2, 3, 6, 7, 8. kib.	97.25	98.25
4½ %	" " 4., 5. kib.	94.—	95.—
4 %	" "	85.50	86.—
4½ %	" " közs. kötv.	96.—	97.—
4 %	" "	86.50	87.50
5 %	Országos központi hitelszövetkezet kötv.	100.—	101.—
4 %	Osztrák-magyar bank 40½ évre frtban	99.—	100.—
4 %	" " 50 évre	99.—	100.—
4½ %	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv. 50 évre	98.25	99.25
4 %	" " frtban	91.50	92.50
4½ %	" " zálogl. 50 évre	—.—	—.—
4	" "	92.—	93.—
4½ %	Pesti m. keresk. bank frtban	97.50	98.25
4 %	" "	92.—	93.—
4½ %	" " közs. kötv. 50½ évre	97.50	98.50
4½ %	" " közs. k. visszf. 110% frtb	102.—	103.—
4 %	" " közs. k. visszf. 105%	93.—	94.—
	b) Vidéki és külföldi int. kibocsátásai.		
5 %	Albina takarék és hitelintézet	101.—	102.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 évre	—.—	—.—
5 %	" " 40 é. visszafiz. 110%	—.—	—.—
5½ %	" " 40 évre	—.—	—.—
4½ %	Aradmegyei takarékpénztár	98.—	99.—
5 %	Bosnyák-herczeg. szabad. orsz. bank 20 évre	—.—	—.—
5 %	" " 30 évre	102.50	103.50
4½ %	Debreczeni első takarékpénztár	97.—	98.—
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	99.—	100.—
4½ %	" " 40 évre visszafiz.	98.50	99.50
4½ %	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	98.75	99.75
4½ %	" " közs. kötv.	98.50	99.50
5 %	Nagyszeb. ált. takp. 31½ é., vissz. 110%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, vissz. 106%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, III. kib.	101.75	102.25
4½ %	" " 35 évre, IV. kib.	98.25	99.25
5 %	Nagyszebeni földhitelintézet	102.—	103.—
5½ %	" "	106.—	107.—
6 %	" "	106.—	107.—
4½ %	" " VI. kib.	98.25	99.25
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	128.—	130.—
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
4½ %	" "	96.25	97.25
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½ %	Adria m. kir. tengerhajózási részvényt.	97.50	98.50
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	95.50	96.50
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	95.—	96.—
4 %	Budapest-pécsi vasut	91.30	92.30
4 %	Déli vasut 100 márka = 118 k.	111.50	112.50
4 %	" 1900. évi kib. 100 frankonkint	—.—	—.—
6 %	Első cs. kir. sz. b. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889,	95.—	96.—
4 %	" " 1889, 100 m. = 118 k.	113.—	114.—
4 %	" " 1891,	94.80	95.80
4 %	" " 1891, 100 m. = 118 k.	113.—	114.—
4 %	" " (oszt. von.) 1889. ez.	95.50	96.50
4½ %	Magyar folyam- és tengerhajózási r. t.	98.50	99.—
5 %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	106.—	107.—
5 %	" " II. kib.	106.—	107.—
4 %	" " ezüst	93.—	94.—
5 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr-gráczi vonal)	105.—	106.—
5 %	" " 1874. kib.	105.—	106.—
4½ %	Magyar v. els. k. beruh. szélra, 100 m. = 118 k.	119.—	120.—
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1888. 100 m. = 118 k.	—.—	—.—
3 %	" " X. kib. 1885 100 fr. = 96 k.	—.—	—.—
4½ %	Torontáli helyi érdekü vasutak	96.25	97.25

Osztalék 1900-ra	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz (koronaérték)	áru
	V. Bankok részvényei.			
15.—	Angol-osztrák bank	210	260.—	262.—
10.—	Budapesti bankegyesület	200	130.—	132.—
20.—	Első magyar iparbank	300	315.—	320.—
9.60	Fiumei hitelbank	160	147.—	148.—
60.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet	2000	—.—	—.—
12.—	Hazai bank-részvény-társaság	200	210.—	212.—
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt.	200	200.—	202.—
15.—	Horvát kereskedelmi bank	240	—.—	—.—
30.—	Horvát leszámitoló bank	400	—.—	—.—
11.—	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	300	203.—	205.—
36.—	Magyar általános hitelbank	400	406.—	408.—
36.—	" " nov. k.	400	634.—	635.—
10.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	200	—.—	—.—
10.—	" " nov. k.	200	61.—	63.—
frs 25	Magyar jelzáloghitelbank	240	—.—	—.—
frs 25	Magyar jelzáloghitelbank nov. k.	240	441.—	442.—
30.—	Magyar kereskedelmi r. t.		420.—	430.—
24.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400 K.	—.—	—.—
24.—	" " nov. k.	400	402.50	403.—
50.—	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja	1000	910.—	920.—
32.—	Osztrák hitelintézet	320	—.—	—.—
32.—	Osztrák hitelintézet nov. v.	320	618.—	616.50
79.70	Osztrák-magyar bank	1200	1602.—	1612.—
140.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	1000	2390.—	2400.—
30.—	Unionbank	400	511.—	513.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.			
12.—	Belvárosi takarékpénztár	200	200.—	202.—
14.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	200 K.	200.—	205.—
12.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár	200 K.	170.—	172.—
24.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zálogk. r. t.	400 K.	401.—	402.—
124.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp.	600	7070.—	7080.—
36.—	Magyar általános takarékpénztár	500 K.	555.—	565.—
80.—	Magyar országos központi takarékpénzt.	600	1345.—	1355.—
850.—	Pesti hazai első takarékpénztár	2000	16125.—	16200.—
	VII. Biztositó-társaságok részv.			
24.—	Bécsi biztositó társaság	400	375.—	385.—
26.—	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet	400	504.—	514.—
168.—	Első magyar általános biztositó társaság	2000	5200.—	5200.—
10.—	Fonciere, pesti biztositó intézet	200	190.—	195.—
16.—	Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	200	222.—	225.—
—.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t.	200 K.	170.—	175.—
54.—	Pannonia viszontbiztositó intézet	600	1025.—	1050.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.			
—.—	Concordia-gőzmalom r.-t.	800	185.—	195.—
	" elsőbbségi részv.	800		
60.—	Első budapesti gőzmalom r.-t.	500 K.	945.—	955.—
24.—	Erzsébet-gőzmalom-társ.	400	415.—	418.—
10.—	Lujza-gőzmalom r.-t.	330	215.—	220.—
40.—	Pesti hengermalom-társ.	800	860.—	880.—
30.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t.	400	405.—	415.—
24.—	Pesti Viktória-gőzmalom	300	305.—	313.—
	IX. Bányák és téglagyárak részv.			
16.—	Budapest-szentlőrinczi téglagyár	20	324.—	330.—
—.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.t.	200	—.—	—.—
10.—	Északm. egyesült kőszénb. és iparv.	200	200.—	202.—
14.—	Esztergom-Szászvári kőszénbánya r. t. K.	400	226.—	238.—
13.—	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t.	200	200.—	205.—
	István téglagyár r.-t.	200	40.—	50.—
14.—	Kis-sebesi gránitbánya r.-t.	200 K.	286.—	290.—
—.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t.	320	510.—	525.—
20.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t.	20 K.	255.—	275.—
—.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t.	200	—.—	150.—
24.—	Magyar asphalt r.-t.	200	190.—	194.—
—.—	Magyar ált. kőszénbánya r.t.	200	235.—	240.—
—.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n.	200	150.—	155.—
	Péterhegyi téglaipar r.-t.	200 K.	—.—	80.—
36.—	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t.	200	528.—	530.—
—.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n.	300	160.—	162.—
	X. Vasművek és gépgyárak részv.			
12.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t.	400	200.—	205.—
—.—	„Danubius" m. hajó- és gépgyár r.-t.	200 K.	138.—	140.—
	Fegyver- és gépgyár részvénytársaság	300	—.—	—.—
160.—	Ganz és társa vasöntöde és gépgyár	800	2650.—	2700.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs.	200 K.	—.—	—.—
	Magyar waggon- és gépgyár r.-t.	200	350.—	360.—
—.—	Nadrági vasipar társulat	400	—.—	—.—
13.—	„Nicholson"-gépgyár részv.-társ.	200 K.	180.—	190.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü r.-t.	200	—.—	—.—
	" " okt. v.	300	411.50	412.50
—.—	Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	400	132.—	140.—
10.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. A) sor. elölj.	200 K.	190.—	200.—
—.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t.	400 K.	140.—	152.—
	XI. Könyvnyomdák részvényei.			
25.—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-t.	300	280.—	292.—
—.—	Franklin-társulat	300	490.—	500.—
—.—	„Pallas" irodalmi és nyomdai r.-t.	400	340.—	345.—
170.—	Pesti könyvnyomda r.-t.	1000	2550.—	2600.—
	XII. Különféle vállalatok részv.			
70.—	Általános waggonkölcsönző-társulat	400 K.	850.—	860.—
—.—	„Apollo" kőolajfinomitó-gyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
80.—	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t.	500 K.	1075.—	1100.—
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t.	200 K.	200.—	210.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t.	200 K.	300.—	310.—
12.—	Budapesti általános villamossági r.-t.	200 K.	216.—	220.—
180.—	Bpesti Zsolnay-féle porcz.-fayenczegy. r.-t.	2000 K.	2420.—	2520.—
12.—	Első magyar betüöntöde r.-t.	200	260.—	265.—
—.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t.	400	680.—	700.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe	600	2240.—	2270.—
34.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t.	400	434.—	444.—
16.—	Első magyar szálloda r.-t.	160	435.—	445.—
—.—	Első pesti spodium és csontliszt gyár	200	262.—	273.—
140.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár	1000	2610.—	2650.—
56.—	Gschwindt-féle szeszgyár	400	900.—	925.—
12.—	„Hungária" műtrágya és kénsav-gyár	400	200.—	210.—
28.—	Kabelgyár részvénytársaság	400	500.—	540.—
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár.	200 K.	170.—	172.—
150.—	Magyar czukoripar r.-t.	1200 K.	1690.—	1700.—
16.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t.	200	260.—	265.—
—.—	Magyar gazdasszony r.-t.	200	526.—	536.—
20.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	200	345.—	355.—
—.—	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n.	200 K.	350.—	400.—
15.—	Magyar villamossági r.-t.	200 K.	227.—	229.—
—.—	Mezőgazdasági ipar-részv.-társ.	400	—.—	—.—
60.—	Nagyszebeni villamosmü r.-t.	1000	920.—	940.—
—.—	Nemzetközi villamossági társaság	400	—.—	48?.—
70.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t.	400 K.	830.—	840.—
—.—	Popper Lipót faipar r.-t.	400	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság	200	—.—	—.—
—.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság	200 K.	30.—	35.—
36.—	Szegedi kenderfonógyár r. t.	400	520.—	600.—
—.—	Szeszei tárházak r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Telefon-Hírmondó r.-t.	100 K.	—.—	—.—
	Törökbirodalmi dohányegyedárusági r.-t.	192	274.—	276.—
	XIII. Közlekedési vá l. részv.			
30.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t.	200	392.—	396.—
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r.	200	—.—	—.—
—.—	Baja-Zombor-Ujvidéki helyi érd. v. r.-t.	200	—.—	—.—
28.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv.	400	400.—	402.—
—.—	Budapesti közuti vaspálya társ.	200	—.—	—.—
18.—	" " nov. k.	200	598.—	59?.—
14.—	" " élv. jegy		380.—	385.—
4.—	Budapesti villamos városi vasut r.-t.	200	378.—	379.50
	" " elv. jegy		83.—	85.—
	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut	200	—.—	—.—
	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t.	200 K.	130.—	135.—
	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
	Déli vasut	480	—.—	—.—
	" nov. v.	480	62.—	64.—
	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ.	1050	755.—	760.—
	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	200 K.	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	400	351.—	354.—
	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r.	400	397.—	399.—
	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	200 K.	—.—	—.—
	Magyar-gácsországi vasut	400	419.—	421.—
	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	400	—.—	—.—
	Magyar nyugoti vasut	400	420.—	422.—
	Máramarosi sóvasut els. részvény	200	134.—	138.—
	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei	200	111.—	116.—
	Máramarosi sóvasut B. részvényei	200	111.—	116.—
	Marosvásárh.-szászrég. vasut els. részv.	200	—.—	—.—
120.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t.	1000 K.	1550.—	1600.—
	Osztrák-magyar államvasut	480	—.—	—.—
	" " nov. vég.	480	620.—	620.50
	Pécs-barcsai vasut	400	415.—	420.—
	Szt.-Lőrincz-Szlatina-Nasiczi h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
	Temesvár-Módosi h. érd. v. r.-t. els. r.	200 K.	160.—	170.—

Nevertek drbkint	XIV. Sorsjegyek.	pénz	áru
10	Bazilika sorsjegy	14.—	15.—
10	" osztr. felülbélyegzéssel	15.25	16.25
—	" nyeremény-jegy	—.—	—.—
200	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	397.—	401.—
80	Budavárosi sorsjegy	160.—	166.—
80	" osztr. felülbélyegzéssel	164.—	170.—
4	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	8.50	9.50
4	" osztr. felülbélyegz.	8.50	9.50
—	Magyar jelzáloghitelbank nyer.-jegy	19.50	21.50
	" osztr. felülb.	22.50	24.50
10	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	23.—	24.—
10	" osztr. felülbélyegz.	24.—	25.—
	" nyeremény-jegy		
24	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	29.—	31.—
24	" osztr. felülbélyegz.	30.—	32.—
—	Osztrák földhitelintézet nyeremény-jegy	32.—	34.—
20	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	52.—	54.—
200	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	402.—	406.—
p. p. 84	Pálffy sorsjegy	165.—	170.—
96	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint)2% k.	80.—	81.—
96	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint (o. felülb.) 1900	82.—	84.—

XV. Pénznemek.

	pénz	áru
Arany, cs. és kir. vert	11.35	11.40
" " " kör.	11.30	11.35
" osztrák vagy magyar 8 frtos	19.04	19.08
" 20 frankos	19.04	19.08
" 20 márkás	23.47	23.56
" török aranylira		
Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	117.15	117.40
Franczia bankjegy (100 frank)	95.20	95.40
Olasz bankjegy (100 lira)	92.80	93.10
Papirrubel darabonkint	2.54	2.55
Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—

XVI. Váltók árfolyama (látra).

Bank-kamatl.			pénz	áru
3 %	Amsterdam	100 hollandi frtért	198.20	198.60
3 %	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
3 %	London	10 sterlingért	239.25	239.60
4 %	Német bankpiaczok	100 márkáért	117.15	117.40
5 %	Olasz bankpiaczok	100 liráért	92.30	93.10
3 %	Páris	100 frankért	95.25	95.40
3½ %	Svájczi bankpiaczok	100	95.05	95.25
5½ %	Szentpétervár	100 rubelért	254.50	255.50

Leszámoló árfolyamok okt. 13-áról.

Magyar ált. hitelbank	624.—	Pesti m. keresk. bank	—.—	Ganz-féle vasöntöde r.-t.	—.—
Osztrák hitelintézet	618.—	Magy. jeg- és viszontbizt.	—.—	Bpesti takp. és zálogk. r.-t.	—.—
Magyar aranyjáradék	118.—	Magyar villamossági r.-t.	225.—	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	—.—
Magyar koronajáradék	93.—	M. takp. közp. jelzálogb.	—.—	M. orsz. közp. takarékp.	—.—
Magyar ip. és keresk. bank	62.—	Magyar asphalt r.-t.	—.—	Victoria-gőzmalom	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	440.—	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	—.—	Budapesti vill. városi vasut	279.—
Magyar leszámitoló bank	408.—	Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	—.—	Magyar ált. takarékpénztár	—.—
Rima-Murányi vasmü r.-t.	452.—	I. magyar ált. biztositó társ.	—.—	Budapesti villamossági r.-t.	—.—
Bpesti közuti vaspálya t.	558.—	Felsőm. bánya- és kohómü	—.—	Magy. keramiai gyár r.-t.	—.—
Déli vasut	63.—	Fiumei hitelbank r.-t.	—.—	Bp.-ujpest-r. villam. vasut	—.—
Osztr.-magyar államvasut	620.—	Magyar vasuti forg. r.-t.	—.—	Kőbányai polgári serfőző	—.—
Budapesti bankegyesület	—.—	Danubius-Schoen. hajógyár	—.—	Magy. kereskedelmi r.-t.	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Schlick-féle vasöntöde r.-t.	—.—	Pesti hazai első takarékpénzt.	16175.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Salgó-Tarjáni kőszén	528.—	István téglagyár	—.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó)	4%	Járadékok és bankzáloglevelek elzálogositásánál	4½%
Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál	4%	Más értékpapirok elzálogositásánál	5%

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

TELEFON 706. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 706.

Kis hirdetéseket

elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje Erzsébet-körut 51. szám.

Nemecsek A. dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 60. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám.

valamint minden hirdetési iroda.

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekért a válaszbélyeg beküldetett.

Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Vidéki

30 éves házias leánynyal, vagy özvegy asszonynyal óhajt megismerkedni nősülés czéljából, anyagi érdek nélkül, egy hivatalnok, kinek 700 frt fizetése van. Arczképpel ellátott leveleket, melyek válaszszal visszaküldetnek, e hó végéig e lap kiadóhivatalába „Haraszt" jelige alatt kérek. 9536

Eladás.

Használt és uj

pénz-szekrények

rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrénygyár raktárában. **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.**

Alkalmi vétel

uj, és csak kevéssé használt asztalos és kárpitos butorokban, valamint szőnyegek, képek, tükrök, varrógépek konyha és előszoba-berendezésekben csodálatosan olcsón, **Budapesten, VI., Gyár-utcza 2.** a Király-utcza sarkán. 42428

Gyümölcs,

dió, édes mandula, lasponya és legfinomabb téli csemegeszőllő postakosarankint bérmentve 5 koronáért kapható Teleki János szőllőgazdaságában Balaton-Henyén, u. p. Köves-Kálla. 9534

Kárpáti borovicska

valódi, legfinomabb minőségü, kis üstben égetett, állott régi, egyike a legegészségesebb italoknak, kitünő szer gyomorbaj ellen, hathatós étvágygerjesztő, a vesék működésére szerfelett kedvező hatásu. 5 kilós palaczk, bérmentve, utánvéttel 7 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv**, borovicska-termelő **Szepes-Szombat** (Szepesmegye). 42485

Gyorsjáratu

gőzgép alig használt kitünő jó állapotban olcsón eladó 5 atm. gőznyomásnál 20 HP eff. Tangyes-féle birminghami gyártmány, fekvő villaalaku állványnyal, 254 mm. hengerátmérővel, 305 mm. lökethoszszal, tolattyus vezérművel, 1270 mm. átmérctü lendkerekkel. 150 perczenkénti fordulat; dynamo hajtásra kiválóan alkalmas. Megtekinthető Kollerich Pál és Fiai gyárában Budapest, IX., Márton-utcza 15. 42573

Birtokajánlatok.

Bankkézen levők, kényelmes törlesztésre. Zemplénben 5000 h. 150,000 frt, (lehet terjeszkedni), Krassóban 2700 h. 170,000 frt, Fehérben főuri belsőséggel 400.000 frt, bankteher 270,000 frt. Utóbbira fővárosi ingatlan cserébe elfogadtatik. Nagymező-utcza 14. **Jónás Samu.** 42453

Kocsik,

elegáns, kis batár és egy kis négyüléses batár jutányosan eladó. Használt kocsik becserélhetők Kováts Bélánál, Lipót-körut, a Nádor-utczával szemben. 42550

30 év óta

fennálló rőfös, füszer s korlátlan italmérési joggal biró üzlet évi 40 ezer korona forgalommal, uj házzal együtt, eladó. Czim a kiadóban. 9547

Csemegeszőllő.

Legfinomabb friss chasselas, 5 kilós postakosár 2 kor. 50 fill. beküldése után bérmentve küldi Nagy Árpád, Nagybecskerek, Gellért-utcza 1. 9537

Vétel.

Régi uriöltönyt,

katonaruhát és fehérnemüt veszek legmagasabb árért. Singer, Lujza-utcza 3. 9528

Alkalmazást keres.

Ovadék-képes

vidéki kereskedő, aki Baranya és Somogy megyék területén előkelő és nagy ismeretséggel bir, egy nagyobb czég vagy intézet képviseletét elvállalni óhajtja. Szives tudósitást „F. D." jelige alatt e lap kiadóhivatalába kér. 9533

Műkertész

30 éves, nős, jártas a divatos kertészet minden ágában, vizsgázott pomolog és méhész, ki több főuri és egy herczegi kertészetben volt alkalmazva, keres uj évre biztos és állandó állást. Czim a kiadóhivatalban. 9546

Oktatás.

Hölgyeim!

Van szerencsém **szabászati rajz- és varrótanintézetemet** ajánlani. A franczia, angol szabászatban, u. yszintén a női-ruha készitésben alapos oktatást nyujtok, Ifju Melion Józsefné, Budapest, IV., Muzeum-körut 17. 42251

Nevelőnőket,

nevelőket, okl. tanitónőket, gyermekkertésznőket, bonneokat, társalgónőket, házikisasszonyokat és különféle tanerőket ajánl és elhelyez **Halminé intézete** Gyár-utcza 42/b. 42561

Nevelőnőket,

okl. magyar, német, angol, franczia tanitónőket, zeneismerettel, minden nemzetségbeli bonneokat és gyermekkertésznőket lelkiismeretesen ajánlok és elhelyezek; félnapokra is. **Szegheőné S. Lujza Budapest, VI., Dessewffy-u. 22.** 42520

Különféle.

Saját gyártmányu

BUTOR.

Van szerencsém a butorvásárló közönség becses figyelmét felhivni a már 30 év óta fennálló butorasztalos műhelyeimre, hol háló, ebédlő uri szalon berendezéseket raktáron és készletben tartok, ugyszintén rajzok után legmodernebb kivitelben készitek. A mostani rossz viszonyok beálltával raktáron lévő áruimat mérsékelt árban bocsátom eladásra, hogy a munkásokat tovább is foglalkoztathassam. Becses pártfogásukat kérve, maradok tisztelettel 42552

PAÁL GERGELY

asztalos mester

Budapest, VI., Dalnok-u. 18.

Hölgyek Titkára.

Legujabb házi tanácsadó és levelező, minden rangu és rendü nők számára, az élet minden körülményeire alkalmazható fogalmazványokkal, társadalmi, családi és szerelmi levélmintákkal és a levelirás szabályaival, ügyiratmintákkal és folyamodványokkal stb. — Ára kötve 1 kor. 60 fillér. Kapható Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) könyvkereskedésében (Budapest, Andrássy-ut 21.) a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

DÉNES és Társa

(ezelőtt KRAMME C.)

MAGYAR CSILLÁRGYÁR

Budapest, 41959

VI., Hajós-utcza 17.

Eredeti gyári árak.

Butor.

Csak jó minőségü. Hálószoba, kredencz, finom szőnyegdiván, asztal-székek, iróasztal, könyvszekrény, uri szőnyegfottel, ottoman, szalongarnitura, különféle tükrök és más mindennemü disztárgy, ugy egyenkint is, sürgősen nagyon olcsón eladó. **Steinberger Manó** kárpitos mesternél. **VI., Gyár-utcza 25.** 42015

2.000,000

korona, mint törlesztéses kölcsön $4^3/_4$% törlesztéssel birtokra kiadó. Bővebb felvilágositás szó- és irásbelileg

STRAUSZ SÁNDOR-nál

BUDAPEST, 42459

VII., Rombach-utcza 13., I.

☞ **Előleg nem kéretik.** — Konvertálások is keresztülvitetnek.

Gyors eladás.

A szegedi spiritusz-gyár berendezése, mig lomontirozva nincs, 20%-al olcsóbbban.

Reservatorok viz- és spiritusznak, különböző nagyságban. 7 drb Kornwall-kazán. Horizont magas nyomásu gép 80 HP. Horizont magas nyomásu gép 30 HP. Gőzgép 10 HP. 2 esztergapad 550, illetve 450 cm. hosszu. Maische-gőzszivattyu. Mérőkészülékek (órák). Dephlegmatorok. Spiritusz condenzatorok. Maisch-hütő, élesztőfőző. Vacuum-szivattyuk. Eckert-féle czukrozógépek. „Housche" Maisch-gőzgép. Spiritusz destill-cylinder. Transmissiók, szijjak és más tárgyak, rézmüves-, lakatos-, kovács-műhely.

Felvilágositást nyujt a **szegedi spiritusz gyár bontási irodája, felső Tiszapart 33., vagy Budapesten, Uj-utcza 44. szám.** 42373

Csinos

butorozott utczai külön bejáratu szoba olcsón kiadó vagy butor nélkül is az egész lakás. Üllői-ut 23. I. em. 34. 11503

Butorok

olcsón vásárolhatók

részletfizetésreis

POLLÁK N. IGNÁCZNÁ

BUDAPEST, 42595

Teréz-körut 23. sz.

Képes árjegyzék 40 fillér.

Butorok

melyek a szeptember hó 11-én Sárkány és Schütz butorczégnél kitört tüz alkalmával többé kevésbbé megsérültek, **50%-al az előállitási áron alól adatnak el.**

Ép ugy a helyiségek teljes átalakitása miatt, az összes dus választékban raktáron lévő szalon-, háló-, ebédlő-, uriszoba és budoirberendezések **jótállás mellett tetemesen leszállitott árakon kaphatók.**

A t. cz. butorvásárló közönséget személyes meggyőződésre kéri fel 42427

SÁRKÁNY és SCHÜTZ

butorczég

kárpitosok és diszitők

Budapesten,

VII., Erzsébet-körut 12. sz.

a New-York kávéházzal szemben

Az influenza

minden háziasszonynak kötelességévé teszi, hogy **cselédjét** betegség esetére **évenkinti 4 koronáért** — minden további mellékilleték nélkül — **biztositsa**, valamely kórházban való egyszeri betegléte **76 koronába kerülhet.** Ezért a pénzért körülbelül **20 éven át** lehet a biztositást megfizetni a

„ZION" egyletnél

VII., Erzsébet-körut 26. sz.

Telefon: 569. 42585

Bécsi virstli,

mindennap friss; postacsomagokban való szétküldése megkezdődött. **Bécsi virstli párja 12 kr. Braunschweigi hidegen élvezhető drbja 12 kr. Párizsi kilója 1 frt. Prágai sonka kilója 1.15 Prágai füstölt karaj kilója 1.10.** Becses megrendelését kéri **Steirer Antal** csemege-kereskedő. Budapest, Rózsa-utcza 9/a. 42581

Hirdetmény.

Magyar királyi államvasutak. 47455/FIV. 901. sz. Diczó-Szt.-Márton állomáson f. é. nov. hó 20-án délelőtt 10 órakor 1 lokomobil, 1 cséplőgép teljes felszereléssel — ha felettc addig az igényjogosult fél másként nem rendelkeznék — nyilvános árverezésen el fogadatri, melyre a venni szándékozók ezennel meghivatnak. Budapest, 1901. október 26-án. Az igazgatóság. 1658

Török A. és Társa

Magyarország legnagyobb osztálysorsjáték detail-üzlete.

Török A. és Társa

Osztálysorsjáték-osztályok: **Bpest, V., Váczi-körut 4/d.,** a Deák-tér közelében. Telefon 11—58.

Török A. és Társa

fiókja: **IV., Muzeum-körut 11.,** a politeknikával szemben. Telefon 20—67.

Török A. és Társa

második fiókja: **VII., Erzsébet-körut 54.** szám, a Royal-szállodával szemben. Telefon 674.

Török A. és Társa

elvből csakis igazságnak megfelelő értesitéseket adnak, igaztalan burkolt adatok teljesen ki vannak zárva.

Török A. és Társa

rövid idő alatt 6 millió korona nyereményt fizetett ki vevőinek. A sok nagy nyereményt egyenkint térszüke miatt lehetetlen fölsorolni.

Török A. és Társa

elvből és sorsjegyvásárlói érdekében sem nyilvánosan, sem magánuton **nem adják senkinek sem tudomására a nyerő nevét és lakóhelyét, tehát e czégnél bárminő indiskréczió ki van zárva.**

Török A. és Társa

vevőit igen jól szolgálja ki. Hálanyilatkozatok nagy számban állanak rendelkezésre.

Török A. és Társa

az I. osztály huzásához eredeti sorsjegyeket küld megrendelés esetén.

Török A. és Társa

a megbizásokat pontosan és diszkrét módon teljesiti és az **osztálysorsjegyeket** a tervezetben megállapitott árban árusitja.

Török A. és Társa

közvetitők nélkül közvetlenül küldi a sorsjegyeket ennélfogva abban a helyzetben van, hogy nagyra becsült vevőinek minden lehető előnyt biztosit.

Török A. és Társa

minél előbbi megrendelést kérnek az I. osztály huzásához.

Huzás már november 21. és 22-én.

A befizetés postautalványon küldendő vagy utánvéttel küldjük a sorsjegyeket.

Az I. osztály tervszerü betétjei:

1/8	eredeti sorsjegy	1.50 korona
1/4	„ „	3.— „
1/2	„ „	6.— „
1/1	„ „	12.— „

Török A. és Társa

bankháza, Budapest,

osztálysorsjegy-osztályok:

V., Váczi-körut 4/d., 42584

Muzeum-körut 11., Erzsébet-körut 54.

Szőlőoltványok

Szőlőoltványmi-üzletben A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerités.

Gledicsaeafa csemeték és magvak Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisü, igen gyorsan fejlődő sövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerités nevelhető par év alatt, rendkivül csekély kiadással, melyen nem jogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott fizetési és kezelési utasitás mellékeltetik.** Ezer csemete elég 200 méterre — Ára 6 frt.

Diócsemeték. Óriási jövedelmet biztositó vo tának fogva, ennek tenyésztése számos vaz ágában az utóbbi időben rendkivül elterjedt.

Szives lenynyomatu **főárjegyzék ingyen és bérmentve** küldetik minden rendelőnek köte ezettség nélkül. **Az árjegyzésen** kivül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt cimére ingyen és bérmentve küldetni keri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznosra ne forditanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegeny családnál egyaránt. Igy méz azokuak is igen erdekeben áll **kik rendelni semmit nem akarnak** mert benne számos oly közleményeket foglalta nak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep" **Nagy Kágya,** u. p. Szekelyhid.

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor szakorvos

gyorsan és alaposan gyógyit minden friss-, régi-, makacs

titkos betegséget

ugy férfiaknál, mint nőknél egész biztos eredménynyel, kényelmes egész uj módszer szerint, foglalkozási akadály nélkül.

Lakik: Budapest, Kerepesi-ut 14. szám, I. em.

Rendel: d. e. 10—4; este 6—8-ig. 42527

Külön várótermek. Levelekre válaszol, kivánatra gyógyszerről gondoskodik.

Legujabb levelező,

önügyvéd és házi titkár. Mindennemü okiratok, szerződések, kötlevelek, nyugták, végrendeletek, tudósitványok, váltók, folyamodványok, kérvények, továbbá a közéletben előforduló levelek, meghivások, ajánlatok, kereskedői körlevelek szerkesztésére. A legujabb törvények szerint átdolgozott és tetemesen bővitett harmadik kiadás. Irta **Kassay Adolf.** Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fillér. Kapható **Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)** könyvkereskedésében (Budapest, Andrássy-ut 21.) a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

Négy arany érem!

Chocolade Küfferle

Olcsóbb mint minden külföldi csokoládé és finomabb minőségü.

Budapest, IV., váczi-utcza 16. sz.

Raktár valamennyi füszer- és csemege-kereskedésben.

41316 **Küfferle Józs. és Tsa.**

A LEGTÖBBET NÁLUNK VÁSÁROLT OSZTÁLYSORSJEGYEKEN NYERTEK

A KÖVETKEZŐ SORSJÁTÉK I-ső OSZTÁLYÁNAK HUZÁSAI

Már NOVEMBER 21 és 22-én

AZ EREDETI SORSJEGYEK ÁRAI:

1 egész	12.— kor.	**1 negyed**	3.— kor.
1 fél	6.— „	**1 nyolczad**	1.50 „

A nyereményeket bármily összegben a legszigorubb titoktartás mellett **azonnal** huzás után kifizetjük.

NEMZETI

PÉNZVÁLTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN, GIZELLA-TÉR 1. sz. (Haas palota.)

Mad. M. WEISS

csász. és kir. udv. szállitó

Bécs, I., Neuer Markt 8. Mezzanin.

12 éremmel kitüntetve.

Párisi füzők (corset)

A füzők ára 10 frttól feljebb. Levélbeli megrendeléseknél kérjük a következő adatokat czentiméterekben: 1. a mell és hát egész bősége; 2. a derék bősége; 3. a csipők bősége; 4. a derék bőségét a karok alatt a derékhajlásig. A mérés a ruha felett történjék levonár nélkül. **Vidékre csak utánvéttel vagy készpénzre küldünk.** 40281

DECKERT és HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámhárító- és villamvilágitási berendezők.

Gyár és iroda: VI. Izabella-u. 88. **BUDAPESTEN** Raktár V. Dorottya-u. 8.

A magyar kir. államvasutak szállitói.

A hangosan szóló grafit-mikrofon

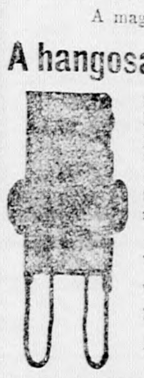

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. Készit: **telefonberendezéseket központtal vagy kérkapcsolással.** Elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos **átalakitását,** továbbá: **villámhárítók, házi sürgönyök, tüz- és vizjelző berendezések** készitését legjutányosabb árakon.

Telefon automatákkal kombinált váltó áramu önmüködő berendezés jelzésadásra vasutak számára.

Árjegyzékek, költségvetések ingyen és bérmentve. 42103

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.

31499/III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Fülek állomásán a vendéglői üzletre 1902. január hó 1-től számitandó 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen bélyegzett, valamint kellő bizonyitványokkal felszerelt ajánlatukat **folyó évi november hó 29-én déli 12 óráig** a magyar államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkári hivatalához e czim alatt: „Ajánlat a füleki pályavendéglő bérletére, 31499. számhoz" lepecsételt boritékban téritvény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál f. évi november hó 28-án déli 12 óráig bánatpénzképen 1000 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön boritékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételni nem fog.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolczi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A magyar államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati berösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1901. november hó 9-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomat nem dijaztatik.) 1676

Német Könyvtár.

Szerkesztik: Dr. Theisz Gyula és Matskássy József

a legkiválóbb szakférfiak közreműködésével.

Kiváló segédeszköz a nagyközönség és a magántanulók számára.

Klasszikus s modern német irók müvei szakszerü magyarázatokkal, bevezetéssel, arczképekkel, magyarázó rajzokkal és metszetekkel.

Fölöslegessé teszi a külföldi német jegyzetes kiadást.

Eddig megjelentek:

1. **Freytag:** Bilder aus der deutschen Vergangenheit. (Dr. Gyulai Ágost).
2. **Goethe:** Aus Dichtung und Wahrheit. (Tiber Á.)
4. **Lessing:** Minna v. Barnhelm. (Dr. Theisz Gyula).
5. **Aurbacher:** Ein Volksbüchlein. (Endrei Ákos).
6. **Kleist H.:** Michael Kohlhaas. (Dr. Vajda Gyula).
7. **Heine, Uhland, Lenau** költeményeiből. (Dr. Kohlbach Bertalan).

Az egyes kötetek hosszukás nyolczad alakban, **erős vászonkötésben,** tartós csinos kiállitásban jelentek meg.

Egy-egy kötet ára 70 fillér.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedés kiadása

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 21. szám.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Debreczen.

27321/1901. szám. 1653

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak debreczeni üzletvezetősége az 1902. évben szükségessé válandó pályafenntartási fák szállitására pályázatot hirdet. A szükséglet körülbelül a következő:

160	drb	lejtmutató czölöp
184	drb	kilometer czövek
150	m³	jegenye fenyő deszka
3	„	tölgyfa deszka
45	„	szélmetszetlen fenyőfa deszka
18	m²	padolat deszka tölgyfából
250	drb	emelőfa tölgyfából
13	drb	zárfa forgó sorompóhoz
18	drb	zárfa vonó sorompóhoz
30	m³	faragott vagy vágott erdei fenyőfa
2	„	„ „ „ vörös „
290	„	„ „ „ jegenye „
370	„	„ „ „ tölgyfa
25000	m.	lécz puhafából
500	drb	kerités oszlop fenyőfából
2022	drb	„ „ tölgyfából
116	m³	jegenye fenyő palló
122	„	tölgyfa palló
12	„	vörösfenyő palló
77	„	tölgy szálfa
15	„	fenyő szálfa
35	drb	fenyőrud

Az üzletvezetőség kiköti magának azon jogot, hogy fenti menynyiségnél 40%-al többet is megrendelhessen az év folyamán.

A pályázati részletes feltételek alapján készitendő ajánlatok **1901. évi november 27-én déli 12 óráig** nyujtandók be a debreczeni üzletvezetőség I. osztályához, a bánatpénz pedig november 26. déli 12 órájáig helyezendő el az üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál.

A részletes pályázati feltételek és méretjegyzékek minden üzletvezetőségnél és kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők, alulirott üzletvezetőségnél pedig dijtalanul megszerezhetők.

A 122291/96 számu általános és 143889/901 sz. különleges szállitási feltételek készpénz fizetés mellett az igazgatóság nyomtatványtáránál (Budapest Andrássy-ut 73/75 sz. a.) kérendők, előbbinek egységi ára 50 fillér, utóbbié 30 fillér, postán való szállitás esetére 20 fillér posta bélyeg melléklendő.

Debreczen, 1901. évi október havában.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság.

Az általunk készitett

Diesel-féle hőerőgépek

üzeme (nyers-köolajjal) a **legolcsóbb:** óránkint és tényleges lóerőnkint **2—3 fillér.**

Megrendelésük folytán legközelebb a következő **elsőrangu üzemeknek** fogjuk szállitani: **M. kir. dohánygyár** Temesvár (2 drb); **Magyar Általános Hitelbank** (villamos világitás) Budapest; **Franklin-Társulat** (könyvnyomda) Budapesten; **Böhler Testvérek és Társa** R.-T. (aczélgyár) Kapfenberg, Ausztria; **Alberto Rühr** (vegyészeti gyár) Fiume; **Giovanni Sirola** (kötélgyár) Fiume stb. stb. 40286

Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság.

LITTKE L., Pécs

cs. és kir. udv. szállitó 11475

Frigyes főherczeg Ő cs. és kir. fensége, Salvator Lipót főherczeg Ő csász. és királyi fensége és a nemzetközi hálókocsi és európai expressvonat-társaság szállitója.

Pezsgőfajok:

Sport pezsgők: Grand Vin Sec, Extra Sec, Dry-Dry.

Export pezsgők angol izlésre: Vin Brut, Britannia Sec.

Budapesti főraktár IV., Szép-utcza 3.

Telefonszám 10—85. Telefonszám 10—85.

Tüzálló

Chamotte-cserépkályhák

modern szinek és formákban.

CHITZ ÁRMIN

Budapest, V., Lipót-körut 7/B szám.

Szolid munka! Olcsó árak!

Javitások gyorson és lelkiismeretesen **jótállás mellett** eszközöltetnek. Gyors, intensiv melegfejlesztés, nagy megtakaritás tüzelőanyagban. 42074

☞ Telefon 36—87.

SCHNEIDER GYÖRGY-né ÉS TÁRSA czég

kerékpár és javitó-műhelyét **f. é. november 1-től**

VII., Csengery-utcza 1. sz.

alá helyezte át.

Háromkerekü kocsikat 160 korona, kerékpárokat 120 kor.-tól följebb szállit 1 évi jótállással. 42533

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárat saját gyártmányu orvossebészi és betegápolási tárgyakban. 41993

Saját találmányu m. kir. szabadalmazott Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaedia-készülékek, műlábak és kezek stb.

Valódi franczia különlegességek F. Berguerand fils párisi gyárából.

Utánzás ellen védve 16302. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-társ. kiadásában (Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54.) megjelent:

AZ EGYENES ADÓK REFORMJA

IRTA: **FEJÉR MIKLÓS.**

Ára 1 korona 20 fillér.

Fejér Miklós, mint volt államtitkár, nagy szolgálatot tesz az adóreform ügyének, a mikor véleményét, melyet különben a kormány által egybehivott ankéteu is képviselt, most teljes részletességgel közzéteszi és nyilvános birálat alá vonja azt a memorandumot, mely az ankét tárgyalásának alapjául szolgált.

Kapható az ATHENAEUM részv.-társulatnál és minden könyvkereskedésben.

Gyengeségi állapotok

(impotentia) 42469

ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

hirneves hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetet

Budapest, Teréz-körut 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Hirdetések

e lap részére felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8. sz.

Nyomatott Nagy Sándor könyvnyomdájában, Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8., az „Egyetértés" hirlapkiadó, irodalmi és nyomda részvénytársaság körforgó-gépein.